

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

EĞİTİM FAKÜLTESİ GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN FORM
BİLGİLERİNİN ESERLERİ İCRA ETME ÜZERİNDE ETKİSİ

Hakan ÇALIŞKAN

Denizli- 2014

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**EĞİTİM FAKÜLTESİ GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN FORM
BİLGİLERİNİN ESERLERİ İCRA ETME ÜZERİNDE ETKİSİ**

Hakan ÇALIŞKAN

**Danışman
Doç. Dr. Fatih YAYLA**

Denizli- 2014

TEZ ONAY SAYFASI

Bu çalışma Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Üye: Doç. Dr. Fatih YAYLA

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ufuk YAĞCI

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 17.10.2014 tarih ve 33/11 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ramazan BAŞTÜRK
Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında, kaynak araştırması, içeriğin düzenlenmesi ve verilerin değerlendirilmesi gibi araştırmanın her aşamasında fikir ve önerileriyle desteğini esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Fatih YAYLA'ya; çalışmamda görüşlerine başvurduğum değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Ayşegül ATAK YAYLA'ya, Yrd. Doç. Dr. Begüm AYTEMUR YALÇINKAYA'ya, sevgili arkadaşım Öğr. Gör. Barış KARDEŞ'e, kız arkadaşım Melis ÖZKES'e, verilerin analizinin yapılmasında desteğini esirgemeyen Damla ÖZBİLEN'e, araştırma kapsamında yapılan çalışmaya katılan Pamukkale Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2013-2014 eğitim-öğretim yılı 4. Sınıf öğrencilerine ve yardımcı olan öğretim elemanlarına, fikir ve önerileriyle bana destek veren hocalarıma, sabır ve desteği için annem Selma BECEREN UĞURGELEN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmanın yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyulduğunu; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

İmza :
Öğrencinin Adı Soyadı : Hakan ÇALIŞKAN

ÖZET

EĞİTİM FAKÜLTESİ GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN FORM BİLGİLERİNİN ESERLERİ İCRA ETME ÜZERİNDE ETKİSİ

ÇALIŞKAN, Hakan

Yüksek Lisans Tezi Güzel Sanatlar Eğitimi ABD Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fatih YAYLA

Ekim-2014, 177

Bu çalışma, Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin müzik form bilgi düzeylerini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Amaç, öğrencilerin form bilgisindeki yeterliliklerini saptamaktır. Öğrencilerin, form bilgilerini nitelikli bir icra düzeyine ulaşabilmek için kullanmaları beklenmektedir. Bir etüt veya eser çalışması sırasında icra edilen yapıların formu hakkında düzeyli bilgi sahibi olduğunda daha etkili performans elde edileceği varsayımından hareket edilmiştir. Öğrencilerin teknik olarak çalgıya hâkimiyeti kadar, eseri doğru icra etmesinde form bilgisi de önem taşımaktadır. Form bilgisi düzeyi etkili bir icra için belirleyici olmakla birlikte, teorik olarak yapılacak her türlü analiz, çalgıda yorum ve ifade gücünün icrayı olumlu yönde etkileyeceğinden üzerinde durulması son derece önemlidir.

Araştırmada, problemin çözümüne yönelik kaynak tarama ve betimsel tarama yöntemiyle uzman görüşleri alınarak, araştırmanın evrenini oluşturan üniversitelerde müzik bölümü öğrencilerine “Bilgi Testi” ve “Tutum Ölçeği” uygulanmıştır.

Elde edilen bulgular öğrencilerin form bilgi düzeylerinin yeterli seviyede olmadığı ve analiz sırasında zorlandıklarını göstermektedir. Öğrencilerin yeterli düzeyde form bilgisi olmadığından dolayı, bireysel çalgı derslerindeki müzikal prosedürlerin değerlendirilebilmesi için detaylı form bilgisinin öğretilmesi son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Teorisi, Müzik Formu Bilgisi, Form Analizi, Çalgı İcrası

ABSTRACT

FACULTY OF EDUCATION, DEPARTMENT OF FINE ARTS, DEPARTMENT OF MUSIC EDUCATION STUDENTS PERFORM THE FORM INFORMATION HAVE AN IMPACT ON HIS WORK

ÇALIŞKAN Hakan

**Master's Thesis, Department of Fine Arts Education Music Education
Department**

Supervisor: Doç. Dr. Fatih YAYLA

October- 2014, 177

This study is carried to find out the level of music form knowledge of students in Music Teaching at the Faculty of Education.

It aims to define the students form knowledge. The impact of from knowledge of music students on performing a music piece. It is presumed that while exercising or working on a musical work, a higher level of efficiency will be achieved if the musical form of the work is studied beforehand. Form knowledge carries as much importance as the technical ability of the student in a performance. Form knowledge is desicive on an efficient performance; moreover any kind of theoric analysis is really important as it will have positive effects on how powerful the interpretation and expression of the instrument would be.

In this paper literature review, descriptive research methods are used to learn expert reviews and attitude scale questioning and knowledge test are given to students of music teaching at universities who is the subject of the research. The results from the research shows that students form knowledge is not sufficient enough and they had difficulties during the analysis. Since the students don't have enough form knowledge on the works that they perform, it's really important to give detailed form structure teaching in order to assess musical prosedures of the studies and works in individual instrument lessons

Keywords: Music, Music Theory, Knowledge of Musical Form, Form Analysis, Instrument Performance

İÇİNDEKİLER

Tez Onay Sayfası	i
Teşekkür	ii
Bilimsel Etik Sayfası.....	iii
Özet	iv
Abstract.....	v
İçindekiler.	vi
Çizelgeler Dizini	xiii
Şekiller Dizini	xvii
Kısaltmalar Dizini	xviii

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	1
1.3. Alt Problemler	2
1.4. Önem	2
1.5. Sayıtlılar	2
1.6. Sınırlılıklar	3
1.7. Tanımlar.....	3

İKİNCİ BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim	10
2.2. Müzik	11
2.3. Müzik Eğitimi.....	11
2.4. Bireysel Çalgı Eğitimi	14
2.5. Müzik Eğitiminde Çalgının Önemi	15
2.6. Müzik Biçimleri	18
2.7. Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi.....	19
2.8. Eserlerin Form Yapısının Bilinmesinin Bireysel Çalgı Dersine Katkıları	20
2.9. Müziğin Fiziksel Elementleri.....	21
2.9.1.Ses	21
2.9.2. Akustik	22
2.9.3. Perde	23
2.9.4. Algı	24
2.9.5. Frekans.....	25
2.9.6. Tını	26

2.10. Müziğin Psikolojik Temelleri	27
2.10.1. Müziksel algı (işitme, doğuşkanlar).....	27
2.10.2. Armoni	28
2.10.3. Absolut kulak	29
2.10.4. Estetik algı	30
2.10.5. Biçimsel algı.....	30
2.11. Müziğin Temel Elementleri.....	33
2.11.1. Kadans	33
2.11.2 Tonalite.....	33
2.11.3. Tempo	34
2.11.4. Ölçü	35
2.11.5. Ritim	36
2.11.6. Dinamikler.....	36
2.11.7. Yoğunluk.....	37
2.11.8. Renk	37
2.11.9. Register	37
2.11.10. Örgü.....	38
2.11.11. Motif	38
2.12. Yapı, Biçim, Form	39
2.12.1. Bölme	39
2.12.2 Dönem	39
2.12.3. Cümle grubu	39
2.12.4 Kadans bölmesi	40
2.12.5. Kapanış bölmesi	40
2.12.6. Sergi	40
2.12.7. Geçit (köprü).....	41
2.12.8. Gelişme	41
2.12.9. Kapanış	41
2.13. Müzik Formları	42
2.13.1. İki bölmeli yapı	42
2.13.2. Basit iki bölmeli yapı	42
2.13.3. Tekrarlı iki bölmeli yapı	42
2.13.4. Üç bölmeli yapı	43
2.13.4. Basit üç bölmeli yapı.....	43
2.13.5. Birleşik üç bölmeli yapı	43
2.14. Çalgı Müziği ve Formları	44
2.14.1. İmitasyon yapıları.....	44
2.14.2. Envansiyon	44
2.14.3. Füg	45
2.15. Sonat Allegro	45
2.15.1. Sonat	45
2.15.2. Sonatin	47
2.16. Rondo Yapısı	48
2.16.1. Rondo	48

2.16.2. Sonat- rondo	48
2.17. Varyasyon	49
2.17.1. Sürekli varyasyon	49
2.17.2. Bölmeli varyasyon.....	50
2.18. İlgili Araştırmalar	50

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	54
3.2. Evren ve Örneklem	54
3.3. Veri Toplama Araçları	55
3.4. Verilerin Toplanması	55
3.5. Verilerin Analizi	56

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR ve YORUM

4.1. “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Form Bilgileri Ne Düzeydedir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	57
4.1.1. “Müzikte geliştirilmeye elverişli en küçük fikir, en küçük form ögesi ve bir eserin oluşmasındaki en önemli yapı elementidir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	59
4.1.2. “Çift ölçü çizgisiyle ayrılan daha fazla ölçü içeren cümlelerden oluşan; eserlerde tonalite ve örgünün değişmesiyle elde edilen, genellikle eser yapısı içindeki en büyük parçadır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	61
4.1.3. “Eserlerdeki büyük bölmeleri oluşturan küçük yapısal birimlerin analizinde ön plana çıkan genellikle iki müzikal cümleden oluşan; kalış, kapanış veya bitiş hissi uyandıran müzikal cümleler grubudur” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	62
4.1.4. “Eser içindeki büyük bölmelerini oluşturmak için kullanılan ve farklı karakterdeki küçük yapısal birimlerdir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	64
4.1.5. “Eserin temalarını ve armonik kurgusunu kesin ve net olarak gösteren, cümle grupları ile müzikal bağlantıları örerek bölmenin ve eserin karakterini belirli müzikal bir prosedüre göre ortaya koyan yapısal birimdir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	65
4.1.6. “Eser içindeki müzikal yapı işlevleri ve bölümleri arasında bağlantıyı sağlayan cümle gruplarından oluşan müzikal pasajlardır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	67
4.1.7. “Eserde sunulan materyallerin kullanılarak yeni bir anlatımın oluşturulduğu, esere ait pasajların genişletilerek ve yeni bir fikir olarak sunulduğu müzikal anlatım, müzikal elementlerin armonik figürlerle işlendiği bölmedir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	68

- 4.1.8. “Birkaç akor üzerine kurulmuş melodik ve armonik figürlerin tekrarı ve genişletilmesiyle elde edilen eserin sonlandığı bölmedir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar 70
- 4.1.9. “Dönem veya cümle grupları gibi bazı yapısal birimler ile ifade edilemeyen armonik yapının kadanslı, tonik veya dominant akoru üzerinde genişletilerek kapanışın elde edildiği birimdir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar.....71
- 4.1.10. “Barok dönemde birbirine bağlı öncül ve ardıl cümlelerden oluşan iki dönemin meydana getirdiği daha çok küçük yapıdaki eserlerde kullanılan bir müzikal biçimdir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar 73
- 4.1.11.“Barok dönemde genellikle çalgı için yazılan dans suitlerinde görülen tekrarlı çift ölçü çizgisiyle ayrılmış iki ayrı müzik fikrini içeren bir yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar.....74
- 4.1.12. “Barok dönemde çalgı için yazılan eserin a bölmesinin periyodik dominant tonunda kalıp, b cümlesi dominant tonundan tonik üzerinde otantik kalıktan sonra a bölmesinin tema ve melodik yapısı aynen tekrar edilerek armonik yapının bütünüyle tonik üzerinde kaldığı yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar 76
- 4.1.13. “Temel olarak ifade, zıtlık ve yeniden ifadenin tekrarından oluşan ve kendi içinde üç ayrı fikrin derlendiği bir anlatımın aktarıldığı yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar 77
- 4.1.14. “Tonikle başlayıp tonik ve yakın tonlarda biten a bölmesini, a bölmesine zıt müzikal fikir niteliğindeki b bölmesinin takip ettiği ilk bölmenin tamamen aynısı veya küçük değişiklikler içeren şekliyle oluşturulan üçüncü a bölmesi ve bazen bitiş için küçük bir koda ile oluşan bir yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar 79
- 4.1.15. “İki bölmeli veya üç bölmeli bir yapıya yeni bir trio bölmesinin eklenmesiyle oluşturulan ab veya aba yapısına C (trio)’nin eklenip de copa ile ilk bölmenin aynen tekrarlanması sonucunda oluşur” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar 80
- 4.1.16. “Küçük bir ana temanın ifadesi ve imitasyon tekniğiyle geliştirilmesi ile oluşturulan kontrpuantal yapıdaki, kendi içinde armonik hedeflere doğru şekillenen tonik ve ilgili tonlara modüle olan bir imitatif yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar 82
- 4.1.17. “İmitasyon tekniğini temel alan ve kontrpuan tekniğinin tüm inceliğini kullanan ifade ve sürekli gelişim prensiplerine bağlı genellikle üç veya dört olmak üzere iki ile altı ses arasında değişen melodik çizgilerden oluşan ve müzikal bir prosedürle anlatımın geliştirildiği kontrpuantal yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar 83
- 4.1.18. “Sergi, gelişme ve sergi tekrarından oluşan ana ve yan tema olmak üzere iki güçlü tematik ve armonik figür üzerinden köprülerle yapılar arası bağlantının sağlandığı ve gelişme bölümünün güçlü bir anlatımla duyurulduğu yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar.....85

4.1.19. “Sonat- allegro yapısının daha küçük ölçekli eserlerde görülen müzikal köprüler içermeyen şeklidir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	86
4.1.20. “Üç bölmeli yapının temel özelliği olan ifade-zıtlık-ifadeyle paralellik gösterip ifade-değişken zıtlık ve ifadenin yeniden tekrarı şeklinde sergilenen yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar.....	88
4.1.21. “İfade edilmiş bir müzik fikrinin belirli elementlerinin değiştirilerek yeniden ifade edilmesi olarak tanımlanır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	89
4.1.22. “Barok dönemde iki ayrı tipte görülen bu biçim genellikle basta verilen bir melodik tema üzerine kurulan armonik işlemlerle geliştirilen bölmeler şeklinde oluşturulan bir yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	91
4.1.23. “Barok dönemde görülen melodik, ritmik ve armonik elementlerin oluşturduğu genellikle bir dönem veya iki bölmeli bir yapının hakim olduğu ve varyasyonlara geçmeden önce yapısal olarak sonuçlanmış bir bölmenin ifadesiyle başlayan bir yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	92
4.1.24. “Barok dönemde görülen aynı tonda, benzer biçimde ama değişik etkileri olan dans parçalarının birbirini izlemesinden oluşan çalgı müziği biçimidir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	94
4.1.25. “Sonat formu içerisinde şekillenmiş sonat-allegrosuna paralel gelişim gösteren a bölmesinin ana temanın ifadesi ile başladığı, varış köprüsüyle bağlandığı b bölümü ilgili majör tonu üzerinden sunulan dönüş köprüsü ile ana tema ve tonaliteye dönüş olan ifade-değişken zıtlık ve ifadenin yeniden tekrarı şeklinde sunulan bir yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar	95
4.2. “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin müzik form bilgilerine yönelik tutumları nedir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	97
4.2.1. “Bireysel çalgı dersinde çalınacak bir eserin form analizinin yapıldığında daha etkili bir icra gerçekleşeceğini düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	98
4.2.2. “Bireysel çalgı dersinde çaldığım etüt ve eserlerdeki sergi, gelişme ve yeniden sergi gibi müzikal prosedürleri belirlemede zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	100
4.2.3. “Bireysel çalgı dersinde icra edeceğim eserlerin form yapısını bilmemin icrada olumlu katkısı olduğunu düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar.....	101
4.2.4. “Öğrencilerin, bireysel çalgı dersinde çaldığım bir eserin içindeki yapısal birimleri kolayca anlar ve icrada belirgin bir şekilde ifade ettiğimi düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar.....	103
4.2.5. “Bireysel çalgı dersinde çaldığım füg yapısındaki eserde modülasyon bölmelerini belirlemede zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar ..	104
4.2.6. ”Bireysel çalgı dersinde çaldığım eserlerin form açısından çalgı öğretmenimle birlikte analiz etmekten hoşlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar.....	106

4.2.7. “Bireysel çalgı dersinde çaldığım bir sonat formundaki eseri kolay analiz ederim” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	107
4.2.8. “Bireysel çalgı dersinde form yapısını incelediğim bir etüdü daha iyi icra edeceğimi düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	109
4.2.9. “Bireysel çalgı dersinde daha önce dinlediğim bir eserin form yapısını analiz etmekte zorlanmam” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	110
4.2.10. “Bireysel çalgı dersinde çalınan etüt ve eserlerin form yapısının bilinmesinin gerekli olmadığını düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar.....	112
4.2.11. “Bireysel çalgı dersinde çaldığım etütlerdeki müzikal çizginin kesildiği kadansları tespit etmekte zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	113
4.2.12. “Bireysel çalgı dersinde daha önceden dinlemediğim bir eseri analiz etmekte zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	115
4.2.13. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki öğrencilerin, bireysel çalgı dersinde çaldığım eserlerin form analizini yapabilmem için bilgilerimin yeterli olmadığını düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar.....	116
4.2.14. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki “bireysel çalgı dersinde çalınan etütlerin form analizini yapmakta zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	118
4.2.15. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki “bireysel çalgı dersinde çaldığım bir etüdün motif, cümle ve dönemlerini belirlemede zorlanmam” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar.....	119
4.2.16. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki bireysel çalgı dersinde çaldığım bir etütlerin form açısından incelememin gerekli olmadığını düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	121
4.2.17. “Bireysel çalgı dersinde çaldığım etüt ve eserlerin form analizinde cümle gruplarını ve cümle yapılarını kolaylıkla ayırt ederim” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	122
4.2.18. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki öğrencilerin bireysel çalgı dersinde çaldığım klasik dönem eserlerinin form yapısını analiz etmekten hoşlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	124
4.2.19. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki öğrencilerin, bireysel çalgı dersinde icra ettiğim varyasyon formundaki eserlerin bölmelerini tespit etmekte zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	125
4.2.20. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki öğrencilerin, bireysel çalgı dersinde çaldığım konçertoların kayıtlardan dinleyerek partiyon üzerinde analiz etmekten hoşlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar	127
4.3. “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Müzik Form Bilgileri İle Tutumları Arasında Nasıl Bir İlişki Vardır?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	128

BEŞİNCİ BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ	130
5.2 ÖNERİLER.....	135
KAYNAKLAR	137
EKLER	142
ÖZGEÇMİŞ.....	157

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 4.1. Bilgi testi değerleri.....	57
Çizelge 4.2. Bilgi testi 1. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	59
Çizelge 4.3. Bilgi testi 1. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	60
Çizelge 4.4. Bilgi testi 2. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	61
Çizelge 4.5. Bilgi testi 2. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	61
Çizelge 4.6. Bilgi testi 3. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	62
Çizelge 4.7. Bilgi testi 3. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	63
Çizelge 4.8. Bilgi testi 4. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	64
Çizelge 4.9. Bilgi testi 4. sorusuna yönelik frekans (f), yönelik yüzdeler (%).....	64
Çizelge 4.10. Bilgi testi 5. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	65
Çizelge 4.11. Bilgi testi 5. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	66
Çizelge 4.12. Bilgi testi 6. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	67
Çizelge 4.13. Bilgi testi 6. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	67
Çizelge 4.14. Bilgi testi 7. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	68
Çizelge 4.15. Bilgi testi 7. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	69
Çizelge 4.16. Bilgi testi 8. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	70
Çizelge 4.17. Bilgi testi 8. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	70
Çizelge 4.18. Bilgi testi 9. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	71
Çizelge 4.19. Bilgi testi 9. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	72
Çizelge 4.20. Bilgi testi 10. Sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	73
Çizelge 4.21. Bilgi testi 10. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	73
Çizelge 4.22. Bilgi testi 11. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	74
Çizelge 4.23. Bilgi testi 11. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	75
Çizelge 4.24. Bilgi testi 12. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	76
Çizelge 4.25. Bilgi testi 12. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	76
Çizelge 4.26. Bilgi testi 13. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	77
Çizelge 4.27. Bilgi testi 13. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	78

Çizelge 4.28. Bilgi testi 14. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	79
Çizelge 4.29. Bilgi testi 14. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	79
Çizelge 4.30. Bilgi testi 15. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	80
Çizelge 4.31. Bilgi testi 15. sorusuna frekans (f), yüzdeler (%).....	81
Çizelge 4.32. Bilgi testi 16. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	82
Çizelge 4.33. Bilgi testi 16. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	82
Çizelge 4.34. Bilgi testi 17. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	83
Çizelge 4.35. Bilgi testi 17. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	84
Çizelge 4.36. Bilgi testi 18. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	85
Çizelge 4.37. Bilgi testi 18. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	85
Çizelge 4.38. Bilgi testi 19. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	86
Çizelge 4.39. Bilgi testi 19. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	87
Çizelge 4.40. Bilgi testi 20. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	88
Çizelge 4.41. Bilgi testi 20. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	88
Çizelge 4.42. Bilgi testi 21. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	89
Çizelge 4.43. Bilgi testi 21. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)	90
Çizelge 4.44. Bilgi testi 22. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	91
Çizelge 4.45. Bilgi testi 22. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	91
Çizelge 4.46. Bilgi testi 23. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	92
Çizelge 4.47. Bilgi testi 23. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	93
Çizelge 4.48. Bilgi testi 24. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	94
Çizelge 4.49. Bilgi testi 7. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	94
Çizelge 4.50. Bilgi testi 25. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	95
Çizelge 4.51. Bilgi testi 25. soruya yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	96
Çizelge 4.52. Tutum ölçeği değerleri.....	97
Çizelge 4.53. Tutum ölçeği güvenirlik analizi	98
Çizelge 4.54. Tutum ölçeği 1. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma(S) değerleri.....	98
Çizelge 4.55. Tutum ölçeği 1. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	99
Çizelge 4.56. Tutum ölçeği 2. yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	100
Çizelge 4.57. Tutum ölçeği 2. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	100
Çizelge 4.58. Tutum ölçeği 3. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	101
Çizelge 4.59. Tutum ölçeği 3. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)	102

Çizelge 4.60. Tutum ölçeği 4. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	103
Çizelge 4. 61. Tutum ölçeği 4. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	103
Çizelge 4.62. Tutum ölçeği 5. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	104
Çizelge 4.63. Tutum ölçeği 5. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	105
Çizelge 4.64. Tutum ölçeği 6. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	106
Çizelge 4.65. Tutum ölçeği 6. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	106
Çizelge 4.66. Tutum ölçeği 7. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	107
Çizelge 4.67. Tutum ölçeği 7. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	108
Çizelge 4.68. Tutum ölçeği 8. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	109
Çizelge 4.69. Tutum ölçeği 8. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	109
Çizelge 4.70. Tutum ölçeği 9. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	110
Çizelge 4.71. Tutum ölçeği 9. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	111
Çizelge 4.72. Tutum ölçeği 10. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	112
Çizelge 4.73. Tutum ölçeği 10. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	112
Çizelge 4.74. Tutum ölçeği 11. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	113
Çizelge 4.75. Tutum ölçeği 11. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	114
Çizelge 4.76. Tutum ölçeği 12. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	115
Çizelge 4.77. Tutum ölçeği 12. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	115
Çizelge 4.78. Tutum ölçeği 13. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	116
Çizelge 4.79. Tutum ölçeği 13. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	117
Çizelge 4.80. Tutum ölçeği 14. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	118
Çizelge 4.81. Tutum ölçeği 14. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	118
Çizelge 4.82. Tutum ölçeği 15. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	119
Çizelge 4.83. Tutum ölçeği 15. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	120
Çizelge 4.84. Tutum ölçeği 16. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	121
Çizelge 4.85. Tutum ölçeği 16. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	121
Çizelge 4.86. Tutum ölçeği 17. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	122
Çizelge 4.87. Tutum ölçeği 17. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	123
Çizelge 4.88. Tutum ölçeği 18. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri.....	124
Çizelge 4.89. Tutum ölçeği 18. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	124
Çizelge 4.90. Tutum ölçeği 19. yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri	125
Çizelge 4.91. Tutum ölçeği 19. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	126

Çizelge 4.92. Tutum ölçeği 20. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma(S) değerleri.....	127
Çizelge 4.93. Tutum ölçeği 20. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%).....	127
Çizelge 4.94. Bilgi testi- tutum ölçeği eşleştirme çizelgesi	128
Çizelge 4.95. Tutum ölçeği – bilgi testi correlations çizelgesi	1 29

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1. Bilgi testi 1. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	60
Şekil 4.2. Bilgi testi 2. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	62
Şekil 4.3. Bilgi testi 3. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	63
Şekil 4.4. Bilgi testi 4. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	65
Şekil 4.5. Bilgi testi 5. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	66
Şekil 4.6. Bilgi testi 6. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	68
Şekil 4.7. Bilgi testi 7. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	69
Şekil 4.8. Bilgi testi 8. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	71
Şekil 4.9. Bilgi testi 9. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	72
Şekil 4.10. Bilgi testi 10. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	74
Şekil 4.11. Bilgi testi 11. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	75
Şekil 4.12. Bilgi testi 12. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	77
Şekil 4.13. Bilgi testi 13. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	78
Şekil 4.14. Bilgi testi 14. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	80
Şekil 4.15. Bilgi testi 15. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	81
Şekil 4.16. Bilgi testi 16. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	83
Şekil 4.17. Bilgi testi 17. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	84
Şekil 4.18. Bilgi testi 18. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	86
Şekil 4.19. Bilgi testi 19. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	87
Şekil 4.20. Bilgi testi 20. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	89
Şekil 4.21. Bilgi testi 21. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	90
Şekil 4.22. Bilgi testi 22. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	92
Şekil 4.23. Bilgi testi 23. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	93
Şekil 4.24. Bilgi testi 24. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	95
Şekil 4.25. Bilgi testi 25. soruya ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	96
Şekil 4.26. Tutum ölçeği 1. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	99
Şekil 4.27. Tutum ölçeği 2. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	101
Şekil 4.28. Tutum ölçeği 3. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	102
Şekil 4.29. Tutum ölçeği 4. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	104
Şekil 4.30. Tutum ölçeği 5. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	105
Şekil 4.31. Tutum ölçeği 6. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	107
Şekil 4.32. Tutum ölçeği 7. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	108
Şekil 4.33. Tutum ölçeği 8. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	110
Şekil 4.34. Tutum ölçeği 9. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	111
Şekil 4.35. Tutum ölçeği 10. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	113
Şekil 4.36. Tutum ölçeği 11. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	114
Şekil 4.37. Tutum ölçeği 12. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	116
Şekil 4.38. Tutum ölçeği 13. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	117
Şekil 4.39. Tutum ölçeği 14. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	119
Şekil 4.40. Tutum ölçeği 15. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	120
Şekil 4.41. Tutum ölçeği 16. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	122
Şekil 4.42. Tutum ölçeği 17. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	123
Şekil 4.43. Tutum ölçeği 18. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	125
Şekil 4.44. Tutum ölçeği 19. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	126
Şekil 4.45. Tutum ölçeği 20. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği.....	128

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Anabilim Dalı
ADÜ	: Adnan Menderes Üniversitesi
AKE	: Armoni- Kontrpuan-Eşlik
ÇOMÜ	: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
GSEB	: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
GÜGEF	: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
MİOY	: Müziksel İşitme Okuma Yazma
PAÜ	: Pamukkale Üniversitesi
vb.	: Ve benzeri
yy.	: Yüzyıl

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Müzik, kişideki duygu durumunun seslere yansması ve bu seslerin de notalarla buluşması sonucunda oluşmaktadır. Notalar belirli bir düzene göre melodileri oluşturmaktadır. Melodilerin oluşumundaki prosedürlerin anlaşılması müzik eğitimi ile mümkündür. Müzik eğitimi, kişiye müziksel davranış kazandırma süreci ve müzikal anlamda davranış değişikliği oluşturma sürecidir.

Müzik eğitimi, müziksel işitme ve okuma yazma, müzik teorisi, müzik biçimleri vs. gibi derslerin olduğu bir süreçtir. Bu dersler birbirleri ile bağlantılı olduğundan tam anlamıyla müzik eğitiminin gerçekleşmesi için teorik ve pratik olarak iyi bir düzeyde bilgi sahibi olunmalıdır.

Müzikte form bilgisinin önemini ve form bilgisine dayalı olarak bireysel çalgı dersindeki eser icralarında bu form bilgilerinin yansması konusu problem olarak ele alınmıştır. Bu doğrultuda, araştırmanın problem cümlesi aşağıda verilmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin form bilgilerinin eserleri icra etme üzerinde etkisi ne düzeydedir?

Bu probleme daha ayrıntılı yanıt verebilmek amacıyla aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

1.3. Alt Problemler

1. Müzik eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin form bilgileri ne düzeydedir?
2. Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin müzik form bilgilerine yönelik tutumları nedir?
3. Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin forma ilişkin bilgileri ile forma yönelik tutumları arasında nasıl bir ilişki vardır?

1.4. Önem

Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda form bilgisine yönelik olan derslerde forma yönelik ayrıntılı olarak bilgi aktarımı olmadığı için öğrencilerin form bilgilerinin yeterli olmadığı varsayılmaktadır. Müzik Eğitiminde öğrencilerin form bilgisi ve bireysel çalgı dersinde icra ettiği eserlerde forma ait bilgilerini kullanılmaları amaçlanmıştır.

1.5. Sayılılar

Bu araştırmanın dayandığı temel sayılılar şunlardır:

1. Araştırmada yapılan anketlere konu olan dördüncü sınıf öğrencilerinin doğru ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmaktadır.
2. Araştırma için kullanılan yöntemin; araştırmanın amacına, konusuna ve problemin çözümüne uygun olan bir yöntem olduğu varsayılmaktadır.

3. Uygulama grubunu oluşturan müzik eğitimi anabilim dalı dördüncü sınıf öğrencilerinin, araştırma sürecinde birbirleri ile etkileşim halinde bulunmadıkları varsayılmaktadır.
4. Uygulamanın gerçekleştirildiği ortamın, sağlıklı sonuçlara ulaşılması için uygun olduğu varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

1. Adnan Menderes Üniversitesi (ADÜ) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) ve Pamukkale Üniversitesi (PAÜ) Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2012 - 2013 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören son sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

A tempo (İt.): Tempoya dönüş (Say, 2009: 45).

Absolut işitme: "Kesin işitme". Bir perdenin adını, bir akorun seslerini, bir müzik eserinin tonalitesini duyulduğu anda belirleyip niteleme yeteneği (Say, 2009: 12).

Absorbsiyon: Bir maddenin, başka bir maddeyi ya da ışınım veya ses enerjisi emmesi olayı (<http://www.msxlab.org/forum/kimya/442499-sogurma-absorbsiyon-nedir.html>, 2013).

Accelerando (İt.): Giderek hızlanma. Acele ederek, tempoyu hızlandırarak (Say, 2009: 12).

Akor: Aynı anda duyulan ya da duyurma işlevinde olan üç ya da daha fazla sesin birleşimi (Say, 2009: 18).

Akustik (Fr.): Ses fiziğinde sesin herhangi bir yerdeki en iyi tınlama özelliği (Uluç, 2001: 66).

Algı: Psikoloji ve bilişsel bilimlerde duysal bilginin alınması, yorumlanması, seçilmesi ve düzenlenmesi anlamına gelir (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1#Kaynak.C3.A7a>, 2014).

Allegro (İt.): Tempo terimi: Çevik, dinç, neşeli bir çabuklukla. Metronomda 132 ile 144 arası (Say, 2009: 28).

Armoni: Uyum, ahenk; seslerin kaynaşması; seslerin uyumundaki kural ve yaratıcı ilkeleri geliştiren bilim ve sanat (Say, 2009: 39).

Barok Dönem: Rönesans ile klasik dönem arasındaki zaman diliminde, 17. Yüzyılın ilk çeyreğinden 18. Yüzyılın ortasına kadar egemen olan, müzik tarihinde Monteverdi'den J. S. Bach'a uzanarak yaklaşık 150 yılı kapsayan, genel yönelimiyle soylular kesiminin beğenisini yansıtan çağ üslubu (Say, 2009: 62).

Basso Osinato (İt.): "İnatçı bas; sürekli bas". Temel bas sesi üzerinde sürekli çeşitlemeler yapmak (Say, 2009: 64).

Chaconne (Fr.): Barok dönem çalgı müziğinde önemli yeri bulunan, tekrarlar ve taklitlerden oluşmuş, olgun, gelişkin bir çeşitleme biçimi (Say, 2009: 100).

Codetta (İt.): "Küçük kuyruk". Sonat formunda, sergiyi sonuçlandırma amacıyla kısa tutulmuş olan koda (Say, 2009: 105).

Crescendo(İt.): Birbirini izleyen notalarda sesin giderek gürleşeceğini belirten işaret (Say, 2009: 113).

Cümle: Motiften doğarak gelişen, kendi içindeki melodik, armonik, ritmik hareketiyle bütünlük yaratan özelliğiyle bir müzik eserinin anlam taşıyan küçük parçası (Say, 2009: 115).

De capo (İta.): Başa dön, baştan (Uluç, 2001: 87).

Decrescendo (İt.): “Sesi söndürerek”. Ses gürlüğünü giderek hafifletme (Say, 2009:144).

Deşifre etmek: Notaları okumak ve seslendirmek (Say, 2009: 147).

Diatonique (Fr.): İsimleri ve sesleri ayrı, birbirini takip eden yarım sesler dizisi (do#-re, sol#-la) (Uluç, 2001: 89).

Dizek: “Porte”. Üzerine notaların yazıldığı paralel beş yatay çizgi (Say, 2009:159).

Doğuşkanlar: Bir akustik terimi olarak, ana sesin yanı sıra, daha hafif işitilen öteki farklı sesler (Say, 2009:162).

Donanım: Bir müzik parçasının notasında, tonalitede yer alan değiştirici işaretlerin ve parçada ölçüyü belirleyen rakamların eser başlangıcında belirtilmesi (Say, 2009:163).

Falsetto (İt.): Ses sanatında şarkıcıların “Kafa sesi”. Gırtlakta oluşan sesleri müziksel seslere dönüştürerek tınlamasını sağlayan akustik boşlukların bir kısmı, “Kafa yansıtıcıları”dır: Ağız boşluğu, yutak, burun konkaları ve sinüsler (Say, 2009:193).

Flageolet (Fr., Alm., İng.): Yaylı çalgılarda doğuşkanları öne çıkarma şeklinde kullanılan bir teknik yöntem (Say, 2009: 201).

Form(İng.): Biçim, yapım şekli (Uluç, 2001: 96).

Frekans: Sesin saniyedeki titreşim sayısı (Say, 2009: 207).

Füg: Müzik sanatında önemli ve değerli bir yeri olan, özünde "İmitation" (taklit) sanatına dayalı, armoninin olanaklarından yararlanarak kontrpuan tekniğiyle yazılmış barok çağ müzik biçimi (Say, 2009: 209).

Harmonics (İng.): Doğuşkanlar (Say, 2009: 243).

İmitation (İng., Fr.): Taklit (Say, 2009: 257).

Introduction (Fr.): Giriş. Ön çalış (Uluç, 2001: 106).

İşitme Eğitimi: Müzikal işitme yetisini geliştirmeye yönelik eğitim dalı (Say, 2009: 270).

Kırık Kadans: Bir armoni terimi olarak beşinci derece akorunun (dominant akorunun) birinci derece (tonik akoru) yerine başka bir derece akoruna bağlanması (Say, 2009: 294).

Klasik Dönem: Barok dönem ile Romantik Dönem arasındaki müzik stili. Yaklaşık olarak J. S. Bach'ın ölüm tarihi olan 1750'den Beethoven'in ölümüne (1827) kadar süren zaman dilimindeki müzikal gelişim çağı (Say, 2009: 298).

Majör: "Büyük". Diziler, aralıklar ve akorlar için kullanılan terim. Tonik sesinden başlayarak ilk üçlüsü ve altıslısı büyük olan dizi (Say, 2009: 330).

Melodi: Değişik yüksekliklerdeki ses perdelerinin belirli bir süre içinde art arda gelerek birbirine bağlanıp anlam kazanmasıyla oluşan dinamik ses çizgisi (Say, 2009: 340).

Metronom: Tempo belirlemeye yardımcı olmak üzere, değişik hızlara ayarlanabilen sarkaç (Say, 2009: 344).

Minör: “Küçük”. Tonik ile medyant sesleri arasında bir tam perde ile bir yarım perde bulunan dizi (Say, 2009: 347).

Mod (Fr.): Dizinin majör veya minör özelliği, Makam (Uluç, 2001: 119).

Modülasyon (Lat.): Geçki (Say, 2009: 352).

Müzik Teorisi: Müzik kuramları. Müziğin temel ilke ve kavramlarını, onların öğelerini, gereçlerini ve bütün bunlarla ilgili soyutlamaları açık şekilde bir araya getiren bilgiler (Say, 2009: 366).

Nota: Seslerin yüksekliğini ve süre değerini belirleyen ana işaret (Say, 2009: 378).

Organum (Lat.): Ortaçağ kilise müziğinde çoksesliliğin başlangıçtaki basit biçimine verilen ad (Say, 2009: 400).

Otantik Kadans: “Tam kadans”. Eksen akoru üzerinde gerçekleşen akor için kullanılan armoni terimi (Say, 2009: 407).

Passacaglia (İt.): Chaconne gibi İspanya’dan kaynaklanan ve 16. Yüzyılda ortaya çıkan üç zamanlı eski bir dans (Say, 2009: 416).

Perde (Tr.): Ses derecesi. Bazı telli çalgılarda sesleri sap üzerinde birbirinden ayıran bölmeler. Nefesli çalgılardaki hareketli kapakçıklar. Dizilerdeki ses aralıkları (Uluç, 2001: 130).

Plegal Kalış: “Plegal Kadans”. IV. Derece akorunun I. Derece akoruna bağlanması (Say, 2009: 430).

Presto (İt.): Seslendirmede hız terimi: “Çok hızlı” (Say, 2009: 436).

Register (Alm. İng.): Ses alanı. Aynı ses rengi koşullarında bulunan perdeler grubu. Kalından inceye doğru belli aralıktaki sesleri kapsayan ses bölgesi (Say, 2009: 447).

Renk (Bkz.): Sesin niteliği (Say, 2009: 447).

Resonance (Fr.): Rezonans. Titreşim. Tınlama (Uluç, 2001: 139).

Ritardando (İt.): Ağırlaşma, hızı azaltma (Say, 2009: 451).

Ritim: Müziğin hareketini, dolayısıyla karakterini belirler. Ritmin doğması için en az iki sesin art arda gelmesi ve o iki sestten birinin daha güçlü gerekir. Ritim, sesin özellikleri olan yükseklik, gürlük ve niteliğin ötesinde, belli bir süre içinde yer alan müzikal hareketin bütün yönlerini temsil eder (Say, 2009: 451).

Rondo (Fr.): Ana temanın sık sık tekrarlandığı bir müzik formu (Uluç, 2001:140).

Sonat (Lat.): Bir ya da iki çalgı için yazılmış çok bölümlü, dil zenginliği ve anlatım gücü yüksek çalgı müziği eseri ve onun yapılanmasını kesinleştiren form (Say, 2009: 484).

Sonatin (İta.): Kısa, küçük sonat (Uluç, 2001: 140).

Suite (Lat.): Aynı tonda, benzer biçimde ama değişik etkilerde olan dans parçalarının birbirini izlemesinden oluşan çalgı müziği biçimi (Say, 2009: 493).

Tam Kalış: “Tam Kadans”. (IV.) ya da (II.) derece akorundan sonra getirilen bir (V.) derece akorunun (I.) derece akoruna bağlanması (dominantın toniğe bağlanması) (Say, 2009: 507).

Tampereman: Ses sisteminde “eşit düzenlilik” ya da “eşit düzenli sistem”. Kullandığımız müzik sisteminde, aralıkların oluşturduğu ses yüksekliklerinde çok küçük değişiklikler yaparak bir sekizlinin on iki eşit yarım perdeye bölünmesiyle sağlanmış olan bütünlük (Say, 2009: 507).

Tını: Sesin niteliği (Say, 2009: 518).

Tonalite: Bir dizinin tonal ilkelere göre kuruluğu. Dizilerin ve tonların ne şekilde kurulmuş bulunduğunu açıklayan sistem ve onun dayandığı kurallar bütünü (Say, 2009: 522).

Tonik: Tonal müzikte majör ve minör dizilerin birinci derecesi ya da birinci derece üzerine kurulmuş akorun adı (Say, 2009: 523).

Trio (İt.): Üç algı için bestelenmiş eser ya da bu eseri seslendiren üç solo çalgı sanatçısından oluşmuş oda müziği topluluğu (Say, 2009: 528).

Usul (Arap.): Geleneksel müziklerimizde ritim kalıbı. “Ölçü” ve “ritim” terimleri için de kullanılır (Say, 2009: 553).

Variation (Lat.): Müzikte melodik, kontrapuantik, armonik ya da ritmik çeşitler yaratmaya dayanan form (Say, 2009: 559).

Vivace (İt.): Canlı, hızlı. Terim tek başına, allegro ve daha hızlı tempoları niteler (Say, 2009: 567).

Vuruşlar: Müzikte bir ölçü içinde yer alan zamanların yaşama geçiriliş biçimi. “Zaman”ların sıra ve süresini düzenli el hareketleriyle belirtme (Say, 2009: 57).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, konuyla ilgili olduğu düşünölen kuramsal bilgilere ve yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Eğitim

İnsan, dünya üzerinde var olduğu andan itibaren kendini eğitim sürecinin içinde bulmuştur. Doğadaki tüm canlılar gibi, insan yaşamını sürdürebilmek için gereksinim duyduğu bilgi ve becerileri ana-babasından ve etkileşimde bulunduğu diğer insanlardan eğitim yoluyla edinmiştir. Eğitim, bilinçli ya da bilinçsiz olarak insanı etkilemeye ve hayatına yön vermeye devam eder. Geçmişten günümüze, eğitim kavramı ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. En genel tanımı ile eğitim, “bireyin davranışlarında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972: 12).

Eğitimin tanımına göre, istendik davranışların bireyin kendi yaşantısı yoluyla meydana getirilmesi gerekmektedir. Bireyin kendi yaşantısı yoluyla davranışında meydana gelen değişme ise öğrenmedir (Senemoğlu, 2005: 86).

Eğitim ve kültür birbiriyle iç içe iki kavramdır. Eğitimin kültürel süreçlerden biri olduğu düşünülürse kültürleme, kültürlenme, kültürleşme olarak incelenen terimlerin açıklanması gerekir. Sönmez'e göre kültürleme eğitimin tanımları içerisinde yer alır. “Eğitimin çok değişik ve çeşitli tanımları yapılmaktadır. (Sönmez, 2008: 2).

En genel anlamıyla eğitim kültürlenme süreci olarak ele alınabilir. Bir diğer anlamıyla kültürel değerleri bireye kazandırma süreci olarak tanımlanabilir (Sönmez, 2008: 2).

2.2. Müzik

Müzik bugüne kadar çok çeşitli biçimlerde tanımlanmıştır. Bu tanımların birçoğunda yer alan temel noktaları birleştiren bir yaklaşıma göre, müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür (Uçan, 2005: 10).

Say'a göre müzik, seslerle gerçekleştirilen anlatım biçimidir. Varoluşundan bu yana insan algıladığı bu sesleri bir anlatım biçimine dönüştürmüştür. "Müzik terimi, eski Yunancadaki *musike* sözcüğünden kaynaklanmıştır. İki milyon yıllık bir geçmişi olduğu kabul edilen insanoğlu, bir "Ses evreni"nin içine doğar, bu ses evreniyle iç içe yaşar ve algıladığı seslerle sürekli etkileşim içinde bulunur. Biyo-psişik, kültürel ve toplumsal organizma olan insan, var olduğu çağlardan beri algıladığı sesleri çözümleyip değerlendirmiş ve giderek sesleri bir anlatım biçimine dönüştürmüştür. Seslerle gerçekleştirilen bu anlatım sanatına "müzik" denir (Say, 2000: 17).

2.3. Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir (Uçan, 2005: 14).

Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren başta Ulu Önder Atatürk olmak üzere tüm Cumhuriyet hükümetlerince ulusal eğitime büyük önem verilmiştir. Bunun doğal bir sonucu olarak, Cumhuriyetin kurulduğu 1923'ten 1983'e kadar geçen altmış yıllık süre içinde, ulusal eğitimin hemen her alanında önemli gelişmeler sağlanmıştır. Bu alanlardan bir de müzik eğitimidir (Uçan, 2005: 39).

Genel müzik eğitimi, aslında, her düzeyde, her yaşta herkes için gereklidir, zorunludur ya da zorunlu olmak durumundadır. Çünkü müzik, her düzeyde herkese kazandırılması esas olan asgari ortak-genel kültürün başta gelen ayrılmaz öğelerinden biridir (Uçan, 2005: 31).

Özengen müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005: 31).

Özengen müzik eğitimi zorunlu değildir. Ailelerin, çocuklarını yönlendirmesi, bireylerin, kişisel istekleri doğrultusunda gelişir. Özengen müzik eğitimi çeşitli yollarla yapılır. Bunların içerisinde özel müzik dersaneleri, çeşitli çalgılar için verilen özel dersler gelebilir. Halk eğitim merkezlerinde de çeşitli kurslar düzenlenir (Demirtaş, 2011: 5).

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği, müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005: 32).

Devlet Konservatuvarları, Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümleri ve Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümleri, Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardır. Güzel Sanatlar Spor Lisesi 9. sınıftan itibaren, müzik ve resim bölümleri bulunan, mesleki müzik eğitimine yönelik müzik dersleri veren ortaöğretim kurumudur. Bu liselerin müzik bölümlerinde, normal bir lisede okutulan kültür derslerinin dışında, çalgı ve diğer müzik dersleri gösterilmektedir (Demirtaş, 2011: 5).

Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği bölümleri öğretmen yetiştiren, konservatuvarlar, sanatçı yetiştiren kurumlardır. Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Programlarında öğrenci, bir müzik öğretmeni adayı olarak daha donanımlı yetiştirilir. Buradaki programlarda her öğrenci en az iki çalgı çalarak mezun olur. Bu çalgılardan biri piyanodur ve zorunlu çalgı olarak okutulur (Demirtaş, 2011: 6).

Mesleki müzik eğitiminin dışında, genel müzik eğitimi kapsamında verilen müzik derslerinde, öğrencilerin ilgi ve dikkatlerinin gelişimi sağlıklı birer birey olmaları amaçlanmaktadır. Bu yüzden ilköğretimde verilen müzik dersleri son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Çocukların hayata karşı bakış açılarını değiştirir, yaşadıkları dünyaya karşı duyarlı, o dünyanın içindeki canlılara daha ılımlı olmalarını sağlar. Onların sağlıklı düşünebilen, topluma faydalı örnek bireyler olmasına, olaylara objektif bakabilen insanlar olarak yetişmesine yardımcı olması beklenir (Demirtaş, 2011: 6).

Müzik eğitimini yoluyla bireyin davranışında oluşan değişimler toplumu, toplumdaki değişimler bireyi etkiler; birey ile doğal, toplumsal ve kültürel çevresi, o arada sanatsal ve müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha düzenli daha sağlıklı, daha etkili ve verimli olması beklenir (Uçan, 2005: 30).

Müzik eğitime önem veren bir toplumun, müziği, müzik zevki ve müzik yapısı kendiliğinden farklılıklar göstermeye başlar. Bu toplumu oluşturan bireylerin, dinlediği müzikler daha kaliteli olacaktır ve değişik türlerden geniş bir yelpaze sergileyecektir. Müzik eğitimi, bir bireyin, olaylar karşısında, farklı bir bakış, farklı bir duruş göstermesini sağlar (Demirtaş, 2011: 7).

2.4. Bireysel Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin boyutlarından biridir. Bir çalgıyı öğrenme süreci, çalgıyı çalma becerisini gösterebilmek için bir takım becerilerin sistematik olarak kazanılmasından oluşmaktadır. Çalgıdaki teknik beceriler üst düzey beceriler olarak adlandırılmakta ve çalgıdan müzikal bir ses ve kendine özgü ifade elde edebilmek, önceden ya da doğuştan gelen müzikal yeteneklerle mümkün olabilmektedir. Schleuter her çalgının değişik teknik ve kendine özgü yetenekler gerektirdiğini fakat genel olarak çalgı çalma tekniklerinin, duruş, tutuş, yay kullanma, el pozisyonu, nefes, dilin kullanımı, ses kalitesi, bilek, kol ve parmakların durumu, entonasyon ve vibratodan oluştuğunu belirtmektedir (Özmenteş, 2005: 93).

Çalgı çalışma sürecinde majör ve minör gam çalışmaları çalgı tekniğinin gelişmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Gam çalışırken unutulmaması gereken nokta, büyük bir sabırla çalışılması gerektiğidir .... Gamlar her gün düzenli olarak çalışılmalıdır. Gamların çalışılmasında zaman sınırlı tutulursa öğrenciler sıkılmayacaklardır. Her çalışmada gamların değişik şekillerde çalınması yararlı olabilir (Özmenteş, 2005: 94).

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin diğer boyutlarıyla, özellikle işitme eğitimiyle bağlantılı olarak ele alınabilir. Çalgı eğitiminin işitme eğitimiyle paralel olarak yürütülmesi birçok açıdan önem taşımaktadır (Özmenteş, 2005: 94).

İster toplu olarak ister bireysel olarak müzik yaparken öğrenci, önce kendi çalgısını, daha sonra kendisine eşlik eden ya da birlikte müzik yaptığı diğer çalgıcıları dinlemelidir. Öğrenciler çalgılarını çalarken aktif çalıcılar oldukları kadar aktif dinleyiciler de olmalıdırlar (Özmenteş, 2005: 94).

2.5. Müzik Eğitiminde Çalgının Önemi

Müzik, çocuğun ruhsal yapısında heyecanlı ve aşırı duygusallık ortamından daha sakin bir ortama yönelme bakımından ayrıca güvensizlik, saldırganlık, gerilim ve korku gibi davranışlarda güçlüklerin yenilemesi konusunda önemli bir etkidir. Müzik çocukta doğrudan doğruya heyecanlar yarattığı için davranışlarını etkiler. Dikkatli yoğunlaştırır, gözlem yeteneğini güçlendirerek bellekte tutma, izleme ve taklit etme kavramını geliştirir (<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

“Müzik eğitiminin tanımı yapılırsa görülür ki müzik insanın soyut yaşamında ve dünyasındaki içgüdülerini ve eğilimlerini, sükûnetle ortaya koyabilmesine yardımcı olur. Okul öncesi çağında verilen uygun müzik eğitimi, tüm müzik eğitiminin ilk basamağı olmalıdır. Erken yaşlarda çocuğun müziğe olan ilgisi işlenmelidir” (<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

Çocukların toplumsal faaliyetlerde katılma deneyleri çok azdır. Doğal olarak yarattıkları müzikal faaliyet çocuktaki bu merkezilik özelliği fazlasıyla tatmin eder. Uzmanlar çocukların bu yöndeki faaliyetlerini sınırlar saptayarak her bireyin öğrenme hürriyetine sahip olmasını sağlayacaktır. Bu sınırlama olayı çok önemlidir (<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

Grup çalışmalarında düzen sağlar. Böylece raslantıya bağlı olmayan anlamlı bir yol izlenir. Dolayısıyla anaokullarında bu eğitimin yaygınlaşması çok önemlidir. Bu dönemde köklü ve düzenli bir eğitim yapılırsa çocukta bilişsel, duygusal ve devinimsel gelişiminde boşluklar olmaz (<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

Yaş, gelişim psikolojisinde kullanılan çok önemli bir faktördür. Çünkü yaş, davranışlarda görülen farkların, değişmelerin nedeni değildir. Zira davranışta görülen değişmeler, öğrenmenin bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Hatta psikologlar, hangi davranışların öğrenme, hangi davranışların ise olgunlaşmanın bir ürünü olduğunu her zaman birbirinden ayırt edememektedirler

(<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

Deneklerin yaşı, psiko-motor, bilişsel ve duyuşsal olan hedef ve davranışlara ulaşma düzeylerinde rol oynayacak, yaşı küçük olanlar daha başarılı olacaklardır.” düşüncesinde bir hipotez kurulmuştur. Bu hipotezin oluşturulmasında, çalgı çalma becerisinin kazandırılmasında çok önemli bir faktör olduğu, çalgı çalmaya ilişkin kasların ve organların küçük yaşlarda daha kolay ve uygun şekilleneceği konusundaki yaygın kanı etkili olmuştur. Bu hipotezle ilgili elde edilen bulgular, psiko-motor ve duyuşsal alanda yaşı küçük olanlar, yaşı büyük olanlara oranla daha başarılı olduklarını göstermektedir.

(<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

Sadece bilişsel alanda, yaşı büyük olanların daha başarılı oldukları görülmüştür. Bilişsel davranışlarda yaşça büyük olanların daha başarılı olmalarının nedeni, muhtemelen bilgi repertuarlarının, yaşantılarının daha fazla olmalarından kaynaklanmaktadır (<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

Piano; klavsenin gelişmiş, dokunaklı bir çalgıdır. Yapım biçimi ile duvar ve kuyruklu (salon) adı verilen çeşitleri vardır. Bu çalgı, büyük bestecilerin en yakını olmuştur, dolayısı ile bu çalgı için verilen bestelerin sayısı ciltler tutar. “Piyanişter diğer çalgıları çalanlara nazaran, çıkaracakları sesleri piano üzerinde hazır bulurlar” gerekçesiyle, en küçük yaştan başlayarak, öğrenilebilecek çalgılardan birisi, hatta birincisi pianodur (<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

Enstrüman eğitiminde, çocuklarda içgüdüsel olarak var olan müzik yapma isteği ancak eğitimle sağlıklı bir şekilde yönlendirilebileceği için özellikle gelişmiş ülkelerde müzik eğitimine çok önem verilmekte müzik ve çalgı derslerine küçük yaşlarda başlanmaktadır. Piano eğitimi ise müzik eğitiminin çok önemli ve ayrılmaz bir parçasını oluşturur. Çünkü öncelikle pianoda ses elde etmek çok kolaydır. Parmağı ile tuşa basan çocuk anında doğru ve net bir ses elde eder ve iki elini birlikte kullanmayı kısa sürede öğrenebilir. En önemlisi çok sesli bir çalgıdır ve bu yönüyle kulak gelişiminde büyük işlevi vardır (<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

6-11 yaş grubu pedagoglarca ilkokul dönemi olarak nitelendirilir. Çocuk on yaşında başlayarak okul çağına adım atar, aile ortamından çıkarak dış dünyaya açılmaya başlar. Zihinsel yetenekleri, konuşma yeteneği ve söz dağarcığı gelişir. Somut düşünceden soyut düşünceye geçmeye başlamış, bir konu üzerinde sıkılmadan en az 5-20 dakika durabilecek düzeye gelmiştir (<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

Öğretmen öğrenci ilişkisi ve ailenin yaklaşımına değinecek olursak, şunları söyleyebiliriz; küçük yaşlarda başlayan piano derslerinde çocuğun dünyasına seslenip, onunla sağlıklı iletişim kurmak başta gelir. Öncelikle piano çalmak isteyip istemediğine çocuk kendisi karar vermelidir. Pianoyu bir görev olarak göstermek, küçük öğrenciye çalışması için baskı yapmak yapılacak en büyük yanlışlıklardandır (<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

Derslere renk ve canlılık kazandırmak, müziğe olan ilgiyi devamlı kılıp, geliştirmek öğrenciye sevgi ile yaklaşmak, en at müziği iyi bilmek kadar gereklidir. Bir müzik aletini başarıyla çalabilmek ve o alet üzerinde duygularımızı ifade edebilmek için, iki yeteneğimizin gelişmesi gerekir: Ruhsal yetenek, bedensel yetenek (<http://nuansmuzik.org/661.html>, 2013).

Ruhsal yeteneğimiz, beğeni, duygu, düşünce, hayal gücü, yani ifadede büyük bir rol oynayan “stil kaynağı”, içimizde gizli bulunan yaratıcılık özelliğidir. Zekâmız, kültürümüz ne kadar gelişirse, ruhsal yeteneğimiz de o derece genişlemiş ve incelmış olur. Bedensel yeteneğimiz ise, aletin çalınışı sırasında tüm vücudun rahatlıkla görevini yapabilmesi, vücudun sağlıklı olması gibi “maddi” olmakla beraber, müzik aletlerini çalmada büyük önemi bulunan özelliklerin toplamıdır (http://nuansmuzik.org/661.html, 2013).

2.6. Müzik Biçimleri

Sanatlarda, özellikle müzikte biçimin amacı, birinci planda anlaşılmayı hedef alır. Bir fikir ve onun gelişimi ile bu gelişimin nedenlerini izleyen bir dinleyici, psikolojik olarak güzellik kavramına en çok yaklaşmış ve müzikteki gerilimlerden sonraki çözümlerde rahatlığa ermiş olur. Sanat, açıklık ve anlaşılma ister, sadece düşünsel olarak değil, aynı zamanda duygusal olarak da rahatlığa eriş için bu gereklidir (Şenel, 1982: 2).

Her sanat dalında, Biçim (Form-Şekil) vardır ve sanat yapıtları bu biçim içinde yerini bulur ve bir değer kazanır. Heykel, mimari ve resimde biçimler derhal göze çarptığı için tanınması ve anlaşılması daha kolaydır. Müzikte ise yapıtı sonuna kadar dinlemek, edebiyatta da okumak gereklidir (Şenel, 1982: 2).

Bir usta; yapı malzemesi olarak kum, taş, kireç, çimento vb. ele alır, onları bir oran dâhilinde karıştırdıktan sonra onlara bir biçim verir ve sonuçta nasıl bir çeşme, bir cami, bir köprü, bir bina vb. Meydana getirirse; bir besteci de, ezgi (melodi), tartım (ritim), çok seslilik (armoni)'i eline malzeme olarak alır ve ona bir biçim vererek şarkısını, sonatını, füğünü, rontosunu vb. oluşturur (Şenel, 1982: 2).

Yapı ustasının elindeki kum, kireç, çimento, demir, çakıl vb. Mimari eserlerin içyapısını; aynı malzemelerin kullanıldığı halde ortaya çıkan bina, cami, hamam, köprü vb. gibi değişik yapılar ise dış yapıyı (biçimi) meydana getirmektedirler (Şenel,1982:2).

Müzikte de ezgi (melodi), tartım (ritim), çok seslilik (armoni)'in anlatım ve dilbirliği etmenlerinden doğan müzikal fikirler bütünlüğü "İç yapıyı; yapıların; yapı kalıbı olan biçimleri (sonat allegrosu, şarkı, füg, çeşitleme, rondo, envansiyon vb.) ise "Dış yapı"yı yani biçimi (form-şekil) oluşturur (Şenel,1982:2).

2.7. Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi

En genel anlamıyla müzik kuramı, müziğe ilişkin soyut bilgi veya bilgiler bütünüdür (Uçan, 1997: 159).

Müzik teorisi denilince bir takım kuramsal bilgiler akla gelir. Bu bilgiler müziğin oluşturulması (besteleme, doğaçlama) ve icrası ile ilgili olabileceği gibi müziğin tarihi, eğitimi, psikolojisi, sosyolojisi ve fiziğiyle ilgili de olabilir. Bu araştırmada konu olan müzik teorisi, müziğin oluşturulması ve icrası ile ilgili olan bölümüdür ve müziksel işitme, müziksel okuma, müziksel yazma, müziksel yapı (form), armoni, kontrpuan konularını içerir (Uyan, 2004: 55).

Müzik teorisi, müziği anlamanıza yardım etmekle kalmaz, müziksel düşüncelerinizi iletmenizi, müziksel bir iletişim kurmanızı ve daha önce yaşamadığınız deneyimler yoluyla müziği keşfetmenizi sağlar. Müzik teorisi, sizi "okur-yazar" bir müzikçi yapar, müziksel ufkunuzu genişletir ve ufkunuzu daha da genişletmeniz için size yöntemler ve kelime haznesi sağlar (Özgür, Aydoğan, 2002: 3).

Müzik evrensel bir dildir ve her dil gibi müziğin de grameri vardır. Gramer, bir dilin sözcük yapısını, cümle kuruluşlarını vb. kurallarını inceleyen bir bilim dalıdır. Müziğin grameri de, müziğin bestelenmesi, doğaçlanması, icrası ve dinlenmesi sırasında var olan öğeleri kapsar. Bu öğeler ritim, melodi (ses dizileri; makam, tonalite, modal yapılar), çok seslilik (armoni, kontrpuan, örgü-doku), gürlük, anlatım vb.dir. Müzik teorisi ve işitme eğitimi, bu öğelerin hepsini, yani müziğin gramerini içerdiğinden müzik eğitiminin en temel alanıdır (Özgür, Aydoğan, 2002: 3).

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi (GÜGEF) Müzik Eğitimi Bölümü ders tanımlarında yer alan “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi” dersinin tanımı şöyledir:

Bu ders, müzikte kuramsal bilgileri, işitme eğitimi ve müzik biçimlerini kapsar. Ders öğretim elemanları bu içeriğin haftalık ders saatindeki yoğunluğunu belirlerler. Ders, Türk ve Batı Müziğinde armoni-kontrpuan, müzikte stil, üslup ve tür, çeşitli yapıları ve eğitim-okul müziği örneklerini inceleme, analiz, araştırma tek ve çok ses algılama, ritmik yapıları tanıma, nota çözümleme (deşifre) okuma ve yazma, müzik üretme tekniklerini kapsar (Uyan, 2004: 55).

Müzik teorisi ve işitme eğitimi dersi, yukarıdaki tanımından da anlaşılacağı gibi alt boyutlar içermektedir. Bunlar; müziksel işitme (tek ve çok ses algılama, ritmik yapıları tanıma, nota çözümleme-solfej-deşifre ve müzikal yazma-dikte bu alt boyuta dâhildir), armoni-kontrpuan, stil, üslup ve tür olarak tanımlanabilir (Uyan, 2004: 55).

2.8. Eserlerin Form Yapısının Bilinmesinin Bireysel Çalgı Dersine Katkıları

Müzik, seslerin daha zengin, daha karmaşık biçimde düzenlenmesine olanak sağlayan dolayısıyla da insan sesinin ve insan kulağının daha iyi gelişmesini sağlayan müzik yapma becerilerinin bir gelişimi ve parçalar bütünüdür.

Müziğin oluşabilmesi için birçok elementin bir araya gelmesi ve birbirleriyle etkileşim halinde olmaları gerekmektedir. Bu elementlerin birbiri ile etkileşimi sonucunda müzik ortaya çıkmaktadır. Müziğin oluşması yapı bakımından iki şekildedir. Bu yapılar müziğin içyapısı ve dış yapısıdır.

Müziğin içyapısında armoni, ritim, melodi gibi içyapı elementleri dış yapısında ise form, biçim ve yapı gibi eserlerin karakterini ortaya koyan dış yapı elementleri bulunmaktadır. Bu iç ve dış yapı elementleri birbirlerini etkiler ve bunun sonucunda müziği oluşturarak müziğe anlamlı ifadeler kazandırlar. Müziğin içyapısı bize müziğin teorisi hakkında bilgi vermektedir.

Müzik teorisi müziğin fiziksel, temel ve psikolojik elementlerinden meydana gelir. İyi bir müziğin iç ve dış yapısında bir bütünlük ve uyum olmalıdır. Bir müzikte dış yapı ise, o müziğe ait biçim bilgisini küçük ve parçalı bölümler halinde incelenmesini sağlamaktadır. Bir müziğin ifade gücü içyapısıyla ortaya çıkartılırken o müzikteki dış yapı, form veya biçim bilgisi de şematik olarak bu içyapıyı destekleyici nitelikte olmalıdır.

Müzikte biçimin önemi yadsınamaz. Biçimi olmayan bir müziğin nitelikli ve etkisi olduğu söylenemez. Eserlerdeki form yapısının, eserin biçiminin icracı tarafından bilinmesi gerekir. İcra edilen bir eser teorik ve biçimsel anlamda bilindiğinde daha nitelikli tınılar ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

2.9. Müziğin Fiziksel Elementleri

2.9.1.Ses

Esnek bir ortamdaki mekanik titreşimler hâlinde yayılan boyuna dalgalardır. Madde ortamında katı, sıvı veya gaz olabilir. Ses ancak madde ortamındaki atom veya moleküllerin boyuna titreşimleri sonucunda oluşur (Yayla F. , Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları, 2014).

Ses bir kuvvetin uygulanması sonucunda meydana gelir. Sesin oluşabilmesi için ses kaynağı ve bir uyarıcıya ihtiyaç vardır. Uyarıcının çok küçük bir kısmı akustik olarak yayıldığı için bu akustik enerjinin hepsi rezonatör yardımıyla çıkartılır. (Yayla F. , Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları, 2014).

Ses kaynağının titreşimleri hava moleküllerine çarpar ve bu molekülleri titreştirmesiyle ses dalgaları yayılır. Sesin bir ortamda yayılma hızı, ortamın sabit hacimdeki ve sabit basınçtaki öz ısılarına, sıcaklığına ve yoğunluğuna bağlıdır (Yayla F., Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları, 2014).

2.9.2. Akustik

Mekanik dalgaların katı, sıvı ve gaz ortamları içinde yayılımını, özelliklerini, buldukları ortamlarla olan etkileşimlerini, canlılar üzerindeki fizyolojik ve psikolojik etkilerini inceleyen bilim dalıdır. Bir odanın akustiği, düzensiz yankılardan dolayı güzel bir sesi, bir konuşmayı bozarak sinir bozucu yapabilir. Ses yükselticiler, hoparlörler veya sesle ilgili herhangi bir sistemden çok şeyler beklenirken sonuç hayal kırıklığı olabilmektedir. İşte burada asıl problemin oda akustiği olduğu ortaya çıkmaktadır (Yayla F. , Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları, 2014).

Ses yansıması, kısa uzaklıklarda olup ana sesin bir devamı gibi duyulur. Sesin çıkış noktasıyla yansıdığı nokta arasında uzun bir mesafe varsa “tam yankı” teşekkül eder. Boş bir odada konuşulduğunda ya da yürüdüğü zaman ayak sesleri veya konuşma sesi dağılmadan geri döner. Yankıya yol açan böyle bir oda, mesela bir müze salonu “canlı oda” olarak; eşyanın ve yapım malzemesinin yankıyı en aza indirecek şekilde düzenlendiği bir oda ise “ölü oda” olarak isimlendirilir. (Yayla F. , Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları, 2014).

Yankısız salonlar özel maddelerle yapılmış ve döşenmiş ölü odalardır. Tamamen ses emici maddelerden yapılmış bu salonlarda her türlü sesli cihazın, mesela hoparlör, mikrofon gibi aletlerin kalite denemeleri yapılır (Yayla F. , Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları, 2014).

Yankı zamanı, bir sesin işitilmesi ile bu sesin bir veya daha fazla yansımalarından doğan yankının duyulması arasında geçen zaman yankı zamanıdır. Yankı zamanı, odanın hacmiyle doğru orantılı olup, etraftaki eşya ve duvarların ses absorpsiyon gücü ile de kısmen ters orantılıdır. Ses emiciler, Absorpsiyon katsayılarına bakıldığında, bazı maddelerin diğerlerinden daha iyi ses emdiği görülür. Bu, maddeye yöneltilen ses enerjisinin, emilen enerjiye oranına bakılarak bulunur. Pürüzsüz yüzeylerin absorpsiyon katsayısı düşüktür (Yayla F. , Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları, 2014).

“Bir ses kayıt stüdyosunda kaydedilen ses için yankı zamanı önemlidir. Sesin ön planda olduğu tiyatro, konferans salonu gibi yerlerde yankı zamanının düşük tutulması istenir. Buralarda yankı zamanı bir saniyenin altında olmalıdır. Ses kayıt stüdyolarında yankı zamanı bir saniyenin çok altındadır” (Yayla F. , Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları, 2014).

2.9.3. Perde

Çağdaş, tamere edilmiş düzende iki ses arasındaki en küçük mesafe yarım perdedir. Tampere edilmiş düzen veya eşit bölünmeli tamperasyon ise, bir tam oktav aralığı, eşit 12 yarım perdeye bölünmüş olan bir müzik sistemidir. İki yarım perdeye eşit olan tını mesafesine tam perde denir (Yayla F. , Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları, 2014).

Piyano klavyesinde Mi-Fa ve Si-Do, ayrıca her beyaz ve yanındaki siyah tuşlar arasında yarım perde vardır. Siyah tuşların sesleri özel isimler taşımazlar ve esas seslerin değişimleri (alterasyonlar) olarak belirtilirler (Yayla F. , Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları, 2014).

Her esas ses, natürel haricinde yarım perde tizleşerek (diyaz), iki yarım perde tizleşerek (çift diyaz), yarım perde pesleşerek (bemol), iki yarım perde pesleşerek (çift bemol) 4 şekilde değişim gösterebilmektedir. Bu alterasyon işaretleri dışında natürel işareti de kullanılmaktadır. Natürel işareti tüm tek ve çift diyaz veya bemollerin işlevini iptal etmektedir. Tam perde ve yarım perde çeşitleri diyatonik ve kromatik olarak ikiye ayrılır. İki komşu ses arasındaki tam ve yarım perdeler diyatonik perde denir. Kromatik perde ise bir sesin 5 çeşit yazılışı içinden ikisi arasındaki tam ve yarım perdelerdir (Haciev, 1999: 19-20-26-27).

2.9.4. Algı

Psikoloji ve bilişsel bilimlerde duyuşsal bilginin alınması, yorumlanması, seçilmesi ve düzenlenmesi anlamına gelir. Algı, duyu organlarının fiziksel uyarılmasıyla oluşan sinir sistemindeki sinyallerden oluşur. Örneğin, görme gözün retinasına düşen ışıkla, işitme kulağa gelen ses ile oluşur. Algı bu sinyallerin pasif bir şekilde alınması değil değildir. Öğrenme, hafıza ve beklenti ile şekillenebilir (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1#Kaynak.C3.A7a>, 2014).

Algı, bu “yukarıdan aşağıya etkileri” kapsadığı gibi duyuşsal girdinin aşağıdan yukarıya” işlenmesini de içerir. “Aşağıdan yukarıya işlemler”, basitçe, düşük seviye bilgi kullanılarak daha yüksek seviyede bilginin (örneğin nesne tanımada şekiller oluşturulmasıdır. Yukarıdan aşağıya işlemler ile kastedilen, kişinin kavram ve beklentilerinin algıyı etkilemesidir. Algılama, sinir sisteminin kompleks işlemlerine dayanır, ancak bilinçsel farkındalığın dışında gerçekleştiği için çoğu zaman kişilere zahmetsizce gerçekleşir gibi gelir. Deneysel psikolojinin, 19. yüzyılın sonlarına doğru yükselişinden beri psikolojinin algı anlayışı çeşitli teknikleri birleştirerek ilerledi (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1#Kaynak.C3.A7a>, 2014).

Psikofizik, fiziksel nitelikleri değişen girdinin algı üzerine etkisini ölçerken, duyuusal nörobilim algının arka planındaki beyin mekanizmalarını inceler. Algı sistemleri (işlendikleri bilgi açısından) hesaplamalı olarak da incelenebilir (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1#Kaynak.C3.A7a>, 2014).

Felsefe, algı ile ilgili olarak; ses, koku gibi duyuusal niteliklerin ne dereceye kadar algılayanın zihni yerine nesnel gerçeklikte var olduklarını inceler. Duyular geleneksel olarak pasif alıcılar olarak düşünülmesine rağmen, yanılısama ve illüzyon üzerine çalışmalar beynin algısal sistemlerinin aktif ve bilinç düzeyine çıkmadan girdilerinden duyu oluşturmaya çalıştıklarını gösterdi. Halen, algının ne derece aktif bir hipotez test süreci olduğu veya gerçekçi duyuusal bilginin bu süreci gereksiz kılıp kılmayacağı tartışma konusudur. Beynin algısal sistemleri, insanların çevrelerindeki dünyayı, duyuusal bilgileri eksik ya da değişken olsa bile, kararlı görmesini sağlıyor

(<http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1#Kaynak.C3.A7a>, 2014).

İnsan ve hayvan beyinleri farklı bölgeleri farklı duyu bilgilerini işleyecek şekilde kısmılı bir yapıya sahiptir. Bu kısımlardan bazıları duyuusal harita şeklini alır. Bu farklı kısımlar birbirleriyle bağlantılıdır ve birbirlerinden etkilenir. Örneğin, tatma duyuusu kokudan güçlü bir şekilde etkilenir.

(<http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1#Kaynak.C3.A7a>, 2014).

2.9.5. Frekans

Sesin incelik ya da kalınlığına, incelik kalınlık ise titreşen nesnenin frekansına (1 saniyedeki titreşim sayısına) bağlıdır. Frekans arttıkça ses incelik, azaldıkça ses kalınlaşır. Sesin frekansı, onun iletişim hızını etkilemez. Bir başka ifade ile tiz sesler, peslere göre daha hızlı iletilmez. İnsan kulağı ortalama frekansı 20 ile 20000 Hz arasında olan sesleri duyabilir. Frekansı 20000' Hz'in üstünde olan seslere "Ultrasonik sesler" denir. Bu sesleri köpek, yarasası ve yunus balıklarının algıladıkları bilinmektedir (Özgür, Aydoğan, 1999: 9).

İnsandaki müziksel işitme hassasiyetinin ilk belirtisi ses yükseklikleri birbirine yakın iki frekansın farkını algılayabilmektir. İnsan böyle bir durumda sesleri birbirine göre değerlendirmektedir. Kulağımıza gelen ilk sesin ardında gelen ikinci sesin tiz veya pes olduğuna karar verilir. Bu işlem frekans ayırt etme yeteneği olarak adlandırılır. Elbette, insan kulağının frekans ayırt etme becerisinin de bir sınırı vardır. Yapılan deneylerde basit bir sesin frekansındaki değişikliği algılaya bilme becerisi kişiye ve sesin bulunduğu frekans aralığına göre farklılıklar gösterdiği saptanmıştır (Yayla, 2006: 33).

Basit bir sesin belirli bir frekanstan başlayarak sürekli tizleştirildiği bir deneyde bir kişi perdenin değiştiğini daha erken bir zamanda ve düşük frekans değişikliğinde algılayıp tepki verirken başka bir kişi daha geç tepki verebilmektedir. Yine duyma sınırı içindeki çok tiz bir sesin sürekli tizleştirilmesi durumunda perde değişikliği olarak hissedilen frekans farkı ile çok pes bir sesin sürekli tizleştirilmesi ile elde edilen frekans farkı arasında büyük farklar bulunmaktadır. Bu sonuca göre yüksek frekansların seslerdeki perde değişikliği daha çabuk hissedilirken pes seslerdeki değişiklik perde değişikliği olarak daha geç bir zaman ve frekansta algılanmaktadır (Yayla, 2006: 33).

2.9.6. Tını

Diyapozondan elde edilen ses “basit” bir sestir. İnsanlar basit seslerden hoşlanmazlar. Müzik sesi çıkaran sistemler “bileşik ses” üretirler. Gerilmiş bir telin verdiği ses, ses çatalından çıkan sestten çok daha zengin ve ilgi çekicidir. Bunun nedeni, telden çıkan sesin çeşitli seslerden oluşan bileşke bir ses olmasıdır. ... Çeşitli ses kaynaklarında oluşan sesleri birbirinden ayıran renk farkına sesin “tınısı” ya da “niteliği” denir. (Özgür, Aydoğan, 1999: 10-11).

Bir çalgının sesini diğer çalgılardan ya da bir insanın sesini diğerlerinden ayıran özellikler sesin doğuşkanları ve yapısıyla ilgilidir. Bir sesin doğuşkanları aslında o sesin üstünde, onunla aynı anda tınlayan seslerdir. Temel ses kadar güçlü olmamaları nedeniyle, doğuşkanlar tek tek açık bir biçimde duyulmaz (Özgür, Aydoğan, 1999 :10-11).

2.10. Müziğin Psikolojik Temelleri

2.10.1. Müziksel algı (İşitme, doğuşkanlar)

Birey olarak insan, içinde bulunduğu çevrede bir titreşimler ortamında yaşar. Bu ortamın en önemli öğelerinden biri ses titreşimleridir. Kulağa gelen titreşimler, yani işitsel uyarılar, herhangi bir nesnenin (sistemin) titreşmesinden doğarlar. İnsan kulağı, genel olarak saniyede 20'den az, 20.000'den çok olan ses titreşimlerine karşı duyarlı değildir (Sazak, 2008: 4).

Bu nedenle günümüz insanı, ortalama olarak saniyedeki titreşim sayısı 20 ile 20.000 arasında olan sesleri duyabilmektedir. Kulağa gelen ses titreşimleri, kulaktan girip belli sinir yollarından geçerek beyne ulaşır ve böylece işitme süreci tamamlanmış olur. Bu süreç, psikolojik oluşumların en yalın öğeleri olan algılamanın fizyolojik yanıdır. Bu fizyolojik sürecin sonunda onunla birlikte algılama da meydana gelir. Algılama süreci beyinde gerçekleşir (Sazak, 2008: 4).

Algılamada beyne ulaşan uyarılar kümeler halinde örgütlenir ve aynı zamanda bir anlam kazanır. Örgütlemeyi gerektirmeyen yalın bir uyarım bile beyinde yorumlanır. Görülüyor ki, işitsel duyumlar onlara dayalı algılamanın meydana gelmesini sağlayan fizyolojik oluşumlardır (Peynircioğlu, 1996: 14).

Müziğin algılanma ve anımsanmasını başka maddelerin (örneğin sözcükler, resimler, insan isimleri, sayılar) algılanması ve anımsanmasından değişik kılan en önemli etken ise müziğin çoğu kimse için (uzun bir müzik eğitimi sürecinden geçmemiş kimseler için) sadece duyudan ibaret olmasıdır .... Konuşmaların çoğunu sözcük sözcük tekrar etmek imkânsız olsa da genelde aynı konuşmayı duyan iki insan değişik şekillerde de olsa o konuşmanın özünü aktarabilirler (Peynircioğlu, 1996: 14).

Müzikte ise algılama ve anımsama sadece perde, perde aralıkları, tını ve ritim gibi müziğin öğelerinin kendilerini olduğu gibi algılamak ve anımsamakla mümkündür, yani bilmediğimiz bir dilde tekerleme ezberlemek gibi. Yine de perdelerin düzenlenirken ortaya çıkardığı yapı, müziğin nispeten kolay algılanmasına yol açar. Bilmediğimiz bir dildeki tekerlemeyi algılamak ve ezberlemekten daha zordur (Peynircioğlu, 1996: 14).

2.10.2. Armoni

Müzikte, farklı notaların aynı anda kullanılmasıyla ortaya çıkan ses uyumudur. Akorları, akorların kurulumunu, akor yürüyüşlerini ve akorlar arasındaki ilişkileri inceleyen müzik dalına armoni adı verilir. Aynı anda seslendirilen notalarla ilgilendiği için, armoninin müziği "dikey" olarak ele aldığı, bu anlamda müziğin "yatay" unsuru olan melodik yapıdan farklılık gösterdiği söylenebilir

([http://tr.wikipedia.org/wiki/Armoni_\(m%C3%BCzik\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Armoni_(m%C3%BCzik)), 2013).

“Birden fazla sesin uyum oluşturduğu bileşimin ilk uygulamaları, 9. Yüzyılda başlamıştır. Organum adı verilen bu çokseslilik anlayışı dörtlü ya da beşli aralıklardan oluşan iki sesle sınırlıydı. Armonide asıl keşif, öteki aralıkların da kullanılması, “Homofoni” olarak adlandırılan çokseslilik yöntemiyle melodinin zenginleştirilmesidir” (Say, 2009: 39).

Söz konusu armonik kavrayış, 16. Yüzyıldan itibaren müziğe yeni ufuklar açmış, 17. Yüzyıldan 19. Yüzyılın sonlarına kadar bir yükseliş çizgisi izleyerek yerini ton dışı armonik dizge ve tekniklere bırakmıştır. Armoni aslında doğal bir olgudur, doğada vardır: Ses veren bir cisim titreştiği zaman, ana sesin yanı sıra, daha hafif işitilen ikincil, üçüncül, dördüncül ve öteki seslerle karşılaşılır. Ana sesle birlikte uyum içinde bulunan bu seslere “armonikler”, dilimizde “doğuşkanlar” denir (Say, 2009: 39).

2.10.3. Absolut kulak

Hirose ve arkadaşları (2003) tarafından yapılan araştırmada da belirtildiği gibi eğitimin etkisi, ailenin absolut olması ve genetik olarak yatkın olma gibi durumlar, absolut olmayı geliştiren etkenlerdir. Konu ile yapılan tüm araştırmalar absolut duyuşa sahip olmanın en önemli iki bileşeninin genetik faktörler ve eğitim faktörü olduğunu ortaya çıkarmıştır. Son yıllarda farklı zamanlarda yapılan araştırmalar göstermektedir ki doğarken birlikte dünyaya getirilen genler, müzik yeteneği ve absolut duyuşa sahip olmayı önemli ölçüde belirlemektedir (Çuhadar, 2008: 44).

Absolut duyuş, gen ve çevre etkileşiminin araştırılmasına olanak sağlaması bakımından göreceli olarak “temiz” bir bilişsel fenotiptir. Girilen bilgilerin en güvenilir görünüşü, ilk çocukluk dönemindeki müzikal haşır neşir oluşların, absolut olma olasılığını genetik yatkınlıklar çerçevesinde arttırmasıdır. Ayrıca, yapılan son analizler göstermektedir ki hazır bulunuşluk absolut duyuşun tam merkezinde yer almaktadır (Gregersen P. K., 2000).

Genetik haritanın kombinasyonu üzerine yapılan ilerlemeler, büyük olasılıkla gelecekte genetik faktörlerin etkisini tam olarak gösterecektir (Gregersen P. K., 2000).

2.10.4. Estetik algı

Güzelliği ve güzelliğin insan zihni ve duygularındaki etkilerini konu alarak irdeleyen felsefe dalı. Felsefi bir terim olarak ilkin Alexander Baumgarten tarafından 1735'te kullanılmıştır. Yunanca aisthetikos= algılamak; Osmanlıca bediiyat, Fransızca esthetique, Almanca Aesthetic, İngilizce aesthetics (Say, 1993: 184-185).

“Güzel” yargısı ya da “güzellik” olgusu, felsefe tarihinin sergilediği iki ana öğreti olan materyalizm ve idealizme göre iki karşıt bakış açısıyla irdelenmiştir: Birincisine göre “güzel”, nesnel (objektif) gerçekliktir; ikincisine göre öznel (subjektif) yargıdır. Materyalist felsefe, nesnenin niteliklerinden yola çıkar. İdealist felsefe ise insanın duygusal değerlendirmesini esas alır. Mantık, gerçeğe ulaşmak için akla nasıl kılavuzluk ediyorsa, estetik de güzeli bulmak için duygulara yol gösterir (Say, 1993: 184-185).

19. Yüzyılın ortalarına kadar müzik estetiği, müzikle ilgili kurgusal (spekülatif) öğretilerdi. Felsefe niteliğiyle bu alan, “Müzik teorisi”nin (temel müzik bilgisinin) dışındadır. Müzik teorisi, temel müzik kurallarını, ses ve işitme olgularını kapsar; müzik estetiği ise “Müzik psikoljisi”nin desteğiyle ortam, zaman ve kişisel değerlendirme değişkenlerini de içerecek şekilde, müzik eseriyle onu dinleyen insanlar arasındaki bağlantının “Güzellik” kavramına yönelik ölçütlerini belirlemeye çalışır (Say, 2009:185).

2.10.5. Biçimsel algı

Sanatta biçim ve içerik, estetiğe ilişkin önemli sorunlardan birisidir. Nedeni sanatta biçim ve içerik arasında karşılıklı ilişkinin olmasıdır. Bilimsel estetikte ve gerçekçi sanatta biçim ve içerik ve bunların diyalektik bütünlüğü sorunu önemli bir yer tutar (Ökten, 2010).

“Bu sorun ya biçimin içeriğe uygunluğunda kendini gösterir veya biçimle içeriğin bütünlüğünde kendini gösterir. Biçim ve içeriğin kısaca tanımlamalarına bakarsak; Biçim, sanatta tasarımsal ve anlatımsal araçların belli bir sanatsal dizgede örgenleşme tarzıdır. Biçim, kompozisyonu, konuyu ve daha başka öğeleri içerir” (Ökten, 2010).

İşlevi, kendisiyle diyalektik bir bütünlük kurduğu içeriği dile getirmektir; ama onu etkilemekten geri kalmaz. İçerik ise estetik bakış açısı ile sanatçı tarafından yorumlanmış ve değerlendirilmiş, gerçekteki belli olayların imgelerle yansımasıdır. İçerik, estetik fikirden, temadan oluşur ve biçim karşısında daha etkin bir rol oynar. Biçimle dile gelir, çünkü onunla diyalektik bir bütünlük kurar (Ökten, 2010).

Sanatta biçimle içerik arasındaki ilişkiye diyalektik açıdan bakıldığında biçimle içerik birbirinden ayrılmaz iki yan gibi görülür. Marksist estetik anlayış bu bütünlük içinde başat rolün içerik olduğunu belirtir. Marksizm’e göre içerik, sanatsal olayın özyapısını ortaya koyar ve özünü temsil eder. Maddeci diyalektik ise biçimin etkin karakterini kabul eder. Bu görüşe göre biçim, sanatsal olayın dış görünüşü olmayıp içeriğin içyapısının anlatımıdır. Böylece biçim, içeriğin gelişimini kolaylaştırmakta, içeriğe uyduğu zaman onu daha açıklıkla ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır (Ökten, 2010).

Sanatta içerik ve biçimi ayrı ayrı ele aldığımız zaman sanatta içerik sorununun iki yanı vardır: Birincisi sanatta yansıyan gerçeklik gösterilebilir. İkinci olarak bir sanat yapıtında gerçekliğin sanatsal yansımasının içeriği gösterilebilir. Bu iki yan birbiriyle sıkı ilişki içindedir. Aynı zamanda birbirinden farklıdır. Bilimsel öğretilerde estetik bunların sınırlarını belirleyebilmek için iki kavram kullanır: Konu (obje) ve İçerik. Sanatta içerik, her zaman yaşamın sağladığı gereç ile gerçeklik üzerine sanatçının getirdiği ideolojik ve duygusal yorumudur (Ökten, 2010).

O halde sanat, sanatçı tarafından estetik açıdan yorumlanmış ve değerlendirilmiş gerçeklikteki kimi olayların sanatsal imgelerle yansımaları diye tanımlanabilir. Bir sanat yapısının değeri ve kapsamı üzerine oturduğu sanatsal fikrin gerçekliğine, derinliğine ve toplumsal anlamına bağlıdır (Ökten, 2010).

Sanatta biçimin özgüllüklerini açıklığa kavuşturmak için sanatta anlatımsal ve tasarımsal araçların ne olduğunu incelenmelidir. Tasarımsal yöntemler belli fizik kurallarına bağlıdır. Renklerin dilini, optik yasalarını, perspektifi, anatomiyi bilmek gibi. Anlatımsal yöntemler ise sanatçının duygusal gücü ile yapının tasarımına en uygun düşenini seçer. Bütün sanatlarda yaratıcı, anlatımsal ve tasarımsal yöntemleri rahatça kullanmayı öğrenmek yoluyla tekniğini geliştirir (Ökten, 2010).

Sanatta ustalığın önemli bir göstergesi olan teknik sanatın kendisi değildir. Sanatın kotarılmasında sadece bir araçtır. Teknik ne kadar kusursuz olursa yaratı süreci de o oranda kolay olacak ve başarılı bir yaratı ortaya çıkacaktır. Gerçekçi sanatçı, sadece teknik beceriyle her şeyi yapabilmenin zayıflığına düşmemelidir. Bu durumda kişi “zanaat bilgisinin” sanatının önüne geçmesinden korkmalıdır. Sanatın yüzeysel karakteri, beceri ile ilgilidir; ama derinliği, ustalığa ve yeteneğe bağlıdır. Sanattaki anlatımsal ve tasarımsal yöntemler, sadece biçimi oluşturmaya yarayan öğelerdir (Ökten, 2010).

Her sanat yapısı, biçimle içerik arasındaki birlikle belirginleşir. Çünkü ne içerik sanatsal bir biçim dışında, ne de biçim belli bir içerik olmadan var olabilir. Ancak bu biçimle içeriğin birlikteliği her zaman başarılı bir şekilde olamaz. Avner Ziss'e göre biçimle içerik arasında hangisinin ağır bastığını sormak anlamsızdır ve böyle bir karşıtlık kurmak yanlıştır. Çünkü biçimde içerik de aynı derecede gereklidir. Ve biri diğerini yerini tutamaz veya dolduramaz (Ökten, 2010).

Kof bir içeriğin eksiği, işlenmiş bir biçimle kapatılamaz; buna karşılık anlam iletmeyen bir biçimin kusuru da ilginç yaratıcı bir fikirle ödünlenemez. Biçim ve içerik, yapıtın aynı derecede kaçınılmaz iki yanıdır. Ancak bundan sanatta her ikisinin aynı rolü oynadığını çıkarmamak lazımdır. Biçim, içeriği dile getirmek için bir araçtır (Ökten, 2010).

2.11. Müziğin Temel Elementleri

2.11.1. Kadans

Birbirini izleyen derecelerin yazılış veya oluşturulma sırasındaki farklılığa göre akor-derece oluşumlarına, evrensel müzik terminolojisinde kadans, dilimizdeki terminolojide ise kalış adı verilir (Sağır, Albuz, 2008: 28).

Kadans, herhangi bir tonal duygunun oluşturulması ya da pekiştirilmesinde en etkili yol olarak kabul edilir. Kadans, yapıtın örgüsel ya da dokusal yapısının temelini oluşturur (Özgür, Aydoğan, 1999: 218).

2.11.2 Tonalite

Tonalite, bir sesin egemenliğine dayanan kurallar bütünüdür (Karolyi, 1995).

Eski Yunanlıların kullandığı dizilere “mod” denir. Kilise müziğinde modlardan yararlanılmıştır. Batı’da kilisenin dışında oluşan halk müziğinde İyonyen ve Eolyen modları yaygın olarak kullanılmaktaydı. 16. Yüzyılla birlikte İyonyen modu “majör”, Eolyen “minör” dizi olarak adlandırılarak tonal sistemi oluşturmuştur (Özgür, Aydoğan,1999: 71).

Tonal dizilerin majör minör olarak adlandırılması ise dizide tam ve yarım perdelerin düzenlenişine bağlıdır. Dizinin ilk sesi en önemli sestir ve dizinin adını belirler. Bu sese “eksen” veya “tonik” denir. Eksen sesinin özelliği dizideki diğer sesleri kendine çekmesidir. Tonal dizilerde yazılmış bir yapıt dizinin 1, 3 ya da 5. Seslerinden biri ile başlayıp, eksen sesi ile biter (Özgür, Aydoğan, 1999: 71).

2.11.3. Tempo

“Hız (tempo) müziğin en önemli öğelerinden biridir. Bir müzik yapıtının beklenen etkiyi verebilmesi, diğer etkenlerin yanı sıra bir ölçüde de yapıtın anlamına uygun hızda seslendirilmesine bağlıdır. Müziğe biçim veren, ona can katan ritim ile tempo bir bakıma müziğin sinir sistemidir” (Özgür, Aydoğan, 1999: 58).

Müzik eserlerinin icra edildiği hıza tempo denir. Bu hız ölçü zamanlarının sıralanma hızına bağlıdır. İnsan bir temponun hızlı, orta veya ağır olduğunun farkında olmadan ölçü zamanların akışını nabızı ile kıyaslayarak algılayabilir. Eğer ölçü zamanları nabza yakın vuruyorsa, orta tempo; daha çok veya daha az sıklıkla vuruyorsa, tempo hızlı veya ağır olarak algılanmaktadır (Haciev, 2007: 50).

Hız aynı zamanda yapının karakterini de etkiler. Uygun hızda seslendirilmeyen yapıtlar anlamlarını yitirebilirler. Bir ninninin çabuk hızda ya da bir marşın yavaş hızda seslendirilmesi yapıtın etkisini azaltır, yapıtı anlamsız bir hale getirebilir. Hızı kesin olarak belirleyebilmek için metronom kullanılır. Hız terimleri ve metronom değerleri yapıtın sol başında belirtilir. Metronom yapıtın yorumlanmasını sınırlayacağı için yapıtın çalışma dönemlerinde kullanılmalıdır. Yapıt her zaman aynı hızda gitmeyebilir. Bu değişimleri gösteren terimler; *accelerando* (acele ederek), *ritardando* (gittikçe geciktirerek), *a tempo* (değişimden önceki asıl tempo) (Özgür, Aydoğan, 1999: 58-59).

Hızı belirlenmemiş yapıtlarda hızı belirlemede sözler, ritim, ezgisel yapı vb. belirleyici rol oynar. Genel olarak uzun süreli ezgiler yavaş, kısa süreli ezgiler ise çabuk hızda seslendirilir. Müzik eserini deşifre ederken aralıkları, ses değiştiricileri, hız gürlük belirteçlerini anında görüp-algılayıp uygulayabilecek bir hız seçilmelidir (Özgür, Aydoğan, 1999: 58-59).

2.11.4. Ölçü

Ölçü, müziğin eşit zaman bölümlerine bölünmesidir. Ölçüler bir müzik yapıtında yer alan çeşitli nota biçimlerini bir düzen içinde okumayı ve yazmayı sağlar. Geleneksel müziklerimizde ölçü yerine “usul” terimi kullanılmaktadır. Özellikle ikişerli birimlerin üçerli birimlerle kombinasyonundan oluşan kalıplar, diğer ulusların müzikleri yanında Türk müziğine önemli bir ayrıcalık kazandırmıştır (Özgür, Aydoğan, 1999: 102).

Müzik yapıtlarını oluşturan tüm notalar belirli bir notaya göre ölçülenir. Bu notaya “birim nota” denir. Birim notalar ya iki eşit parçaya bölünen (ikiz), ya da üç eşit parçaya bölünen (üçüz) özelliktedir. İkişerli birimlerden oluşan ölçülere “ikişerli ölçüler”, üçerli birimlerden oluşan ölçülere “üçerli ölçüler” denir. Hem ikişerli hem üçerli birimlerin oluşturduğu ölçülere ise “aksak ölçüler” denilmektedir (Özgür, Aydoğan, 1999: 103).

İkişerli ölçüler, 2/4 ölçüde iki birimli, 3/4 ölçüde üç birimli, 4/4 ölçüde ise dört birimli ikişer ölçüdür. İki ve üç birimli ölçülerde ilk birimlerdeki vuruşlar kuvvetli, diğer vuruşlar zayıftır. Dört birimli ölçüler de ise birinci vuruş kuvvetli, üçüncü vuruş yarı kuvvetli, ikinci ve dördüncü vuruşlar ise zayıftır (Özgür, Aydoğan, 1999: 103).

Bir müzik eserinin dizeğindeki açkının bulunduğu kısma “donanım” denir. Bu kısımda eserin seslendirilmesine ilişkin birçok önemli bilgi (açkının çeşidi, hız, gürlük, anlatım vb.) yer almaktadır. Bu bilgilerden biri de ölçü donanımı ya da ölçü göstergesidir (Özgür, Aydoğan, 1999: 104).

Müzik yapıtlarında ölçü göstergesi, donanımda üst üste yazılan iki sayı ile ya da üstü sayılı alta birim nota konularak gösterilir. Bu sayılardan üstteki her ölçüde kaç birim olduğunu, alttaki ise bu birimlerin niteliğini (ikişerli mi, üçerli mi olduğunu) gösterir (Özgür, Aydoğan, 1999: 104).

2.11.5. Ritim

Ritim, sesin süre özelliğine dayanır ve biri vurgulu olmak koşulu ile en az iki sesin art arda gelmesiyle oluşur .... Ritim müziğin iskeletidir. Bu iskelet, farklı ulusların müziğinde farklı biçimlerde oluşabileceği gibi, aynı ulusun çeşitli müzik türlerinde de farklı biçimlerde yapılabılır .... Ritim, farklı müzik coğrafyalarında farklı özellikler gösterir. Afrika müziği temelde ritim üzerine kurulmuştur. Orta Afrika yerlilerinin bir ana vuruş düzenine uyarak farklı ritimler vurmaları, adeta bir tür ritimsel çok seslilik oluşturmaktadır (Özgür, Aydoğan, 1998: 26,27).

Müziksel İşitme Okuma Yazma öğreniminde başarıya giden yol ritimden geçer, çünkü zihinsel olarak sesleri orantılı biçimde bölemeyen, ritimleri algılayıp anlamlandıramayan öğrenci bu derste yeterince başarılı olamaz. Ritimde başarılı olma bir bakıma MİOY'da başarılı olmanın ön koşuludur. (Özgür, Aydoğan, 1998: 26,27).

2.11.6. Dinamikler

Duygu ve düşüncelerimizi daha etkili hale getirebilmek için konuşmamızda bazen fısıldayarak bazen de bağırarak konuşuruz. Müziksel anlatımı daha etkili kullanabilmek için de gürlük değişiklikleri yapılmalıdır. Müzik yapıtının neresinde, nasıl bir gürlük değişikliği yapılması gerektiği çoğu kez seslendiriciye bırakılmayıp, gürlük terim ve belirteçleriyle gösterilmiştir. Yazım kurallarına göre, hız terim belirteçleri dizeğin üstüne, gürlük terim ve belirteçleri ise dizeğin altına yazılır (Özgür, Aydoğan, 1999: 114).

2.11.7. Yoğunluk

Eserde enstrüman veya partilerin kullanıldığı müzikal çizgideki ifade şekillerindeki değişiklikler ile yapısal element olarak tanımlanabilir. Bir koro eserinde iki partinin belirli bir süre susması veya bir piyano eserinde süregelen ritmik yapının değişmesi müzikal çizginin değişimi olarak tanımlanır (Yayla, 2006: 4).

2.11.8. Renk

Eser içinde belirli enstrüman grubunun çaldığı bir müzikal çizginin başka bir grupla tekrarlanması veya orkestranın tutti ile ton rengini ve yoğunluğu değiştirmesi yapısal bir element olarak tanımlanır (Yayla, 2006: 5).

2.11.9. Register

Eser içerisinde müzikal çizginin ani olarak register değiştirmesi yapısal bir element olarak ele alınır. Müzikal çizginin oktav yükseltip alçalması bu yapısal elementin örneklerindedir (Yayla, 2006: 5).

Register kavramı, orgla (kilise orgu) birbirinden farklı tınlar elde edebilme imkânlarından doğmuştur. Bazı orgların kapsamı 200 registre kadar çıkabilmektedir. Bu yan flütte 4, klarnette 3'tür. Analogik olarak bu akustik olayı insan sesi üzerine de taşıyacak olursak, insan ses kapsamı alanı içerisinde de buna benzer farklılıkları bulunmaktadır. Registerler fiziki (akustik) oldukları gibi aynı zamanda fizyolojik durumlardır. Kadın seslerinde gelenekselleşmiş olan registerler göğüs ve kafa registerleridir. Erkekler ise göğüs registerini kullanarak şarkı söylemektedirler. Fakat eğitimsiz olanlar tiz tonlara geldiklerinde falsetli registre geçtikleri görülmektedir. Erkeklerde (özel eğitim alanlar hariç) kafa registeri yoktur (Helvacı, 2003).

İyi eğitilmiş seslerde register geçişleri duyulmamaktadır. Erkek seslerinde kafa registerinin hafif gürlükte kullanılmasıyla elde edilen bir register daha vardır ki buna, yalancı ses (kadın sesi karakterinde) anlamında falset (falsetto) denir. Aşırı incelikteki kadın seslerinde genellikle do ten sonra duyulan flageolet (ıslık sesi) sesler mevcuttur (Helvacı, 2003).

Öğrenci, ses tekniğinde köklü değişiklikler yapmadan kesintisiz ya da aralıksız bütün perdeleri üretebilir, ses kırılmasını önleyebilir. Birçok ses eğitimcisinin peşinde olduğu amaç budur. Onlara göre pedagojik psikoloji gereği hiçbir öğrenciye register sorunları olabileceği anlatılmamalıdır. Öğrenci teknik olarak en güçlü olduğu sesle çalışmalarına başlamalı ve bu alanı giderek genişletmelidir (Helvacı, 2003).

2.11.10. Örgü

Eser içerisinde seslerin melodik ve armonik ilişkilerindeki değişiklikler yapısal element olarak tanımlanır. Dikey bir armoni yapısındaki bir koralin armonik örgüsünün bir noktada kontrpuan bir anlayışa dönüşmesi önemli bir müzikal olay olarak yapısal element özelliğidir (Yayla, 2006: 23).

2.11.11. Motif

Müzikte geliştirilmeye elverişli en küçük fikir, en küçük form ögesi ve bir eserin oluşmasındaki en önemli temel taşıdır. Latince “Motivus” sözcüğünden gelmektedir. Kendine özgü melodik, ritmik, çok sesli ise armonik özelliği olan bir yapıdır. Motiflerin, ritmik bir kuruluşu, bellekte iz bırakan bir melodisi ve geliştirilebilir bir yapısı vardır. Ritmik özelliği olan en az iki ses bir motifi oluşturmaya yeterlidir (Cangal, 2008: 2).

Genellikle iki ölçü devam eden motif, bazen üç ölçü olarak da devam edebilir. Çabuk hareketli (Allegro, Vivace, Presto) ve çok kez küçük ölçülü (2/4, 3/8, 3/4) eserlerde dört ölçülü motiflere de rastlanır (Cangal, 2008: 6).

İki, üç ve dört ölçülük motifler kimi zaman karma olarak da bir eser içinde bulunabilirler. Çoğunlukla büyük ölçülü (4/4, 9/8, 9/4) ve ağır hareketli eserlerde motif bir ölçü olabilir (Cangal, 2008: 6).

2.12. Yapı, Biçim, Form

2.12.1. Bölme

Eser içindeki en büyük yapıdaki parça olarak tanımlanabilir. Genellikle çift ölçü çizgisiyle ayrılan bölme nispeten daha büyük ve fazla ölçü içeren eserlerde tonalite ve örgünün değişmesiyle elde edilir. Kimi zaman otantik bir kadans ile kesilen cümle yeni bir ton içinde başka fikir olarak karşımıza ayrı bir bölme olarak gelebilir (Yayla, 2006: 8).

2.12.2 Dönem

Eserlerdeki büyük bölmeleri oluşturan küçük yapısal birimlerin analizinde ön plana çıkan önemli bir birimdir. Dönem genellikle en küçük yapısal birim olan ve kadans ile biten iki müzikal cümleden oluşur. Buna göre dönem kalış, kapanış veya bitiş hissi uyandıran müzikal cümle grubu olarak tanımlanabilir (Yayla, 2006: 8).

2.12.3. Cümle grubu

Eserin büyük bölmelerini oluşturmak için kullanılan küçük yapısal birimlerdir. Eserlerdeki birçok bölme bu küçük cümle ve cümle gruplarının genişletilmesiyle oluşur. Bu cümle gruplarında baskın olan yapısal özelliklerin başında kadans gelir. Kadans ile elde edilen öncül-ardıl cümle yapısı müzik içindeki rollerini de belirler. Cümle grupları ve aralarındaki ilişkiler sadece kadans değildir (Yayla, 2006: 10).

Cümle grubu paralel-zıt veya simetrik-asimetrik gibi yapısal özellikler de taşır. Bazı cümle grupları bu yapısal özellikleri taşırken kadans içermedikleri için öncül-ardıl cümle etkisinden yoksun olabilirler. Bu gibi cümle grupları bölme ve cümleler arasında köprü niteliği taşıyan yapısal bir araç olarak veya eserin açılış bölümü olarak başında kullanılabilirler (Yayla, 2006: 10).

2.12.4 Kadans bölmesi

Eserde dönem veya cümle grupları gibi bazı yapısal birimler ile ifade edilemeyen birimdir. Armonik yapının kadanslı, tonik veya dominant akoru üzerinde genişletilerek elde edilir (Yayla, 2006: 11).

2.12.5. Kapanış bölmesi

Birkaç akor üzerine kurulmuş melodik ve armonik figürlerin tekrarı ve genişletilmesiyle elde edilen eserin sonlandığı bölmedir (Yayla, 2006: 12).

2.12.6. Sergi

Eser içindeki müzikal yapıya temel oluşturan müzikal yapı materyalleri tanıtmak, belirtmek ve vurgulayarak eserin tamamı hakkında bilgi veren yapısal bir işlevdir. Eserin temalarını ve armonik kurgusunu kesin ve net olarak gösterir. Genellikle dönemlerden oluşan bu işlev cümle grupları ile müzikal bağlantıları örerek bölmenin ve eserin karakterini ortaya koyar (Yayla, 2006: 13).

2.12.7. Geçit (Köprü)

Eser içindeki müzikal yapı işlevleri ve bölümleri arasında bağlantıyı sağlayan müzikal pasajlardır. Genellikle armonik bir işlev taşıyan köprüler eserde sunulan tonaliteyi yeni bir tona modüle etmek için kullanılır. Bu işlem için kullanılan cümle grupları esere ait tematik, armonik ve ritmik yapılardan üretilen pasajlardan oluşur (Yayla, 2006: 14).

2.12.8. Gelişme

Eserde sunulan materyallerin kullanılarak yeni bir anlatımın oluşturulduğu bölmedir. Esere ait pasajların genişletilerek ve yeni bir fikir olarak sunulduğu bölme eserlerdeki anlatımın en yoğun olduğu bölmedir. Bu bölmede eserin motifleri değiştirilmiş veya çeşitlenmiş bir şekilde net bir şekilde duyulur. Genellikle bölmenin sonuna eklenen bir köprüyle birlikte sergi tekrarına (Recapitulation) ve eserin asıl tonuna dönüş hazırlanır (Yayla, 2006: 14).

2.12.9. Kapanış

Eseri veya bölmeyi sonlandıran bir işlemdir. Tonal işlemler eserin asıl tonalitesi üzerinde kurulur ve kadansal işlemlerle devam eder. Bu bölme sergiden alınmış pasajlardan oluşabileceği gibi eserin gelişme bölümünden ve köprülerinden üretilen küçük pasajlardan oluşabilir. Yine yapısına uygun özgün temalı pasajlardan da oluşturulabilir. Serginin kapanışında kullanılan özgün küçük yapıdaki pasajlara "Kodetta" denir. Eserin sonunda kapanışı sağlayan nispeten daha büyük pasajlardan oluşan kapanış bölümü de koda olarak isimlendirilir (Yayla, 2006: 16).

2.13. Müzik Formları

2.13.1. İki bölmeli yapı

İki bölmeli yapı, birbirine bağlı öncül ve ardıl cümlelerden oluşan iki dönemin meydana getirdiği daha çok küçük yapıdaki eserlerde kullanılan bir müzikal prensiptir. İki ayrı dönemin oluşturduğu bu yapı, A B harfleriyle simgelenen iki ana parça olarak ele alınır. Bunların ikincisi birincinin geliştirilmiş şekli olarak gösterilir. İki bölmeli yapı yüzyıllardan beri kullanılan bir yapı olarak iki ayrı dönemde belirgin özellikler göstermiştir. Barok dönemde kullanılan iki bölmeli basit iki bölmeli yapı olarak tanımlanır (Yayla, 2006: 18).

2.13.2. Basit iki bölmeli yapı

Barok dönemde genellikle çalgı için yazılan dans süitlerinde görülen basit iki bölmeli yapı tekrarlı çift ölçü çizgisiyle ayrılmış iki ayrı müzik fikrini içermektedir. Her bölme tek ve bölünemeyen cümle veya cümle gruplarından oluşabilmektedir. Dönemlerin oluşturduğu periyodik yapıya az rastlanır ve her bölümün sonunda kadanslı bir yapı yer alabilir. A bölümünde genellikle sergi ve geçit işlevlerini taşıyan yapı nadiren gelişme işlevini üstlenir. B bölümü ise gelişme ve onu takip eden sergi bazen de kapanış işlevi üstlenir ve A bölümünden daha uzun olabilir (Yayla, 2006: 19).

2.13.3. Tekrarlı iki bölmeli yapı

Klasik dönemde bu yapı Tekrarlı (yuvarlatılmış) iki bölmeli yapı olarak gelişim göstermiş ve bu dönemden sonra oluşan sonat formuna temel teşkil eden yapı olmuştur. (Yayla, 2006: 19-20).

Tekrarlı iki bölmeli yapı B bölümünün sonuna A bölümünün tonik üzerinde tekrarlanmasıyla basit iki bölmeli yapıdan ayrılır. A bölümü periyodik disiplin içinde dominant tonunda kalır. B bölümü dominant tonundan tonik üzerinde otantik kalıktan sonra A bölümünün tema ve melodik yapısı aynen tekrar edilirken armonik yapı bütünüyle tonik üzerinde kalır, dominant tonunu göstermez (Yayla, 2006: 19-20).

2.13.4. Üç bölmeli yapı

Üç bölmeli yapı temel olarak ifade (Statement), zıtlık (Contrast) ve yeniden ifadenin (Restatement) tekrarından oluşan fikirlerin derlendiği bir anlatım aktarır. Böylece üç bölmeli yapı elde edilir ve A B A harfleriyle simgelenir. Bu yapının ikinci ana parçası olan B bölümü melodi, armoni, örgü tonalite vb. gibi bütün yapısal ve müzikal elementler diğer iki ana bölmeden oldukça farklıdır (Yayla, 2006: 22).

2.13.4. Basit üç bölmeli yapı

Tonik ile başlayan ve genellikle tonik ve yakın tonlarda biten bir A bölümünü, tamamen farklı ve A bölümüne zıt müzikal fikir ve hareketler içeren bir ara bölme niteliğindeki B bölümü takip eder. İlk bölümün tamamen aynısı veya küçük değişiklikler içeren şekliyle oluşturulan üçüncü A bölümü ve bazen bitiş için küçük bir koda üç bölmeli yapının temel prensiplerini oluşturur (Yayla, 2006: 23).

2.13.5. Birleşik üç bölmeli yapı

Birleşik üç bölmeli yapı İki bölmeli veya üç bölmeli bir yapıya yeni bir Trio bölümünün eklenmesiyle oluşturulur. AB veya ABA yapısına C (trio)'nin eklenip "de Capo" ile ilk bölümün aynen tekrarlanması sonucunda birleşik üç bölmeli yapı tamamlanmış olur (Yayla, 2006: 25).

Klasik dönemde Haydn ve Mozart gibi bestecilerin eserlerinde sıklıkla kullandığı bu yapıda, romantik besteciler de sıklıkla örnekler vermiştir (Yayla, 2006: 25).

2.14. Çalgı Müziği ve Formları

2.14.1. İmitasyon yapıları

Müzikal örgünün iki veya daha fazla birbirinden bağımsız melodik çizgi ile oluşturulmasına kontrpuan denmektedir. Müzikal örgü içerisinde bir kısım veya bütün melodik elementlerin ritmik olarak dikey veya yatay olarak kaynaşması homofonik olarak tanımlanmaktadır .... İmitasyon 13. yy.'dan bu yana kullanılan bir kontrpuana ait tekniktir. İmitasyon iki veya üç partinin aynı melodik çizgileri farklı zaman ve yüksekliklerde seslendirmesiyle elde edilen bir kontrpuantal süreçtir (Yayla, 2006: 29-30).

Müzikal çizgiler konu veya ifade olarak tanımlanan tematik müzikal çizgileri kullanarak gelişme olarak tanımlanan sürece doğru müzikal yapıyı ilerletirler. İmitasyon tekniğinin örgüsü, ifade- gelişme- yeniden ifade olarak ele alındığında bu müzikal işlevin üç bölmeli yapınıniki ile benzerlik gösterdiği ortadadır. İmitasyona dayalı kontrpuantal yapılara verilecek en önemli biçimler Envansiyon ve Füg biçimleridir (Yayla, 2006: 29-30).

2.14.2. Envansiyon

Envansiyon genellikle iki ve üç sesli çalışmalarıyla bu yapıya damgasını vuran Bach ile birlikte anılır. Bu çalışmalarda ifade ve ifadenin sürekli gelişimi prensibi üzerine kurulu imitatif bir örgü bulunmaktadır (Yayla, 2006: 30).

Envansiyon Bach'tan önceki dönemde hem imitatif hem de motif eksenli bir örgü kullanılmaktayken Bach motif eksenli örgüyü azaltarak bu yapıyı tamamen imitasyon tekniğiyle birleştirmiştir. Envansiyon küçük bir ana temanın ifadesi ve imitasyon tekniğiyle geliştirilmesi ile oluşturulan kontrpuantal bir yapıdır. Kendi içinde armonik hedeflere doğru şekillenen tonik ve ilgili tonlara modüle olan bir yapıdadır (Yayla, 2006: 30).

2.14.3. Füg

İmitasyon tekniğini temel alan ve kontrpuan tekniğinin tüm inceliğini kullanan ifade ve sürekli gelişim prensiplerine bağlı bir yapıdır. İmitasyon tekniği açısından envansiyonla benzerlikler gösterir. Bach ile birlikte en yüksek ve olgun dönemine ulaşan füg, kontrpuantal müziğin en önemli yapılarından biri haline gelmiştir (Yayla, 2006: 32, 33).

Genellikle üç veya dört olmak üzere iki ile altı ses arasında değişen melodik çizgilerden oluşan ve imitasyon tekniğiyle örülü bir karmaşık yapıdadır. İlk olarak tek başına duyulan ve daha sonra diğer partilerde sırayla değişik yükseklikte tekrar edilen temaya Konu (Soru) adı verilir. Konuyu temanın genellikle dominant tonundan başka bir partide tekrarlanmasıyla elde edilen Yanıt (Cevap) takip eder. (Yayla, 2006: 32-33)

2.15. Sonat Allegro

2.15.1. Sonat

"Sonat yapısının ilk örnekleri iki bölmeli yapı üzerine gelişim göstermiştir. Tekrarlı veya yuvarlanmış iki bölmeli yapı veya A ya karşı modülasyonlu bir B ve A'nın esas tonalitenin yeniden ifadesi olarak tanımlanan iki bölmeli yapı prensipleri, sonat formunun erken örneklerinde görülmektedir" (Yayla, 2006: 36).

Çalgı müziğinin gelişmesi ile birlikte önem kazanan ve kendine özgü bir biçim kazanıncaya dek gelişimini sürdüren bu yapı, diğer biçimler üzerinde de büyük etki yapmıştır (Yayla, 2006: 36).

18.yy sonlarına doğru doruk noktasına ulaşan sonat formu ve Ekspozisyon, Gelişme, Ekspozisyon tekrarını içeren iki bölmeli bir yapı şeklini almıştır. İlk bakışta bu yapı üç bölmeli gibi bir izlenim verebilir (Yayla, 2006: 36).

B bölmesi serginin ana ve yan temalarını kullanması ve son olarak tekrarlanan A bölmesinin tonalite dışında ilk bölmeden büyük farklar taşıması yapı ve teknik olarak iki bölmeye ayırmamıza neden olur. Sergi, ana tema ve yan temadan oluşan iki ifade ile ortaya çıkar (Yayla, 2006: 36).

Birinci tema tonal disiplin içinde genellikle dominant veya ilgili majör tonuna doğru çoğu zaman bir varış köprüsü ile ikinci temaya bağlanır. İkinci tema, dominant tonunda kalış ve eserin temalarında üretilen veya özgün bir "Kodetta" ile sergi tamamlanabilir (Yayla, 2006: 37).

Gelişme, ekspozisyonun ana ve yan temaları bütün müzikal elementlerin kullanılarak geliştirilmesi ve bu gelişimi zirveye taşıyacak gerilimlerin bulunduğu ara bölmedir. Modülasyon, çeşitli kalış ve dinamikler elde edilecek gerilimler ile dominant veya ilgili majör ton ekseninde hareket gösterir ve serginin tekrarına doğru bir dönüş köprüsüyle hareket eder. Sergi tekrarı, sergiyi küçük müzikal ve teknik değişikliklere uğratarak ele alır (Yayla, 2006: 38).

Bu bölmenin en önemli farkı ana temayı takip eden yan temanın dominant veya ilgili majör tonundan değil ana temanın devamı olarak tonik içinde kalarak devam etmesidir. Sergi tekrarı temaları duyurduktan sonra eserin kapanış bölmesi oluşur. Bu bölme çoğu zaman koda ile sonra erer (Yayla, 2006: 39).

Sonat- Allegro formunun yapısal özellikleri içinde 19. yy. sonlarından itibaren bazı tonalite ile ilgili elementlerin dahil olduğu görülmektedir. Bunlardan birincisi İntro (İntroduction) ikincisi Koda (Coda)'dır. İntro, bazı sonat- allegro yapılarında sergiden önce gelerek ve serginin tematik öğelerinden farklı ve tonal olarak sergi bölmesine hazırlık niteliğindeki bir açılış müziği olarak isimlendirilir (Yayla, 2006: 40).

Bu bölme iki ayrı karakterden oluşabilir. Birincisi eserin ana yapısından tamamen farklı tempo, motif ve ton gibi zıt fikir ve hareketler içeren özelliktedir. İkincisi tamamen ana yapıya uygun karakterde sergiyi hazırlayan özelliktedir. İntro bölümünde tempo, motif ve cümle hareketleri, tonal hareketler başta olmak üzere birçok element ön plana çıkarak bu açılış bölümünü karakterize edebilir. Hızlanan veya yavaşlayan bir tempo, küçük bir motifin işlenmesi, tonal prensipler içinde modüle edilen cümle yapıları bunlara örnek verilebilir (Yayla, 2006: 41).

Koda, birçok sonat- allegro yapısı içinde bulunan ve sergi tekrarının sonuna eklenerek ana ton içinde kapanışı hazırlamak için eklenen uzatma bölümüdür. Genellikle sonat ve tonik tonlarının vurgulandığı melodik ve armonik çizgi, gelişme bölümünden fikirler yansıtılmaktadır (Yayla, 2006: 41).

2.15.2. Sonatin

Sonat- allegro yapısının daha küçük ölçekli eserlerde görülen küçük sonat şeklindedir. Ana ve yan tema olmak üzere iki temanın iç içe geçmiş olarak teşkil ettiği sergiyi küçük bir gelişme ve serginin ana tondan tekrarı takip eder. Tema ve bölmeler arasında köprülerin bulunmaması eseri daha küçük bir sonat yapısında kalmasına neden olur. Ana tondaki ilk temayı dominant tonunda ikinci tema takip eder ve dominant tonunda kalışla sergiyi tamamlar. Gelişme, temalardan herhangi birisinin dominant tonunda işlenmesiyle başlar ve gelişme tonik üzerinde asıl temaya bağlanır. Birinci temanın duyulmasından sonra ikinci temanın bu defa tonik üzerinde duyulmasıyla sergi kapanır (Yayla, 2006: 42-43).

2.16. Rondo Yapısı

2.16.1. Rondo

Temel olarak üç bölmeli yapının genişletilmiş veya geliştirilmiş şekli olarak ifade edilebilir. Üç bölmeli yapının temel özelliği olan ifade- zıtlık- ifadenin tekrarı ifade, (Statement, Contrast, Restatement) şeklindeki anlatım Rondo formunda ifade- değişken zıtlık ve ifadenin tekrarı (Statement, Alternating Contrast, Restatement) şeklinde sergilenir. Rondo yapısı beş, yedi, dokuz gidi daha çoğalabilen bölmelerden oluşur. Bölmeler A B A C A gibi simgelenir. Rondo yapısı birleşik üç bölmeli yapının genişletilmiş hali ile paralellik gösterir (Yayla, 2006: 44).

Birleşik üç bölmeli yapıdaki trio bölümü rondo yapısındaki ikinci ara bölme ile eşleşerek bu görünüm sağlanır. Genellikle ilk bölmeyi takip eden farklı bir tonda ve dönüş köprüsü ile ilk bölmenin tekrarına doğru hareket gösteren B bölümü takip eder. A bölümünün tekrarından sonra farklı bir tonda veya yapıda C bölümü takip eder. Bu bölmede genellikle farklı bir materyal ile örülür ve A bölümüne doğru hareket eder yine köprü kullanılabilir (Yayla, 2006: 45). Bu bölmeden tekrar bir dönüş köprüsü ile A bölümüne dönen yapı bir koda ile kapanışa gider. Böylece beş bölmeli Rondo yapısı oluşur (Yayla, 2006: 46).

2.16.2. Sonat- rondo

Sonat-allegro yapısıyla benzerlik gösteren ve genellikle sonatların son bölümleri için kullanılan bir yapıdır. A bölümü ana temanın ifadesi ile başlar, varış köprüsüyle dominant üzerindeki B bölümüne bağlanır. B bölümü ilgili majör tonu üzerinden sunulan yan tema ile başlar, dönüş köprüsü ile ana tema ve tonaliteye dönüş sağlanır (Yayla, 2006: 47).

A bölümü ana temanın tonik üzerinde sunulmasıyla tekrarlanır. A bölümü tonal disiplin içinde modüle edilmiş ve gelişmiş olarak da işlev üstlenebilen C bölümüne bağlanır (Yayla, 2006: 48).

C bölümü yine bir dönüş köprüsü ile ana bölme ve tonaliteye bağlanır. Dönüş köprüsüyle ulaşılan A bölümü bir kez daha tekrarlanıp bir varış köprüsü ile ilk yan bölme olan B bölümüne bağlanır (Yayla, 2006: 49).

B teması tonik üzerinden tekrarlanır ve dönüş köprüsü ile A bölümüne bağlanır. A bölümü tekrar sunulurken eser kapanışa hazırlanır (Yayla, 2006: 50). Eserin herhangi bir bölümünde kullanılan melodik yapının işlendiği bir kodanın eklenmesiyle yapı sona erer ve koda ana motifin işlenmesiyle kapanışa gider (Yayla, 2006: 51).

2.17. Varyasyon

İfade edilmiş bir müziğin belirli elementlerinin değiştirilerek yeniden ifade edilmesi olarak tanımlanabilir. Temel olarak herhangi bir yapıda sunulan ilk bölümün bir seri halinde arka arkaya işlenmiş çeşitlemelerinden oluşur. Tek fark, arka arkaya birçok işlenmiş ana fikrin kendi içinde bir bütünlük sağlayacak halde bir bölme oluşturmasıdır. Her çeşitleme tonal, armonik, ritim, örgü, vb. gibi elementlerin değişikliğe uğratılmasıyla kategorize edilebilir (Yayla, 2006: 52-53).

2.17.1. Sürekli varyasyon

İki ayrı tipte görülen bu biçim genellikle basta verilen bir melodik tema (Ground Bass veya Basso Ostinato) üzerine kurulan armonik işlemlerle geliştirilen bölmeler şeklinde oluşturulmuştur. Bu yapı Paskalya ve Şakon gibi iki ayrı biçimde karşımıza çıkmaktadır (Yayla, 2006: 53).

Bu iki yapı birbirine benzer yapıdadır. Bu yapıların aralarındaki fark paskalya bir bass osinato, ezginin küçük değişikliklerle defalarca tekrarlanması üzerine kurulan, Şakon ise daha çok çeşitlemeye temel olan temanın akorlarının arka arkaya getirilmesiyle oluşan armonik bir seri üzerinde kurulmaktadır (Yayla, 2006: 54).

2.17.2. Bölmeli varyasyon

Melodik, ritmik ve armonik elementlerin oluşturduğu genellikle bir dönem veya iki bölmeli bir yapının hâkim olduğu ve varyasyonlara geçmeden önce yapısal olarak sonuçlanmış bir bölmenin ifadesiyle başlar (Yayla, 2006: 54).

Bu yapı kendini tam olarak klasik dönemde karakterize etmiş, Tema ve Çeşitlemeler olarak birçok bestecinin eserlerinde yer almıştır. Her bölme kullanılan çeşitleme yöntemleri açısından farklılıklar gösterir (Yayla, 2006: 55).

Temanın kullanıldığı iki bölmeli yapı bu çeşitlemelerin her birinde görülür. Ritmik kalıplardaki değişikliklerle tema figürel olarak işlenir (Yayla, 2006: 56-57).

Tempo değişiklikleri ve melodik yapı örgüsel işlemlerle temayı geliştirir. Ölçü, melodi, örgü ve müzikal dinamiklerin tamamı aynı varyasyon içerisinde ele alınabilir. Her varyasyon kendi içinde köprü ve koda gibi özgün işlevlerle uzatılabilir (Yayla, 2006: 58).

2.18. İlgili Araştırmalar

Öztank (2009) tarafından hazırlanan “Antonio Vivaldi'nin Sol Minör Fagot Konçertosu'nun Form ve İcra Yönünden İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde Antonio Vivaldi'nin Sol minör Fagot Konçertosu'nun form, armoni ve icracılık tekniklerinin incelenmesi açısından kaynak sayısının yetersizliğinden dolayı ulaşılabilen kaynaklar değerlendirilerek sonuca ulaşılması amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma tekniklerinden betimsel tarama ve kaynak tarama yöntemi ile Claudio Monteverdi (1567-1643), Jean Babtiste Lully (1632-1687), Arcangelo Corelli (1653-1713), Antonio Vivaldi (1678-1741), Jean Phillippe Rameau (1683-1764), Domenico Scarlatti (1685-1757), Johann Sebastian Bach (1685-1750) ve George Friedric Haendel (1685-1759) barok dönem müziğinin öncü isimlerinin eserleri ile daha iyi analiz yapılacağı sonucuna varılmıştır.

Önver (2009) tarafından hazırlanan “George Phillippe Telemann'ın Flüt ve Orkestra İçin A Moll Süiti'nin Form ve İcra Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde George Phillippe Telemann'ın müziği, müzik tarihindeki önemi, hayatı ve yaşadığı dönemin özellikleri, flüt ve orkestra için yazdığı A moll Süiti'nin form açısından kavranması ve icra edilirken karşılaşılabilecek sorunların kolayca giderilmesi incelenmiştir. Araştırmada Telemann'ın süit formundaki eserlerinin incelenmesi ve A moll Flüt ve Orkestra Süiti'nin form incelemesi ile eser için önerilecek çalışma teknikleri, bu eserin anlaşılmasını kolaylaştıracak, icra sırasında karşılaşılabilecek zorlukların üstesinden gelinmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Telemann'ın eserlerinin abartıdan uzak sade bir icra ile yorumlanabilmesi için örnek etütlerin incelenmesinin katkısı olacağı sonucuna varılmıştır. Eserin icrası için çeşitli çalışma yöntemlerinin gerekli olduğu ve farklı kayıtlardan dinlenerek icraya katkı sağlayacağı sonucuna varılmıştır.

Kasap (2008) tarafından hazırlanan “Johann Sebastian Bach'ın 24 Füg'ünün Form Analiz ve İcra Yönünden İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde J. S. Bach'ın yaşadığı dönem, dönemin özellikleri, müzik tarihindeki yeri ve önemi, yazdığı eserler ve piyano repertuarında yeri doldurulamaz olan “Eşit Düzenlenmiş Klavye için 24 Prelüd ve Füg”den, 24 Füg'ün form, analiz ve icra edilmesi sırasında karşılaşılabilecek sorunların giderilebilmesi için yapılabilecekler incelenmiştir. Araştırmada, barok dönemin müzikal ve karakteristik özellikleri, 24 Füg'ü çalışırken teknik zorlukların neler olduğu ve bu zorlukları aşmak için neler yapılabileceği amaçlanmıştır. Araştırmada, betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. J. S. Bach'ın “Eşit Düzenlenmiş Klavye” için yazdığı “48 Prelüd ve Füg”ünü çalabilmek için öncelikle, barok dönem hakkında geniş bir bilgi donanımına sahip olmak, J. S. Bach'ın hayatı, müzikal yaşantısı, müzik stili, çalınacak eserin form analizi ve icra edilirken dikkat edilmesi gereken hususlar üstünde, önemle durulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Tan (2009) tarafından hazırlanan “Francis Poulenc Obua ve Piyano Sonatı’nın; Form, Analiz ve İcra Yönünden İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde çağdaş dönemin dönem özellikleri, o döneme ait müzik stili, dönemin bestecilerinden Francis Poulenc’i tanımak amaçlanmıştır. Araştırmada, üflemeli sazlar için yazılmış Obua ve Piyano Sonatı’nın teknik yapısı ve ifade şekli incelenmiştir. Araştırmada, betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre bir eseri icra etmeden önce, eserin hangi dönemde kim tarafından ve nasıl ortaya çıktığını öğrenmenin o eseri icra ederken çalıcıya yorum açısından önemli katkılar sağladığı sonucuna varılmıştır.

Araboğlu (2009) tarafından hazırlanan “Frederic Chopin’in Nocturne’lerinin Form, Teknik ve İcra Yönünden İncelenmesi” adlı sanatta yeterlilik tezinde karşılaşılan sorunlara piyanistlerin yol gösterici olup, bu eserleri daha iyi anlayarak icra etmesi ve bu sırada karşılaşılan zorlukların çözülmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın durum tespitine dayalı betimsel yöntem ve teknikler kullanılmıştır. Araştırmanın problemine yönelik elde edilen bulgulara göre Frederic Chopin’inin hayatı, yaşadığı dönem ve dâhil olduğu akımın özellikleri incelendiğinde ve Nocturne’lerin icrasında gerek karakter, gerekse yorum ve teknik açıdan çıkabilecek zorlukların çözülebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Zafer (2009) tarafından hazırlanan “İstemihan Tavioloğlu Türk Klarnet Konçertosu'nun Form ve İcra Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde İstemihan Tavioloğlu Türk Klarnet Konçertosu’nun armonik yapı ve ritim bakımından incelenerek yorum ve teknik zorlukların çözümlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre eserin tam anlamıyla anlaşılması ve müzikal açıdan iyi yorumlanabilmesi için icracının eseri iyi analiz etmesi ve farklı sanatçılardan dinlemesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Arslanboğa (2010) tarafından hazırlanan “Johannes Brahms’ın Viyolonsel – Piyano Sonatlarının Müzikal Analizi” adlı yüksek lisans tezinde Johannes Brahms’ın viyolonsel – piyano için bestelemiş olduğu op. 38 Mi Minör ve op. 99 Fa Majör sonatlarının müzikal analizinde, eserlerin armonisini ve form yapılarını belirleyerek eserlerin icrasında yoruma etki edecek form yapı bilgisinin bilinmesi ve bu eserlerin daha çabuk analiz edilip eserin yorumunun daha nitelikli olması amaçlanmıştır. Araştırmada, betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara yönelik Brahms’ın Barok döneme olan ilgisinin eserlere yansıdığı, klasik dönem ve romantik dönemin form ve armoni özelliklerinin birlikte kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin analizi gibi konulara yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada “Betimsel Tarama” modeli kullanılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olması ve mevcut durumları tespit ederek sonuca ulaşabilmek için konuyla ilgili kaynak taraması yapılmıştır. Kaynak taramasından elde edilen veriler yardımıyla veri toplama araçlarının kavramsal yapısı ve ana çerçevesi belirlenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında ÇOMÜ, PAÜ, ADÜ Eğitim Fakülteleri GSEB Müzik Eğitimi Bilim Dallarında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklemi ise ÇOMÜ Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Bilim Dalında öğrenim gören 25 öğrenci, PAÜ Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Bilim Dalında öğrenim gören 28 öğrenci ve ADÜ Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Bilim Dalında öğrenim gören 27 öğrenci olarak toplam 80 öğrenci oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın probleminin çözümüne yönelik konuyla ilgisi olan gerekli bilgilerin toplanması amacıyla kaynak taraması yapılmış, öğrencilerin form bilgileri ve form bilgilerine yönelik tutumlarını belirleme amacıyla araştırmacı tarafından “Bilgi Testi” ve “Form Bilgilerine Yönelik Tutum Ölçeği” hazırlanmıştır.

“Bilgi Testi”nde soruları hazırlamadan önce form bilgisine ait konu başlıkları belirlenmiş ve literatür taraması yapılmıştır. Literatür taramasından sonra içerikle ilgili 70 soruluk bir havuz oluşturulmuş ve uzman görüşü ile hazırlanan maddelere, istatistik işlemleri yapılmış ve işlemeyen maddeler atılarak 25 soruluk “Bilgi Testi” oluşturulmuştur.

“Tutum Ölçeği”nin soruları hazırlanmadan önce öğrencilere konu başlıkları ile ilgili tutum maddelerine yönelik kompozisyon yazdırılmıştır. Kompozisyonlarda yazılanlara göre 50 tane tutum ifadesi gözden geçirilmiş ve öğrencilere ön test olarak uygulanmıştır. Uzman görüşü ile birlikte yapılan istatistik işlemleri yapılmış ve işlemeyen maddeler çıkarılarak, 10’u olumlu 10’u olumsuz olmak üzere toplam 20 soruluk “Tutum Ölçeği” oluşturulmuştur.

“Bilgi Testi”nin ve “Tutum Ölçeği”nin soruları likert tipi 5’li derecelemeye uygun olarak elde edilmiştir. Form bilgisine yönelik olan “Bilgi Testi”nde öğrencilerden doğru cevabı işaretlemeleri, “Tutum Ölçeği”nde ise “Tamamen katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Tamamen katılmıyorum” şeklindeki tutum ifadelerini işaretlemeleri istenmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerinin toplanması için ÇOMÜ, PAÜ, ADÜ olarak üç üniversite belirlenmiştir. Belirlenen Üniversitelerde araştırmanın örneklemini oluşturan 4. sınıf öğrencilerine araştırmanın konusu hakkında gerekli bilgiler toplanmış ve konuyla ilgili veri toplama araçları kullanılmıştır. Bunlar “Bilgi Testi” “Tutum Ölçeği”dir.

Uygulamanın yapılması için alınan izinlerin ardından ilgili bölümlerle irtibata geçilerek 4. sınıfların uygun olduğu gün ve saat belirlenmiş ve uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulama sırasında öğrencilerin birbirinden etkilenmemeleri için büyük bir titizlik gösterilmiştir. Araştırmanın konusuyla ilgili “Bilgi Testi” ve “Form Bilgisine Yönelik Tutum Ölçeği” anketleri uygulanmıştır. “Bilgi Testi” anketi ile öğrencilerin form bilgileri, “Tutum Ölçeği” ile de öğrencilerin form bilgisine karşı tutum ve davranışları saptanmaya çalışılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Uygulamaların tamamlanmasının ardından istatistik işlemleri için veriler bilgisayar ortamında “SPSS” programına verilerin girişi yapılmış ve analiz sonuçlarına ulaşılmıştır. Birinci alt probleme yönelik olarak uygulanan “Bilgi Testi”ndeki her soru titizlikle incelenerek değerlendirilmiş ve sorulara verilen cevapların yüzdesi yüksekten düşüğe göre sıralanmıştır. Verilen cevapların yüzdesi 60 olan soruların orta düzey, % 60’ın üstünde olanlar yüksek düzey, % 60’ın altında olanlar ise düşük düzey olarak kabul edilmiştir.

İkinci alt probleme yönelik olarak uygulanan “Tutum Ölçeği”nde her tutum maddesi titizlikle incelenerek değerlendirilmiş ve çıkan sonuçlar aritmetik ortalamaya göre sıralanmıştır. Aritmetik ortalamaya göre yapılan sıralamada 1-0,79 arası “Hiç Katılmıyorum”, 1,80-2,59 arası “Katılmıyorum”, 2,60- 3,39 “Kararsızım”, 3,40- 4,19 “Katılıyorum”, 4,20- 5,00 “Tamamen Katılıyorum” şeklindedir. Aritmetik ortalaması 2,60 ile 3,39 arasında olan maddeler orta düzey, 3,40- 4,19 ve 4,20- 5,00 arası yüksek düzey, 1,80-2,59 ve 2,60- 3,39 arasında olanlar düşük düzey olarak belirlenmiştir.

Üçüncü alt problemde ise, “Bilgi Testi” ile “Tutum Ölçeği” arasında nasıl bir ilişki olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Form bilgisi ile forma yönelik tutumların birbiri ile ilişkisini ortaya koyan istatistiksel işlemler yapılmıştır. Müzik form bilgilerinin tutumlara karşı tutarlı olup olmadığı karşılaştırılarak analizleri edilmiş ve yapılan analizlerin sonuçları çizelgelerde gösterilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerini form bilgilerine ait bilgi testi ve tutum ölçeği ile elde edilen verilerin bulguları ve buna ilişkin yorumları çizelge ve şekillerle aşağıda verilmiştir.

4.1. “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Form Bilgileri Ne Düzeydedir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Çizelge 4.1. Bilgi testi değerleri

Sorular	<i>f</i>	%	Düzy
1	80	87,5	Düşük
10	80	78,8	Yüksek
6	80	70	Yüksek
8	80	68,8	Yüksek
4	80	67,5	Yüksek
15	80	58,8	Düşük
7	80	55	Düşük
11	80	48,8	Düşük
3	80	43,8	Düşük
13	80	37,5	Düşük
12	80	37,5	Düşük
19	80	36,3	Düşük
20	80	35	Düşük
25	80	35	Düşük
24	80	35	Düşük
16	80	31,3	Düşük
9	80	28,8	Düşük
5	80	26,3	Düşük
17	80	26,3	Düşük
22	80	21,3	Düşük
18	80	20	Düşük
23	80	17,5	Düşük
21	80	17,5	Düşük
2	80	16,3	Düşük
14	80	11,3	Düşük

Bilgi testinde elde edilen ve aritmetik ortalamaya göre en yüksekten düşüğe doğru veriler Çizelge 4.1.de görülmektedir. Sorulara verilen cevapların yüzdelere göre göre düzeyler belirlenmiş, %60 ve üzeri yüksek, %60'ın altında kalanlar düşük düzeyde olduğu varsayılmaktadır. Buna göre bilgi testine ait 1. maddede yer alan “Motif”, 10. maddede yer alan “İki bölmeli yapı”, 6. maddede yer alan “Geçit”, 8. maddede yer alan “Kapanış Bölmesi”, 4. maddede yer alan “Kapanış bölmesi” konu başlıklarında öğrencilerin yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Elde edilen verilerde öğrencilerin büyük çoğunluğunun “Motif”, “İki bölmeli yapı”, “Geçit”, “Kapanış bölmesi”, “Cümle Grubu” gibi konu başlıkları hakkında yüksek seviyede bilgi sahibi olduğu görülmektedir. Bu yapıların form bilgi düzeyi yüksek olduğundan öğrencilerin eser analizlerinde bu yapıları kolaylıkla tespit edebileceği söylenebilir. Analiz edilen bu form yapıları ile daha nitelikli icraların gerçekleşeceği ve icracının seslendirdiği eserin form yapısı bilgisi ile çalgısına daha fazla hakim olacağı ve kendinden emin bir icra gerçekleşeceği şeklinde yorumlanabilir.

Yine bilgi testine ait 15. maddede yer alan “Birleşik üç bölmeli yapı”, 7. maddede yer alan “Gelişme”, 11. “Basit iki bölmeli yapı”, 3. Maddede yer alan “Dönem”, 13.maddede yer alan “Üç bölmeli yapı”, 12. maddede yer alan “Tekrarlı iki bölmeli yapı”, 19. Maddede yer alan “Sonatin”, 20. Maddede yer alan “Rondo”, 25. Maddede yer alan “Sonat-rondo”, 24. Maddede yer alan “Suit”, 16. Maddede yer alan “Envansiyon”, 9. Maddede yer alan “Kadans bölmesi”, 5. Maddede yer alan “Sergi”, 17. Maddede yer alan “Füg”, 22. maddede yer alan “Sürekli varyasyon”, 18. Maddede yer alan “Sonat allegrosu”, 23. maddede yer alan “Bölmeli Varyasyon”, 21. Maddede yer alan “Varyasyon”, 2. Maddede yer alan “Bölme”, 14. Maddede yer alan” Basit üç bölmeli yapı”, konu başlıklarında öğrencilerin düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

Elde edilen verilerde öğrencilerin büyük çoğunluğunun “Gelişme”, “Dönem”, “Bölme” gibi yapısal birimlerin form bilgisi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin “Basit iki bölmeli yapı”, ve “Tekrarlı iki bölmeli yapı”nın formu hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı ve bu yapıların analizinde öğrencilerin zorlanacağı söylenebilir.

“Üç bölmeli yapı”, “Basit üç bölmeli yapı” ve “Birleşik üç bölmeli yapı”ların form bilgisine yönelik yeterli bilgiye sahip olunmadığı ve bu yapıların bulunduğu eserlerin form analizinde ve icrasında zorluk çekileceği söylenebilir.

“Varyasyon”, “Sürekli varyasyon”, “Bölmeli varyasyon” yapılarının yapı bilgisinde öğrencilerin eksiklik yaşadığı söylenebilir. “Sergi”, “Kadans bölmesi”, yapılarının yeterli bilgi düzeyine ulaşmadığı görülmektedir. “Suit”, “Rondo” Sonat-rondo, “Suit” gibi çalgı müziği yapılarının form bilgilerinde öğrencilerin bilgi eksikliği yaşadığı ve bu yapılarda olan eserlerin icrasında öğrencilerin zorlanacağı söylenebilir.

Öğrencilerin, bu yapıların formu hakkında bilgi sahibi olmadığında, icra edilen eserlerin form yapısını belirlemede zorlanacağı söylenebilir. Nitelikli bir icra için bu yapıların iyi bilinmesi ve form analizi yapıldıktan sonra icra edilmesi icraya daha olumlu katkılar sağlayacaktır şeklinde yorumlanabilir.

4.1.1. “Müzikte geliştirilmeye elverişli en küçük fikir, en küçük form ögesi ve bir eserin oluşmasındaki en önemli yapı elementidir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.2. Bilgi testi 1. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

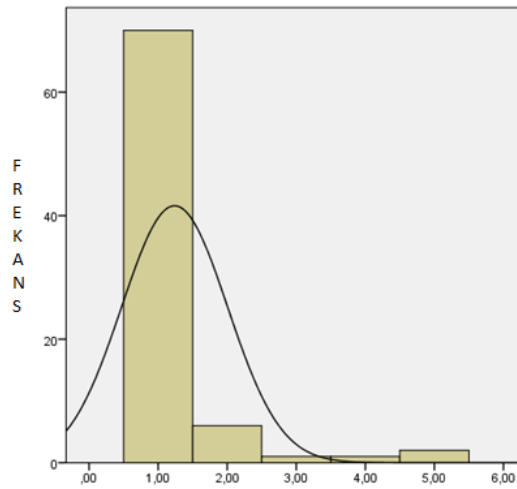
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	1,23
Standart Sapma	,767

Çizelge 4.2. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 1,23 \pm ,767$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Motif” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.3. Bilgi testi 1. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Motif	70	87,5	87,5	87,5
Cümle	6	7,5	7,5	95,0
Dönem	1	1,3	1,3	96,3
Bölme	1	1,3	1,3	97,5
Örgü	2	2,5	2,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.3'te görüldüğü gibi “Müzikte geliştirilmeye elverişli en küçük fikir, en küçük form ögesi ve bir eserin oluşmasındaki en önemli yapı elementidir” sorusunu öğrencilerin % 87,5'i “Motif”, % 7,5'i “Cümle”, % 1,3'ü “Dönem”, % 1,3'ü “Bölme”, %2,5'i “Örgü olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.1. Bilgi testi 1. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.2. “Çift ölçü çizgisiyle ayrılan daha fazla ölçü içeren cümlelerden oluşan; eserlerde tonalite ve örgünün değişmesiyle elde edilen, genellikle eser yapısı içindeki en büyük parçadır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.4. Bilgi testi 2. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

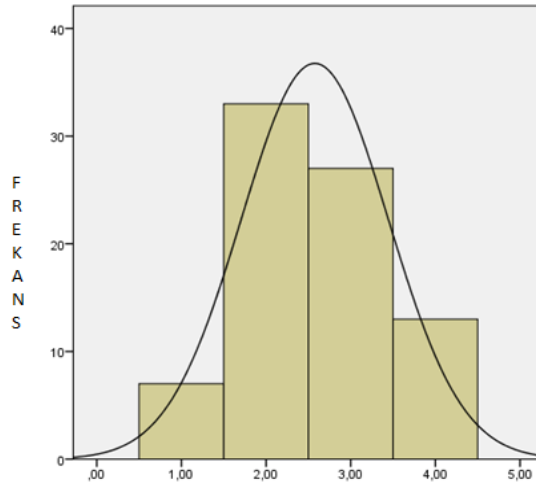
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,57
Standart Sapma	,868

Çizelge 4.4. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,57 \pm ,868$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Dönem” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.5. Bilgi testi 2. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Motif	7	8,8	8,8	8,8
Cümle	33	41,3	41,3	50,0
Dönem	27	33,8	33,8	83,8
Bölme	13	16,3	16,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.5'te görüldüğü gibi “Çift ölçü çizgisiyle ayrılan daha fazla ölçü içeren cümlelerden oluşan; eserlerde tonalite ve örgünün değişmesiyle elde edilen, genellikle eser yapısı içindeki en büyük parçadır” sorusunu öğrencilerin % 8,8'i “Motif”, % 41,3'ü “Cümle”, % 33,8'ü “Dönem”, % 16,3'ü “Bölme” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.2. Bilgi testi 2. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.3. “Eserlerdeki büyük bölmeleri oluşturan küçük yapısal birimlerin analizinde ön plana çıkan genellikle iki müzikal cümleden oluşan; kalış, kapanış veya bitiş hissi uyandıran müzikal cümleler grubudur” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.6. Bilgi testi 3. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

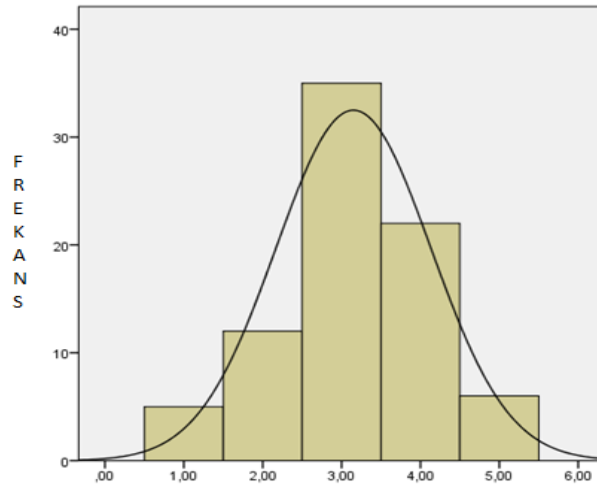
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,15
Standart Sapma	,982

Çizelge 4.6. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 3,15 \pm ,982$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Dönem” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.7. Bilgi testi 3. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Motif	5	6,3	6,3	6,3
Cümle	12	15,0	15,0	21,3
Dönem	35	43,8	43,8	65,0
Bölme	22	27,5	27,5	92,5
Örgü	6	7,5	7,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.7’de görüldüğü gibi “Eserlerdeki büyük bölmeleri oluşturan küçük yapısal birimlerin analizinde ön plana çıkan genellikle iki müzikal cümleden oluşan; kalış, kapanış veya bitiş hissi uyandıran müzikal cümleler grubudur” sorusunu öğrencilerin % 6,3’ü motif, % 15’i cümle, % 43,8’i dönem, % 27,5’i bölme, % 7,5’i örgü olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.3. Bilgi testi 3. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.4. “Eser içindeki büyük bölmelerini oluşturmak için kullanılan ve farklı karakterdeki küçük yapısal birimlerdir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.8. Bilgi testi 4. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

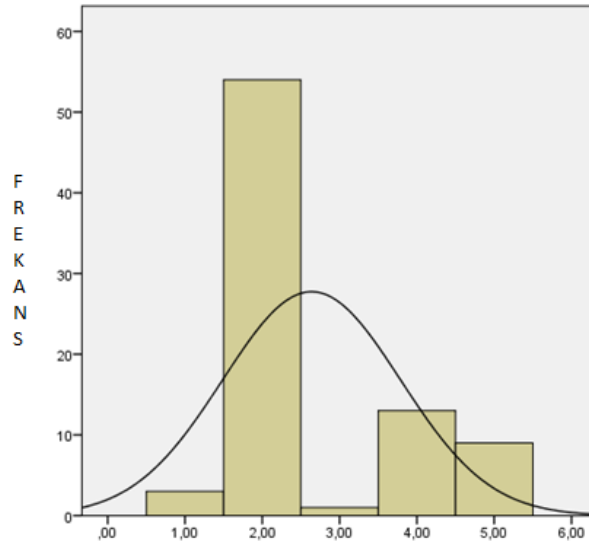
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,63
Standart Sapma	1,150

Çizelge 4.8. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,63 \pm 1,150$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Dönem” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.9. Bilgi testi 4. sorusuna yönelik frekans (f), yönelik yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Motif	3	3,8	3,8	3,8
Cümle Grubu	54	67,5	67,5	71,3
Dönem	1	1,3	1,3	72,5
Bölme	13	16,3	16,3	88,8
Örgü	9	11,3	11,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.9’da görüldüğü gibi “Eser içindeki büyük bölmelerini oluşturmak için kullanılan ve farklı karakterdeki küçük yapısal birimlerdir” sorusunu öğrencilerin % 3,8’i “Motif”, % 67,5’i “Cümle grubu”, % 1,3’ü “Dönem”, % 16,3’ü “Bölme”, %11,3’ü “Örgü” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.4. Bilgi testi 4. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.5. “Eserin temalarını ve armonik kurgusunu kesin ve net olarak gösteren, cümle grupları ile müzikal bağlantıları örerak bölmenin ve eserin karakterini belirli müzikal bir prosedüre göre ortaya koyan yapısal birimdir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.10. Bilgi testi 5. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

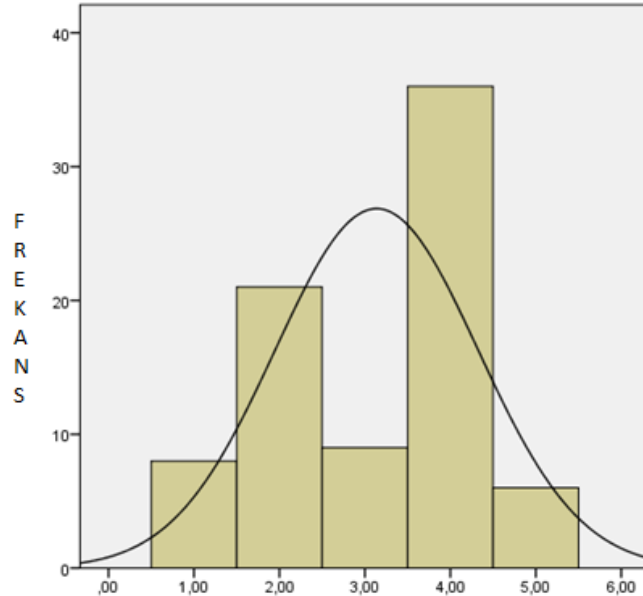
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,13
Standart Sapma	1,187

Çizelge 4.10. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 3,13 \pm 1,187$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Dönem” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.11. Bilgi testi 5. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Bölme	8	10,0	10,0	10,0
Sergi	21	26,3	26,3	36,3
Dönem	9	11,3	11,3	47,5
Kadans	36	45,0	45,0	92,5
Cümle Grubu	6	7,5	7,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.11’de görüldüğü gibi “Eserin temalarını ve armonik kurgusunu kesin ve net olarak gösteren, cümle grupları ile müzikal bağlantıları öreerek bölmenin ve eserin karakterini belirli müzikal bir prosedüre göre ortaya koyan yapısal birimdir” sorusunu öğrencilerin % 10’u “Bölme”, % 26,3’ü “Sergi”, % 11,3’ü “Dönem”, %45’i “Kadans”, % 7,5’i “Cümle grubu” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.5. Bilgi testi 5. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.6. “Eser içindeki müzikal yapı işlevleri ve bölümleri arasında bağlantıyı sağlayan cümle gruplarından oluşan müzikal pasajlardır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.12. Bilgi testi 6. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

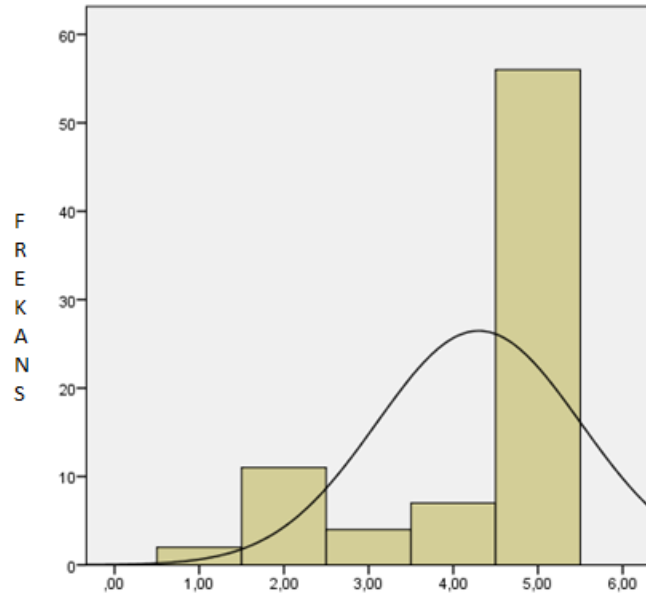
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	4,30
Standart Sapma	1,205

Çizelge 4.12. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 4,30 \pm 1,205$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Geçit” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.13. Bilgi testi 6. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Sergi	2	2,5	2,5	2,5
Dönem	11	13,8	13,8	16,3
Örgü	4	5,0	5,0	21,3
Gelişme	7	8,8	8,8	30,0
Geçit	56	70,0	70,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.13'te görüldüğü gibi “Eser içindeki müzikal yapı işlevleri ve bölümleri arasında bağlantıyı sağlayan cümle gruplarından oluşan müzikal pasajlardır” sorusunu öğrencilerin % 2,5'i “Sergi”, % 13,8'i “Dönem”, % 5'i “Örgü”, %8,8'i “Gelişme”, % 70'i “Geçit” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.6. Bilgi testi 6. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.7. “Eserde sunulan materyallerin kullanılarak yeni bir anlatımın oluşturulduğu, esere ait pasajların genişletilerek ve yeni bir fikir olarak sunulduğu müzikal anlatım, müzikal elementlerin armonik figürlerle işlendiği bölmedir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.14. Bilgi testi 7. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,58
Standart Sapma	1,039

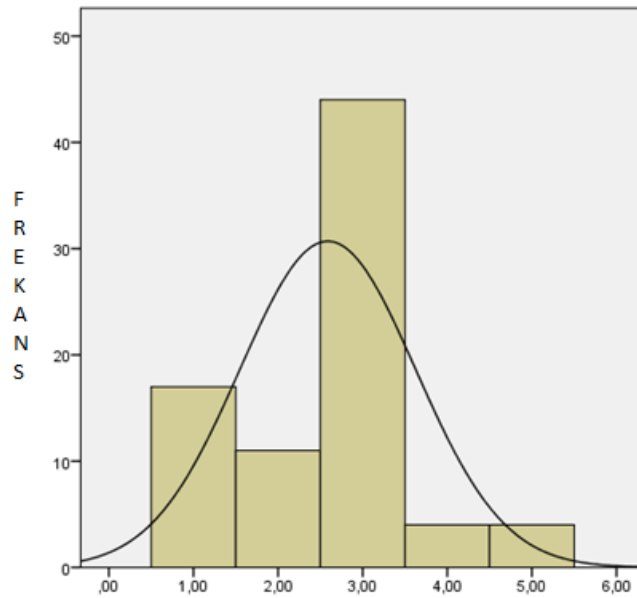
Çizelge 4.14. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,58 \pm 1,039$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Gelişme” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.15. Bilgi testi 7. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Sergi	17	21,3	21,3	21,3
Geçit	11	13,8	13,8	35,0
Gelişme	44	55,0	55,0	90,0
Örgü	4	5,0	5,0	95,0
Kapanış	4	5,0	5,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.15'te görüldüğü gibi “Eserde sunulan materyallerin kullanılarak yeni bir anlatımın oluşturulduğu, esere ait pasajların genişletilerek ve yeni bir fikir olarak sunulduğu müzikal anlatım, müzikal elementlerin armonik figürlerle işlendiği bölmedir” sorusunu öğrencilerin % 21,3’ü “Sergi”, % 13,8’i “Geçit”, % 55’i “Gelişme”, %5’i “Örgü”, % 5’i “Kapanış” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.7. Bilgi testi 7. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.8. “Birkaç akor üzerine kurulmuş melodik ve armonik figürlerin tekrarı ve genişletilmesiyle elde edilen eserin sonlandığı bölmedir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.16. Bilgi testi 8. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

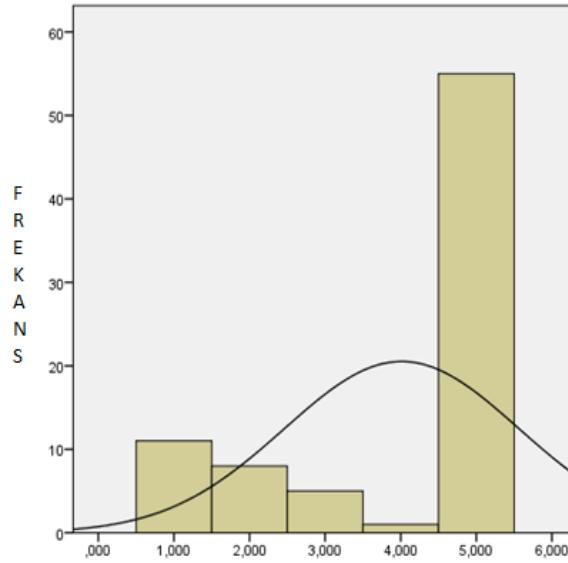
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	4,01
Standart Sapma	1,554

Çizelge 4.16. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x}=4,01\pm 1,554$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kapanış bölmesi” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.17. Bilgi testi 8. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Sergi	11	13,8	13,8	13,8
Geçit	18	10,0	10,0	23,8
Gelişme	5	6,3	6,3	30,0
Örgü	1	1,3	1,3	31,3
Kapanış Bölmesi	55	68,8	68,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.17’de görüldüğü gibi “Birkaç akor üzerine kurulmuş melodik ve armonik figürlerin tekrarı ve genişletilmesiyle elde edilen eserin sonlandığı bölmedir” sorusunu öğrencilerin % 13,8’i “Sergi”, % 10’u “Geçit”, % 6,3’ü “Gelişme”, %1,3’ü “Örgü”, % 68,8’i “Kapanış bölmesi” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.8. Bilgi testi 8. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.9. “Dönem veya cümle grupları gibi bazı yapısal birimler ile ifade edilemeyen armonik yapının kadanslı, tonik veya dominant akoru üzerinde genişletilerek kapanışın elde edildiği birimdir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.18. Bilgi testi 9. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

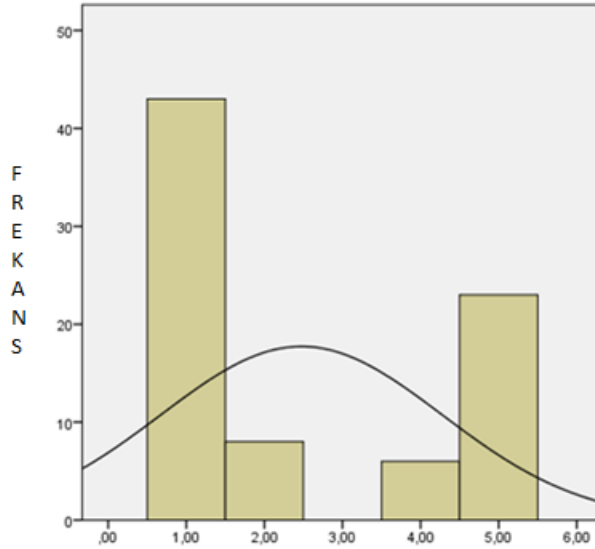
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,47
Standart Sapma	1,799

Çizelge 4.18. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,47 \pm 1,799$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Sergi” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.19. Bilgi testi 9. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Kadans bölmesi	43	53,8	53,8	53,8
Sergi	8	10,0	10,0	63,8
Geçit	6	7,5	7,5	71,3
Kapanış	23	28,8	28,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.19’da görüldüğü gibi “Dönem veya cümle grupları gibi bazı yapısal birimler ile ifade edilemeyen armonik yapının kadanslı, tonik veya dominant akoru üzerinde genişletilerek kapanışın elde edildiği birimdir” sorusunu öğrencilerin % 53,8’i “Kadans bölmesi”, % 10’u “Sergi”, % 7,5’i “Geçit”, % 28,8’i “Kapanış” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.9. Bilgi testi 9. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.10. “Barok dönemde birbirine bağlı öncül ve ardıl cümlelerden oluşan iki dönemin meydana getirdiği daha çok küçük yapıdaki eserlerde kullanılan bir müzikal biçimdir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.20. Bilgi testi 10. Sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

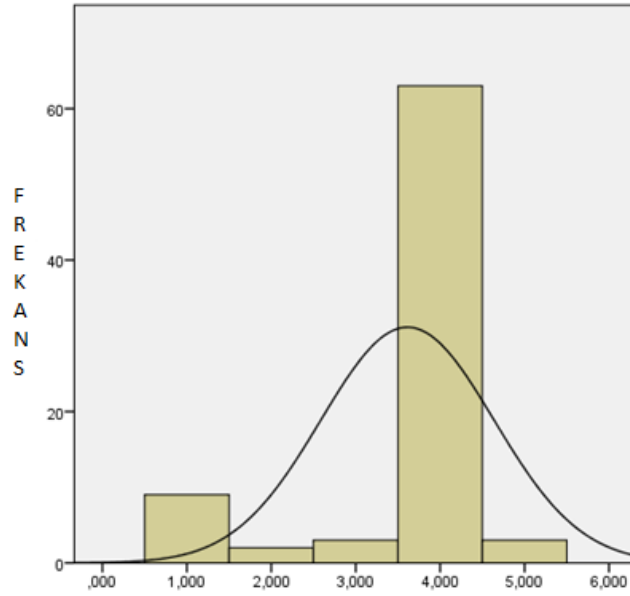
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,61
Standart Sapma	1,024

Çizelge 4.20. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 3,61 \pm 1,024$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “İki bölmeli yapı” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.21. Bilgi testi 10. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Bölme	9	11,3	11,3	11,3
Sergi	2	2,5	2,5	13,8
Gelişme	3	3,8	3,8	17,5
İki bölmeli yapı	63	78,8	78,8	96,3
Geçit	3	3,8	3,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.21’de görüldüğü gibi “Barok dönemde birbirine bağlı öncül ve ardıl cümlelerden oluşan iki dönemin meydana getirdiği daha çok küçük yapıdaki eserlerde kullanılan bir müzikal biçimdir” sorusunu öğrencilerin % 11,3’ü “Bölme”, % 2,5’i “Sergi”, % 3,8’i “Gelişme”, % 78,8’i “İki bölmeli yapı”, % 3,8’i “Geçit” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.10. Bilgi testi 10. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.11. “Barok dönemde genellikle çalgı için yazılan dans suitlerinde görülen tekrarlı çift ölçü çizgisiyle ayrılmış iki ayrı müzik fikrini içeren bir yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.22. Bilgi testi 11. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

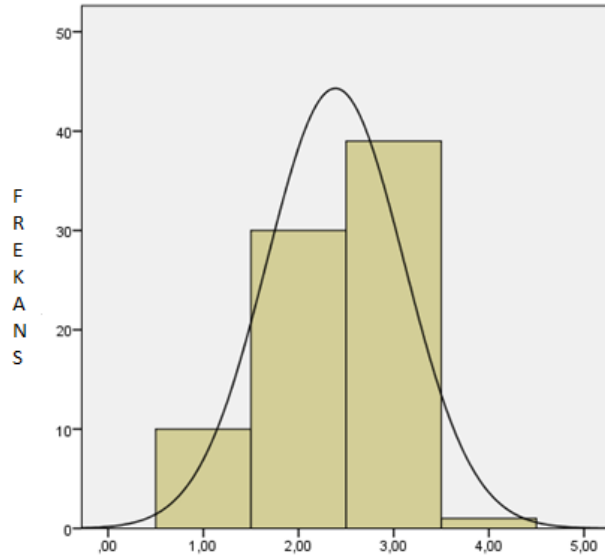
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,38
Standart Sapma	,720

Çizelge 4.22. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,38 \pm ,720$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “İki bölmeli yapı” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.23. Bilgi testi 11. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Bölme	10	12,5	12,5	12,5
İki bölmeli yapı	30	37,5	37,5	50,0
Basit iki bölmeli yapı	39	48,8	48,8	98,8
Gelişme	1	1,3	1,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.23'te görüldüğü gibi “Barok dönemde genellikle çalgı için yazılan dans süitlerinde görülen tekrarlı çift ölçü çizgisiyle ayrılmış iki ayrı müzik fikrini içeren bir yapıdır” sorusunu öğrencilerin % 12,5'i “Bölme”, % 37,5'i “İki bölmeli yapı”, % 48,8'i “Basit iki bölmeli yapı”, % 1,3'ü “Gelişme” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.11. Bilgi testi 11. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.12. “Barok dönemde çalgı için yazılan eserin a bölmesinin periyodik dominant tonunda kalıp, b cümlesi dominant tonundan tonik üzerinde otantik kalıktan sonra a bölmesinin tema ve melodik yapısı aynen tekrar edilerek armonik yapının bütünüyle tonik üzerinde kaldığı yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.24. Bilgi testi 12. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,81
Standart Sapma	1,007

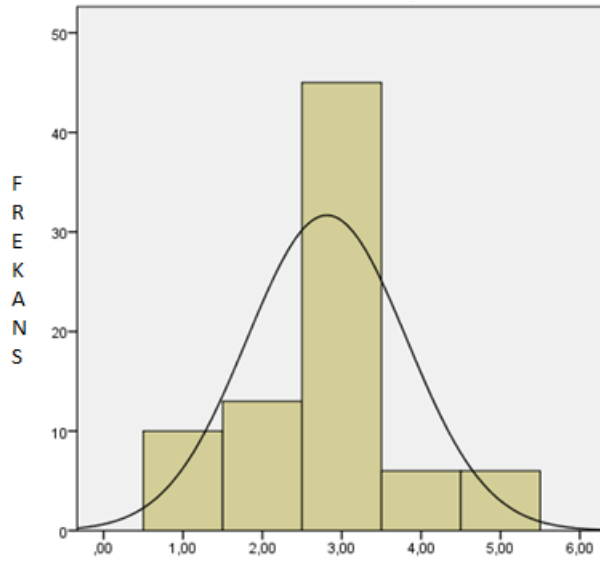
Çizelge 4.24. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,81 \pm 1,007$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Tekrarlı iki bölmeli yapı” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.25. Bilgi testi 12. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
İki bölmeli yapı	10	12,5	12,5	12,5
Basit iki bölmeli yapı	13	16,3	16,3	28,8
Tekrarlı iki bölmeli yapı	45	56,3	56,3	85,0
Gelişme	6	7,5	7,5	92,5
Kapanış	6	7,5	7,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.25’te görüldüğü gibi “Barok dönemde çalgı için yazılan eserin A bölmesinin periyodik dominant tonunda kalıp, B cümlesi dominant tonundan tonik üzerinde otantik kalıktan sonra A bölmesinin tema ve melodik yapısı aynen tekrar edilerek armonik yapının bütünüyle tonik üzerinde kaldığı yapıdır” sorusunu öğrencilerin % 12,5’i “İki bölmeli yapı”, % 16,3’ü “Basit iki bölmeli yapı”, % 56,3’ü “Tekrarlı iki bölmeli yapı”, % 7,5’i “Gelişme”, %7,5’i “Kapanış” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.12. Bilgi testi 12. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.13. “Temel olarak ifade, zıtlık ve yeniden ifadenin tekrarından oluşan ve kendi içinde üç ayrı fikrin derlendiği bir anlatımın aktarıldığı yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.26. Bilgi testi 13. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

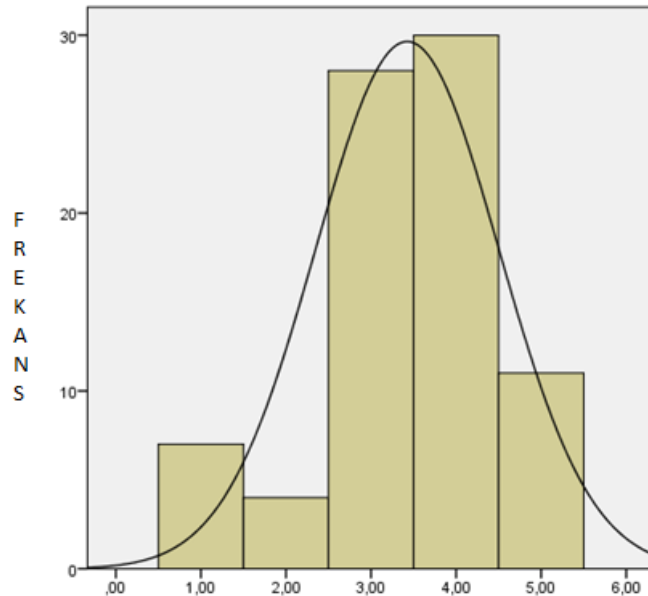
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,42
Standart Sapma	1,076

Çizelge 4.26 incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 3,42 \pm 1,076$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Birleşik iki bölmeli yapı” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.27. Bilgi testi 13. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
İki bölmeli yapı	7	8,8	8,8	8,8
Basit iki bölmeli yapı	4	5,0	5,0	13,8
Birleşik üç bölmeli yapı	28	35,0	35,0	48,8
Üç bölmeli yapı	30	37,5	37,5	86,3
Basit üç bölmeli yapı	11	13,8	13,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.27’de görüldüğü gibi “Temel olarak ifade, zıtlık, ve yeniden ifadenin tekrarından oluşan ve kendi içinde üç ayrı fikrin derlendiği bir anlatımın aktarıldığı yapıdır” sorusunu öğrencilerin % 8,8’i “İki bölmeli yapı”, % 5’i “Basit iki bölmeli yapı”, % 35’i “Birleşik üç bölmeli yapı”, % 37,5’i “Üç bölmeli yapı”, %13,8’i “Basit üç bölmeli” yapı olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.13. Bilgi testi 13. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.14. “Tonikle başlayıp tonik ve yakın tonlarda biten a bölümünü, a bölümüne zıt müzikal fikir niteliğindeki b bölümünün takip ettiği ilk bölümün tamamen aynısı veya küçük değişiklikler içeren şekliyle oluşturulan üçüncü a bölümü ve bazen bitiş için küçük bir koda ile oluşan bir yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.28. Bilgi testi 14. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

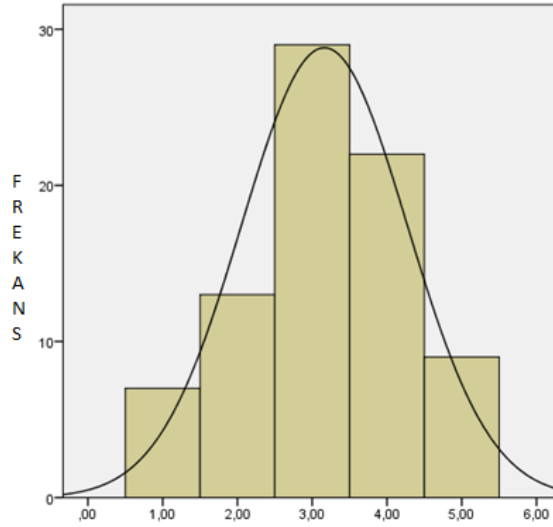
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,16
Standart Sapma	1,107

Çizelge 4.28. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x}=3,16\pm 1,107$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Tekrarlı iki bölmeli yapı” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.29. Bilgi testi 14. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
İki bölmeli yapı	7	8,8	8,8	8,8
Basit iki bölmeli yapı	13	16,3	16,3	25,0
Tekrarlı iki bölmeli yapı	29	36,3	36,3	61,3
Üç bölmeli yapı	22	27,5	27,5	88,8
Basit üç bölmeli yapı	9	11,3	11,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.29’da görüldüğü gibi “Tonikle başlayıp tonik ve yakın tonlarda biten A bölümünü, A bölümüne zıt müzikal fikir niteliğindeki B bölümünün takip ettiği ilk bölümün tamamen aynısı veya küçük değişiklikler içeren şekliyle oluşturulan üçüncü A bölümü ve bazen bitiş için küçük bir koda ile oluşan bir yapıdır” sorusunu öğrencilerin % 8,8’i “İki bölmeli yapı”, % 16,3’ü “Basit iki bölmeli yapı”, % 36,3’i “Tekrarlı iki bölmeli yapı”, % 27,5’i “Üç bölmeli yapı”, %11,3’ü “Basit üç bölmeli yapı” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.14. Bilgi testi 14. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.15. “İki bölmeli veya üç bölmeli bir yapıya yeni bir trio bölmesinin eklenmesiyle oluşturulan ab veya aba yapısına C (trio)’nin eklenip de copa ile ilk bölmenin aynen tekrarlanması sonucunda oluşur” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.30. Bilgi testi 15. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

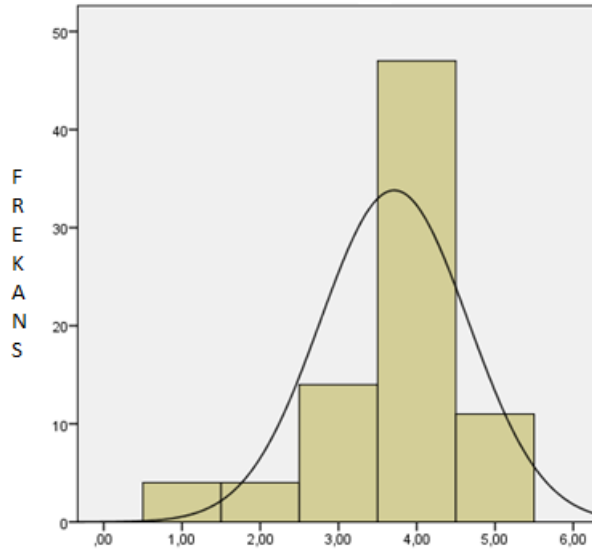
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,71
Standart Sapma	,943

Çizelge 4.30. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x}=3,71\pm,943$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Birleşik üç bölmeli yapı” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.31. Bilgi testi 15. sorusuna frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
İki bölmeli yapı	4	5,0	5,0	5,0
Basit İki bölmeli yapı	4	5,0	5,0	10,0
Tekrarlı iki bölmeli yapı	14	17,5	17,5	27,5
Birleşik Üç bölmeli yapı	47	58,8	58,8	86,3
Basit üç bölmeli yapı	11	13,8	13,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.31’de görüldüğü gibi “İki bölmeli veya üç bölmeli bir yapıya yeni bir Trio bölmesinin eklenmesiyle oluşturulan AB veya ABA yapısına C (trio)’nin eklenip de Capo ile ilk bölmenin aynen tekrarlanması sonucunda oluşur” sorusunu öğrencilerin %5’i “İki bölmeli yapı”, % 5’i “Basit iki bölmeli yapı”, %17,5’i “Tekrarlı iki bölmeli yapı”, %58,8’i “Birleşik üç bölmeli yapı”, %13,8’i “Basit üç bölmeli yapı” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.15. Bilgi testi 15. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.16. “Küçük bir ana temanın ifadesi ve imitasyon tekniğiyle geliştirilmesi ile oluşturulan kontrpuantal yapıdaki, kendi içinde armonik hedeflere doğru şekillenen tonik ve ilgili tonlara modüle olan bir imitatif yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.32. Bilgi testi 16. Sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

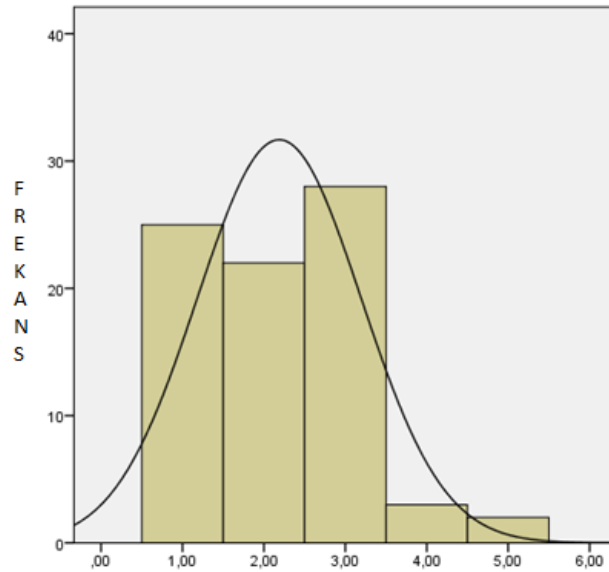
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,18
Standart Sapma	1,007

Çizelge 4.32. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,18 \pm 1,007$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Füg” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.33. Bilgi testi 16. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Envansiyon	25	31,3	31,3	31,3
Füg	22	27,5	27,5	58,8
Varyasyon	28	35,0	35,0	93,8
Sürekli varyasyon	3	3,8	3,8	97,5
Bölmeli varyasyon	2	2,5	2,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.33'te görüldüğü gibi “Küçük bir ana temanın ifadesi ve imitasyon tekniğiyle geliştirilmesi ile oluşturulan kontrpuantal yapıdaki, kendi içinde armonik hedeflere doğru şekillenen tonik ve ilgili tonlara modüle olan bir imitatif yapıdır” sorusunu öğrencilerin % 31,3'ü “Envansiyon”, % 27,5'i “Füg”, % 35'i “Varyasyon”, % 3,8'i “Sürekli varyasyon”, %2,5'i “Bölmeli varyasyon” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.16. Bilgi testi 16. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.17. “İmitasyon tekniğini temel alan ve kontrpuan tekniğinin tüm inceliğini kullanan ifade ve sürekli gelişim prensiplerine bağlı genellikle üç veya dört olmak üzere iki ile altı ses arasında değişen melodik çizgilerden oluşan ve müzikal bir prosedürle anlatımın geliştirildiği kontrpuantal yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.34. Bilgi testi 17. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

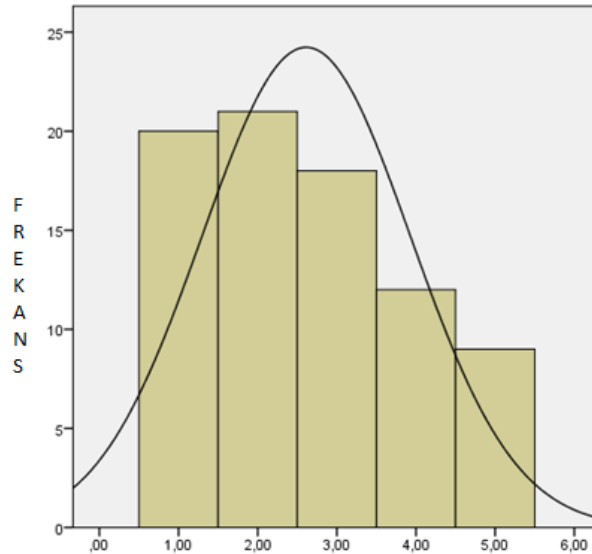
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,61
Standart Sapma	1,316

Çizelge 4.34. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,61 \pm 1,316$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Varyasyon” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.35. Bilgi testi 17. sorusuna yönelik yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Envansiyon	20	25,0	25,0	31,3
Füg	21	26,3	26,3	58,8
Varyasyon	18	22,5	22,5	93,8
Sürekli varyasyon	12	15,0	15,0	97,5
Bölmeli varyasyon	9	11,3	11,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.35'te görüldüğü gibi "İmitasyon tekniğini temel alan ve kontrpuan tekniğinin tüm inceliğini kullanan ifade ve sürekli gelişim prensiplerine bağlı genellikle üç veya dört olmak üzere iki ile altı ses arasında değişen melodik çizgilerden oluşan ve müzikal bir prosedürle anlatımın geliştirildiği kontrpuantal yapıdır" sorusunu öğrencilerin % 25'i "Envansiyon", % 26,3'ü "Füg", % 22,5'i "Varyasyon", % 15'i "Sürekli varyasyon", %11,3'ü "Bölmeli varyasyon" olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.17. Bilgi testi 17. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.18. “Sergi, gelişme ve sergi tekrarından oluşan ana ve yan tema olmak üzere iki güçlü tematik ve armonik figür üzerinden köprülerle yapılar arası bağlantının sağlandığı ve gelişme bölümünün güçlü bir anlatımla duyurulduğu yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.36. Bilgi testi 18. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

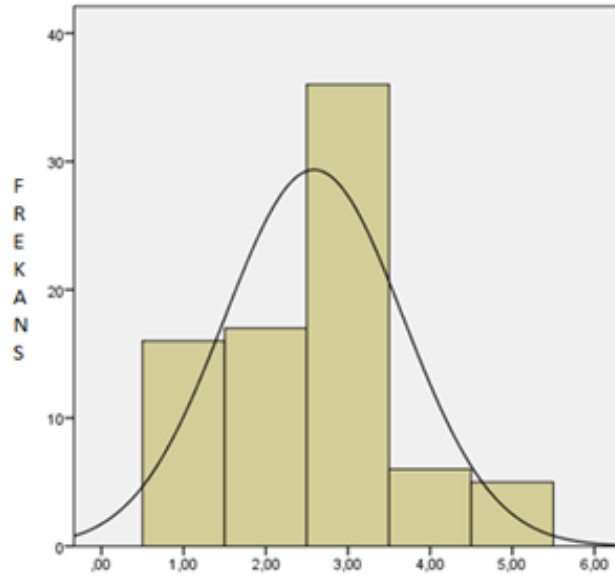
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,58
Standart Sapma	1,087

Çizelge 4.36. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,58 \pm 1,087$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Rondo” cevabını yansıtmaktadır.

Çizelge 4.37. Bilgi testi 18. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Sonat allegrosu	16	20,0	20,0	20,0
Sonatin	17	21,3	21,3	41,3
Rondo	36	45,0	45,0	86,3
Sonat-rondo	6	7,5	7,5	93,8
Varyasyon	5	6,3	6,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.37’de görüldüğü gibi “Sergi, gelişme ve sergi tekrarından oluşan Ana ve Yan tema olmak üzere iki güçlü tematik ve armonik figür üzerinden köprülerle yapılar arası bağlantının sağlandığı ve gelişme bölümünün güçlü bir anlatımla duyurulduğu yapıdır” sorusunu öğrencilerin % 20’si “Sonat allegrosu”, % 21,3’ü “Sonatin”, % 45’i “Rondo”, % 7,5’i “Sonat-rondo”, %6,3’ü “Varyasyon” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.18. Bilgi testi 18. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.19. “Sonat- allegro yapısının daha küçük ölçekli eserlerde görülen müzikal köprüler içermeyen şeklidir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.38. Bilgi testi 19. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

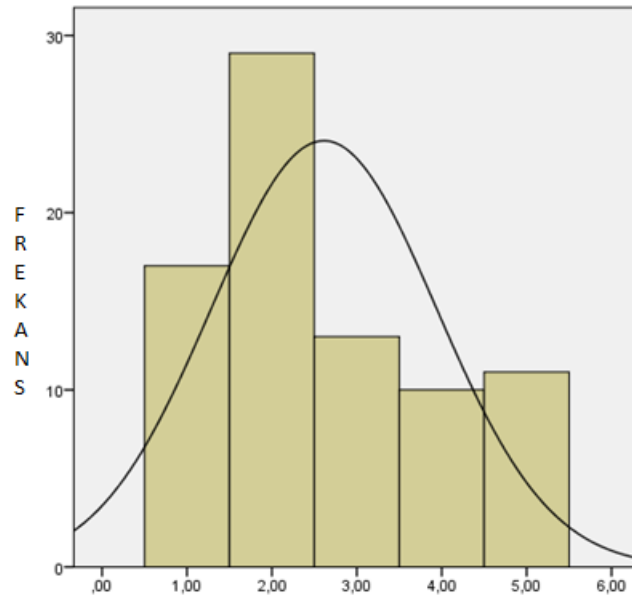
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,61
Standart Sapma	1,326

Çizelge 4.38. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,61 \pm 1,326$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Rondo” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.39. Bilgi testi 19. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Sonat allegrosu	17	21,3	21,3	21,3
Sonatin	29	36,3	36,3	57,5
Rondo	13	16,3	16,3	73,8
Sonat-rondo	10	12,5	12,5	86,3
Varyasyon	11	13,8	13,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.39’da görüldüğü gibi “Sonat- allegro yapısının daha küçük ölçekli eserlerde görülen müzikal köprüler içermeyen şeklidir” sorusunu öğrencilerin % 21,3’ü “Sonat allegrosu”, % 36,3’ü “Sonatin”, % 16,3’ü “Rondo”, % 12,5’i “Sonat-rondo”, %13,8’i “Varyasyon” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.19. Bilgi testi 19. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.20. “Üç bölmeli yapının temel özelliği olan ifade-zıtlık-ifadeyle paralellik gösterip ifade-değişken zıtlık ve ifadenin yeniden tekrarı şeklinde sergilenen yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.40. Bilgi testi 20. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

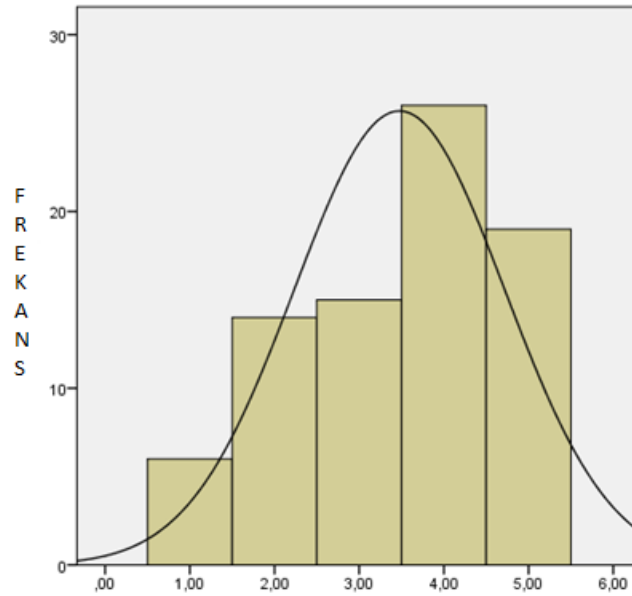
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,47
Standart Sapma	1,242

Çizelge 4.40. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 3,47 \pm 1,242$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Rondo” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.41. Bilgi testi 20. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Sonat allegrosu	6	7,5	7,5	7,5
Sonatin	14	17,5	17,5	25,0
Rondo	15	18,8	18,8	43,8
Füg	26	32,5	32,5	76,3
Varyasyon	19	23,8	23,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.41’de görüldüğü gibi “Üç bölmeli yapının temel özelliği olan ifade-zıtlık-ifadeyle paralellik gösterip ifade-değişken zıtlık ve ifadenin yeniden tekrarı şeklinde sergilenen yapıdır” sorusunu öğrencilerin % 7,5’i “Sonat allegrosu”, % 17,5’i “Sonatin”, % 18,8’i “Rondo”, % 32,5’i “Füg”, %23,8’i “Varyasyon olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.20. Bilgi testi 20. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.21. “İfade edilmiş bir müzik fikrinin belirli elementlerinin değiştirilerek yeniden ifade edilmesi olarak tanımlanır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.42. Bilgi testi 21. sorusuna yönelik aritmetik ortalama($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

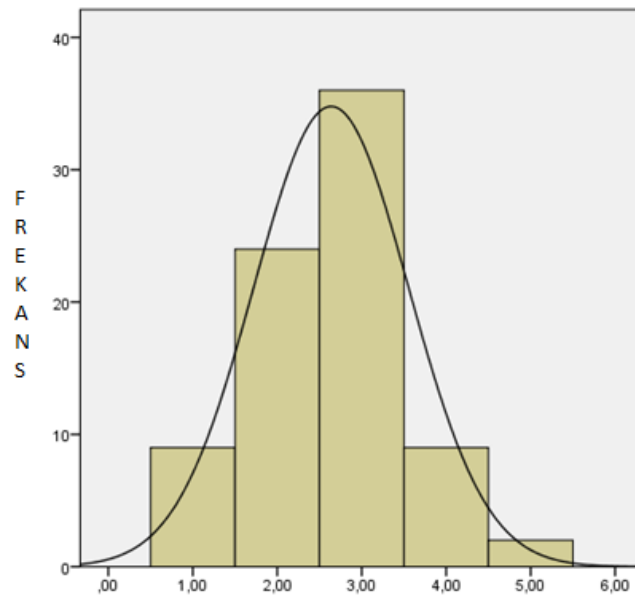
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,63
Standart Sapma	,917

Çizelge 4.42. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,63 \pm ,917$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Varyasyon” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.43. Bilgi testi 21. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdelere (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Rondo	9	11,3	11,3	11,3
Envazyon	24	30,0	30,0	41,3
Varyasyon	36	45,0	45,0	86,3
Sonat allegrosu	26	11,3	11,3	97,5
Füg	19	2,5	2,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.43'te görüldüğü gibi “İfade edilmiş bir müzik fikrinin belirli elementlerinin değiştirilerek yeniden ifade edilmesi olarak tanımlanır” sorusunu öğrencilerin % 11,3’ü “Rondo”, % 30’u’i “Envazyon”, % 45’i “Varyasyon”, % 11,3’ü “Sonat allegrosu”, %2,5’i “Füg” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.21. Bilgi testi 21. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.22. “Barok dönemde iki ayrı tipte görülen bu biçim genellikle basta verilen bir melodik tema üzerine kurulan armonik işlemlerle geliştirilen bölmeler şeklinde oluşturulan bir yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.44. Bilgi testi 22. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

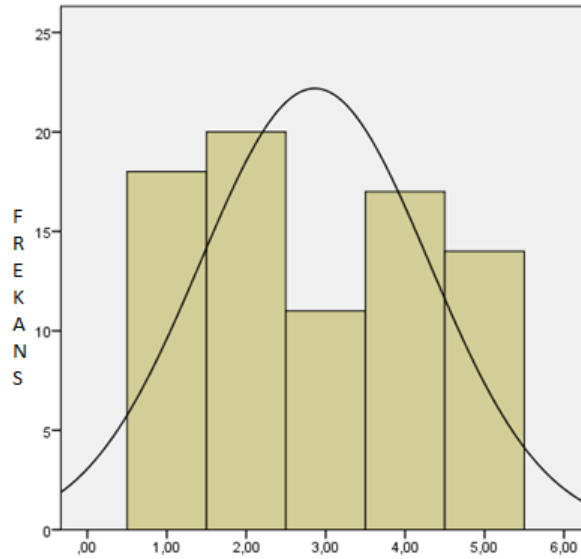
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,86
Standart Sapma	1,438

Çizelge 4.44. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,86 \pm 1,438$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Varyasyon” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.45. Bilgi testi 22. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Füg	18	22,5	22,5	22,5
Envansiyon	20	25,0	25,0	47,5
Varyasyon	11	13,8	13,8	61,3
Sürekli varyasyon	17	21,3	21,3	82,5
Bölmeli varyasyon	14	17,5	17,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.45’te görüldüğü gibi “Barok dönemde iki ayrı tipte görülen bu biçim genellikle basta verilen bir melodik tema üzerine kurulan armonik işlemlerle geliştirilen bölmeler şeklinde oluşturulan bir yapıdır” sorusunu öğrencilerin % 22,5’i “Füg”, % 25’i “Envansiyon”, % 13,8’i “Varyasyon”, % 21,3’ü “Sürekli varyasyon”, %17,5’i “Bölmeli varyasyon” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.22. Bilgi testi 22. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.23. “Barok dönemde görülen melodik, ritmik ve armonik elementlerin oluşturduğu genellikle bir dönem veya iki bölmeli bir yapının hakim olduğu ve varyasyonlara geçmeden önce yapısal olarak sonuçlanmış bir bölmenin ifadesiyle başlayan bir yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.46. Bilgi testi 23. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,77
Standart Sapma	1,492

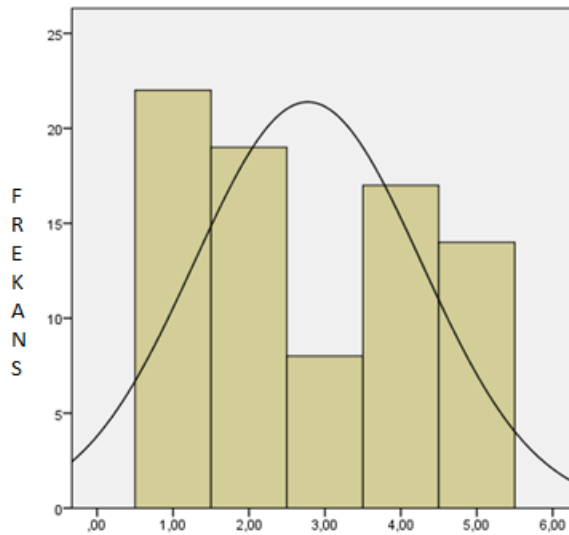
Çizelge 4.46. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,77 \pm 1,492$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Varyasyon” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.47. Bilgi testi 23. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Füg	22	27,5	27,5	27,5
Envansiyon	19	23,8	23,8	51,3
Varyasyon	8	10,0	10,0	61,3
Sürekli varyasyon	17	21,3	21,3	82,5
Bölmeli varyasyon	14	17,5	17,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.47’de görüldüğü gibi “Barok dönemde görülen melodik, ritmik ve armonik elementlerin oluşturduğu genellikle bir dönem veya iki bölmeli bir yapının hakim olduğu ve varyasyonlara geçmeden önce yapısal olarak sonuçlanmış bir bölmenin ifadesiyle başlayan bir yapıdır sorusunu öğrencilerin % 27,5’i “Füg”, % 23,8’i “Envansiyon”, % 10’u “Varyasyon”, % 21,3’ü “Sürekli varyasyon”, %17,5’i “Bölmeli varyasyon” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.23. Bilgi testi 23. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.24. “Barok dönemde görülen aynı tonda, benzer biçimde ama değişik etkileri olan dans parçalarının birbirini izlemesinden oluşan çalgı müziği biçimidir” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.48. Bilgi testi 24. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

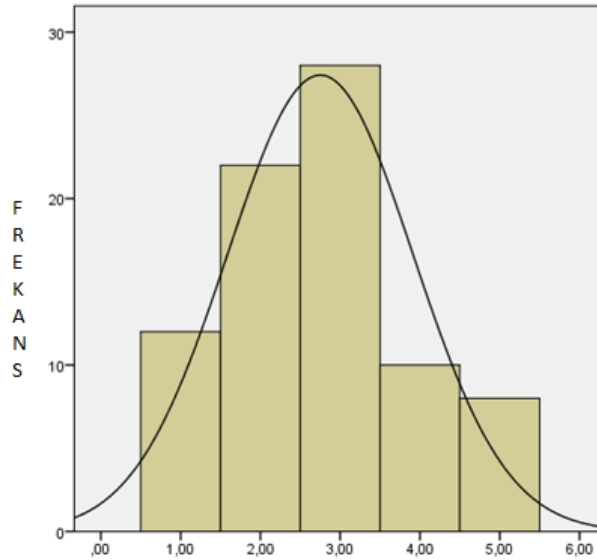
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,7500
Standart Sapma	1,163

Çizelge 4.48. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 2,75 \pm 1,163$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Suit” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.49. Bilgi testi 7. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Rondo	12	15,0	15,0	15,0
Sonat	22	27,5	27,5	42,5
Suit	28	35,0	35,0	77,5
Sonatin	10	12,5	12,5	90,0
Füg	8	10,0	10,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.49’da görüldüğü gibi “Barok dönemde görülen aynı tonda, benzer biçimde ama değişik etkileri olan dans parçalarının birbirini izlemesinden oluşan çalgı müziği biçimidir” sorusunu öğrencilerin % 15’i “Rondo”, % 27,5’i “Sonat”, % 35’i “Süit”, % 12,5’i “Sonatin”, %10’u “Füg” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.24. Bilgi testi 24. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.1.25. “Sonat formu içerisinde şekillenmiş sonat-allegrosuna paralel gelişim gösteren a bölümünün ana temanın ifadesi ile başladığı, varış köprüsüyle bağlandığı b bölümü ilgili majör tonu üzerinden sunulan dönüş köprüsü ile ana tema ve tonaliteye dönüş olan ifade-değişken zıtlık ve ifadenin yeniden tekrarı şeklinde sunulan bir yapıdır” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.50. Bilgi testi 25. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

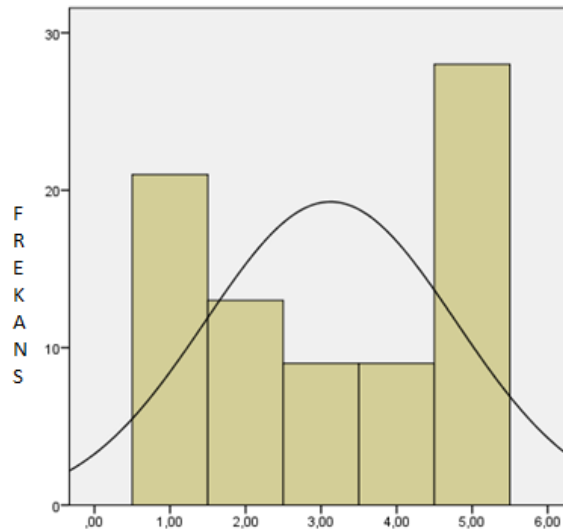
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,12
Standart Sapma	1,656

Çizelge 4.50. incelendiğinde anlaşılacağı gibi bilgi puan ortalamasının $\bar{x} = 3,12 \pm 1,656$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Sonatin” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.51. Bilgi testi 25. soruya yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Sonat	21	26,3	26,3	26,3
Rondo	13	16,3	16,3	42,5
Sonatin	9	11,3	11,3	53,8
Varyasyon	9	11,3	11,3	65,0
Sonat-rondo	28	35,0	35,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.51’de görüldüğü gibi “Sonat formu içerisinde şekillenmiş Sonat-Allegrosuna paralel gelişim gösteren A bölümünün ana temanın ifadesi ile başladığı, varış köprüsüyle bağlandığı B bölümü ilgili majör tonu üzerinden sunulan dönüş köprüsü ile ana tema ve tonaliteye dönüş olan ifade-değişken zıtlık ve ifadenin yeniden tekrarı şeklinde sunulan bir yapıdır” sorusunu öğrencilerin % 26,3’ü “Sonat”, % 16,3’ü “Rondo”, % 11,3’ü “Sonatin”, % 11,3’ü “Varyasyon”, %35’i “Sonat-rondo” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.25. Bilgi testi 25. soruya ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2. “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin müzik form bilgilerine yönelik tutumları nedir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu alt probleme cevap vermek amacıyla deneklerden toplanan veriler betimsel olarak analiz edilmiş olup sonuçlar aşağıdaki çizelgede verilmektedir.

Çizelge 4.52. Tutum ölçeği değerleri

	N	$\bar{x}$	S	%	Düzy
Tutum 10	80	3,4500	1,17893	36,3	Düşük
Tutum 12	80	3,3375	1,06668	41,3	Orta
Tutum 16	80	3,0750	1,07650	36,3	Orta
Tutum 11	80	3,0250	1,12481	31,3	Orta
Tutum 5	80	2,8875	1,03108	38,8	Orta
Tutum 2	80	2,8750	1,02346	40,0	Orta
Tutum 18	80	2,8125	,98204	33,8	Orta
Tutum 14	80	2,7875	1,12164	36,3	Orta
Tutum 19	80	2,7250	,99333	42,5	Orta
Tutum 15	80	2,7250	1,03085	47,5	Orta
Tutum 4	80	2,6375	,81511	48,8	Orta
Tutum 7	80	2,6250	,95963	45,0	Orta
Tutum 17	80	2,6250	,91920	40,0	Orta
Tutum 13	80	2,4500	,99238	36,3	Yüksek
Tutum 9	80	2,4375	,99166	43,8	Düşük
Tutum 20	80	2,4125	1,14399	47,5	Düşük
Tutum 6	80	2,4000	,92230	57,5	Düşük
Tutum 8	80	2,3000	,90568	46,3	Düşük
Tutum 1	80	2,2875	1,09306	42,5	Düşük
Tutum 3	80	2,1500	1,02005	51,3	Düşük

Çizelge 4.52’de görüldüğü gibi elde edilen verilerde öğrencilerin çoğunun bireysel çalgı dersinde icra edilen eserlerin form yapısının bilinmesine gerek duymadığı söylenebilir. Öğrencilerin bireysel çalgı dersinde icra edeceği farklı yapıdaki eserlerin form analizi hakkında zorlandığı görülmüştür.

Öğrenciler, müzikal prosedürleri belirleme ve analiz etme konusunda yeterli bilgiye olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Form bilgisi ile çalgı icrasının bir ilişkisi olmadığı ve bireysel çalgı dersinde form bilgisinin gerekli olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 4.53. Tutum ölçeği güvenirlik analizi

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	,790
Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	,795
N of Items	20

“Tutum Ölçeği” testinde Cronbach’s alpha değeri 0,795 bulunmuştur. Güvenirlik yorumunun oldukça güvenilir olduğunu söyleyebiliriz.

4.2.1. “Bireysel çalgı dersinde çalınacak bir eserin form analizinin yapıldığında daha etkili bir icra gerçekleşeceğini düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.54. Tutum ölçeği 1. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

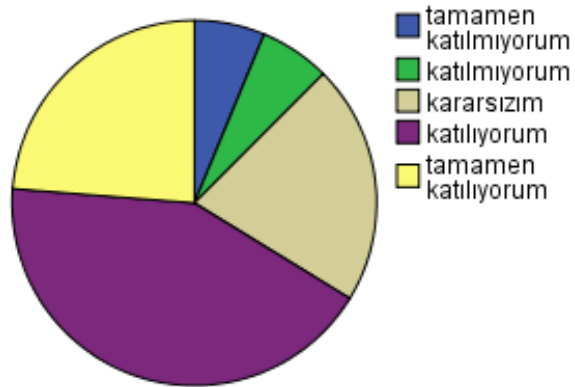
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,71
Standart Sapma	1,093

Çizelge 4.54. incelendiğinde tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,71\pm 1,093$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Katılmıyorum” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.55. Tutum ölçeği 1. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdelere (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen Katılıyorum	5	6,3	6,3	6,3
Katılıyorum	5	6,3	6,3	12,5
Kararsızım	17	21,3	21,3	33,8
Katılmıyorum	34	42,5	42,5	76,3
Tamamen katılmıyorum	19	23,8	23,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.55'te görüldüğü gibi "Bireysel çalgı dersinde çalınacak bir eserin form analizinin yapıldığında daha etkili bir icra gerçekleşeceğini düşünürüm" sorusunu öğrencilerin %6,3'ü "Tamamen katılıyorum", %6,3'ü "Katılıyorum", %21,3'ü "Kararsızım", %42,5 "Katılmıyorum", %23,8'i "Tamamen katılmıyorum" olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.26. Tutum ölçeği 1. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.2. “Bireysel çalgı dersinde çaldığım etüt ve eserlerdeki sergi, gelişme ve yeniden sergi gibi müzikal prosedürleri belirlemekte zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.56. Tutum ölçeği 2. yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,87
Standart Sapma	1,023

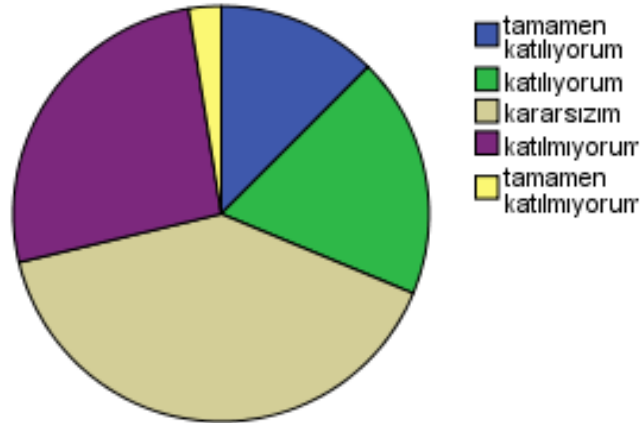
Çizelge 4.56. incelendiğinde tutum puan ortalamasının $\bar{x}=2,87\pm 1,023$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kararsızım” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.57. Tutum ölçeği 2. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış Yüzde
Tamamen katılıyorum	10	12,5	12,5	12,5
Katılıyorum	15	18,8	18,8	31,3
Kararsızım	32	40,0	40,0	71,3
Katılmıyorum	21	26,3	26,3	97,5
Tamamen katılmıyorum	2	2,5	2,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.57’de görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çaldığım etüt ve eserlerdeki sergi, gelişme ve yeniden sergi gibi müzikal prosedürleri belirlemekte zorlanırım” sorusunu öğrencilerin %12,5’i “Tamamen katılıyorum”, %18,8’i “Katılıyorum”, %40’ı “Kararsızım”, %26,3’ü “Katılmıyorum”, %2,5’i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.27. Tutum ölçeği 2. Sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.3. “Bireysel çalgı dersinde icra edeceğim eserlerin form yapısını bilmemin icrada olumlu katkısı olduğunu düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.58. Tutum ölçeği 3. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

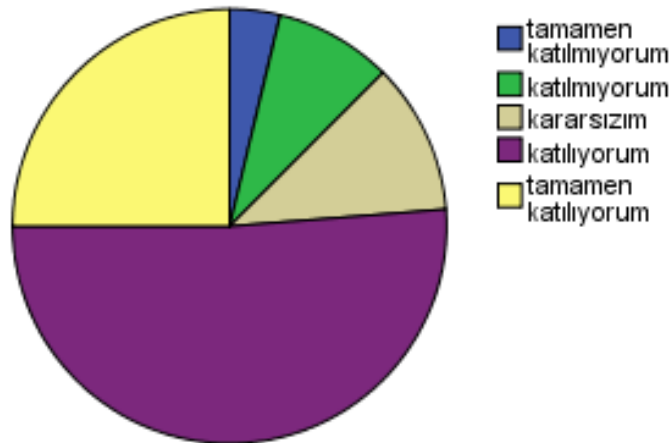
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,85
Standart Sapma	1,020

Çizelge 4.58. incelendiğinde tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,85\pm 1,020$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Katılıyorum” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.59. Tutum ölçeği 3. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	3	3,8	3,8	3,8
Katılıyorum	7	8,8	8,8	12,5
Kararsızım	9	11,3	11,3	23,8
Katılmıyorum	41	51,3	51,3	75,0
Tamamen katılmıyorum	20	25,0	25,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.59’da görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde icra edeceğim eserlerin form yapısını bilmemin icrada olumlu katkısı olduğunu düşünürüm” sorusunu öğrencilerin %3,8’i “Tamamen katılıyorum”, %8,8’i “Katılıyorum”, %11,3’ü “Kararsızım”, %51,3’ü “Katılmıyorum”, %25’i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.28. Tutum ölçeği 3. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.4. “Öğrencilerin, bireysel çalgı dersinde çaldığım bir eserin içindeki yapısal birimleri kolayca anlar ve icrada belirgin bir şekilde ifade ettiğimi düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.60. Tutum ölçeği 4. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

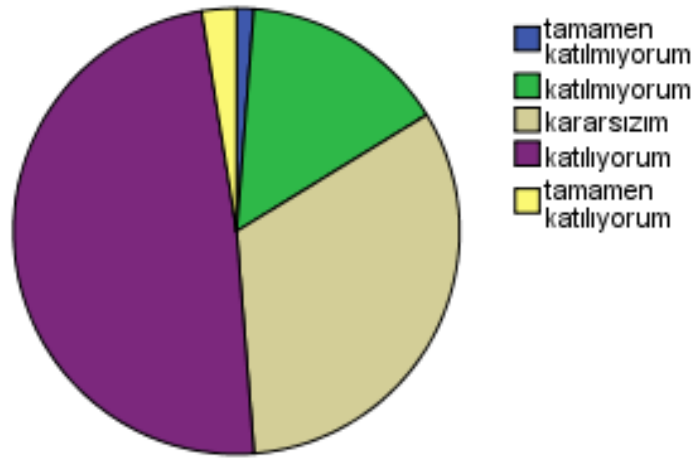
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,36
Standart Sapma	,815

Çizelge 4.60. incelendiğinde tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,36\pm,815$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kararsızım” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4. 61. Tutum ölçeği 4. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	1	1,3	1,3	1,3
Katılıyorum	12	15,0	15,0	16,3
Kararsızım	26	32,5	32,5	48,8
Katılmıyorum	39	48,8	48,8	97,5
Tamamen katılmıyorum	2	2,5	2,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.61’de görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çaldığım bir eserin içindeki yapısal birimleri kolayca anlar ve icrada belirgin bir şekilde ifade ettiğimi düşünürüm” sorusunu öğrencilerin %1,3’ü “Tamamen katılıyorum”, %15’i “Katılıyorum”, %32,5’i “Kararsızım”, %48,8’i “Katılmıyorum”, %2,5’i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.29. Tutum ölçeği 4. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.5. “Bireysel çalgı dersinde çaldığım füg yapısındaki eserde modülasyon bölmelerini belirlemede zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.62. Tutum ölçeği 5. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

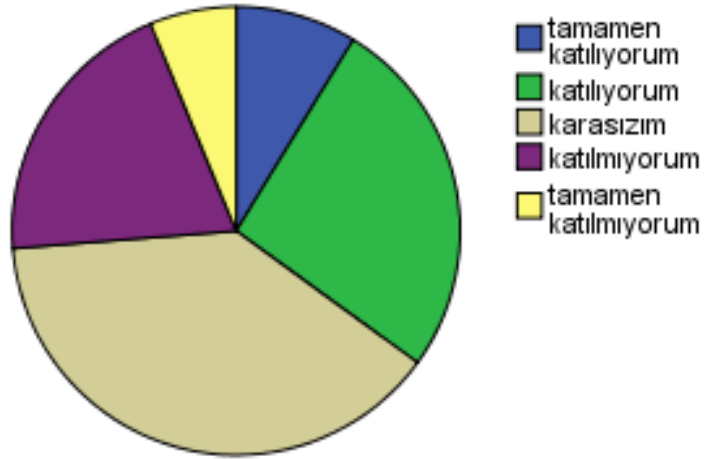
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,88
Standart Sapma	1,031

Çizelge 4.62. incelendiğinde tutum puan ortalamasının $\bar{x}=2,88\pm 1,031$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kararsızım” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.63. Tutum ölçeği 5. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	7	8,8	8,8	8,8
Katılıyorum	21	26,3	26,3	35,0
Kararsızım	31	38,8	38,8	73,8
Katılmıyorum	16	20,0	20,0	93,8
Tamamen katılmıyorum	5	6,3	6,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.63'te görüldüğü gibi "Bireysel çalgı dersinde çaldığım füg yapısındaki eserde modülasyon bölmelerini belirlemekte zorlanırım" sorusunu öğrencilerin %8,8'i "Tamamen katılıyorum", %26,3'ü "Katılıyorum", %38,8'i "Kararsızım", %20'si "Katılmıyorum", %6,3'ü "Tamamen katılmıyorum" olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.30. Tutum ölçeği 5. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.6. "Bireysel çalgı dersinde çaldığım eserlerin form açısından çalgı öğretmenimle birlikte analiz etmekten hoşlanırım" tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.64. Tutum ölçeği 6. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

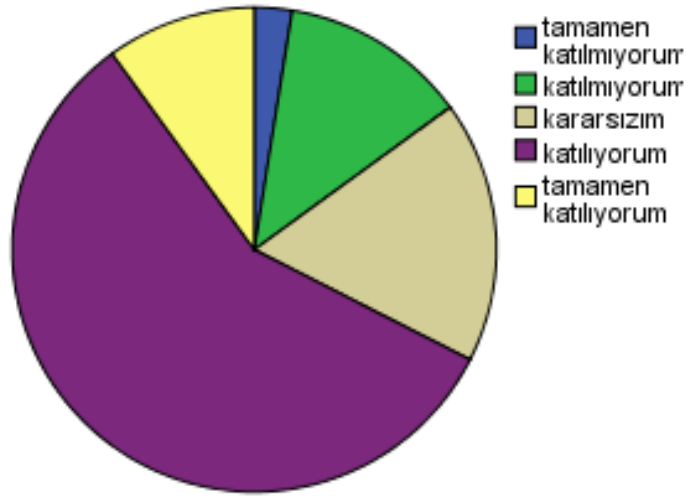
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,60
Standart Sapma	,922

Çizelge 4.64. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,60\pm,922$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, "Katılmıyorum" görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.65. Tutum ölçeği 6. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	2	2,5	2,5	2,5
Katılıyorum	10	12,5	12,5	15,0
Kararsızım	14	17,5	17,5	32,5
Katılmıyorum	46	57,5	57,5	90,0
Tamamen katılmıyorum	8	10,0	10,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.65'te görüldüğü gibi "Bireysel çalgı dersinde çaldığım eserlerin form açısından çalgı öğretmenimle birlikte analiz etmekten hoşlanırım" sorusunu öğrencilerin %2,5'i "Tamamen katılıyorum", %12,5'i "Katılıyorum", %17,5'i "Kararsızım", %57,5'i "Katılmıyorum", %10,0'u "Tamamen katılmıyorum" olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.31. Tutum ölçeği 6. Sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.7. “Bireysel çalgı dersinde çaldığım bir sonat formundaki eseri kolay analiz ederim” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.66. Tutum ölçeği 7. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

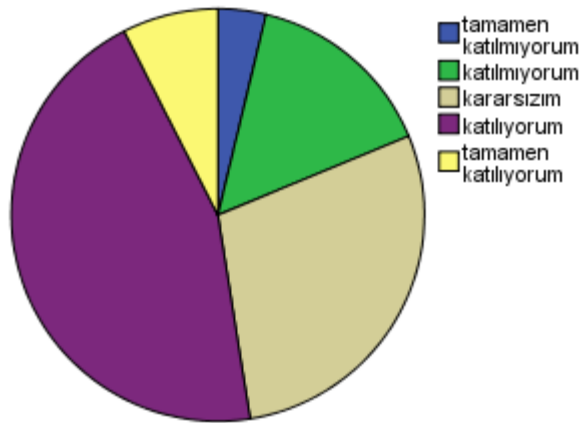
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,37
Standart Sapma	,959

Çizelge 4.66. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,37\pm,959$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kararsızım” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.67. Tutum ölçeği 7. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdelere (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	3	3,8	3,8	3,8
Katılıyorum	12	15,0	15,0	18,8
Kararsızım	23	28,8	28,8	47,5
Katılmıyorum	36	45,0	45,0	92,5
Tamamen katılmıyorum	6	7,5	7,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.67’de görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çaldığım bir sonat formundaki eseri kolay analiz ederim” sorusunu öğrencilerin %3,8’i “Tamamen katılıyorum”, %15’i “Katılıyorum”, %28,8’i “Kararsızım”, %45’i “Katılmıyorum”, %7,5’i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.32. Tutum ölçeği 7. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.8. “Bireysel çalgı dersinde form yapısını incelediğim bir etüdü daha iyi icra edeceğimi düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.68. Tutum ölçeği 8. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

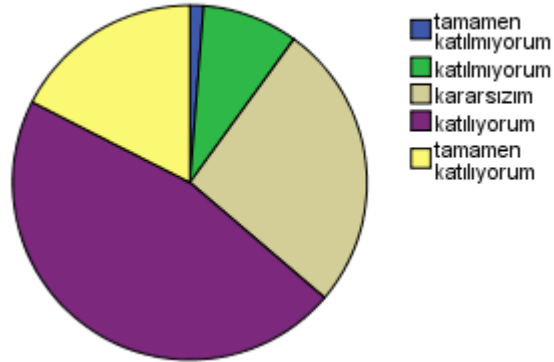
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,70
Standart Sapma	,905

Çizelge 4.68. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,70\pm 0,905$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Katılıyorum” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.69. Tutum ölçeği 8. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	1	1,3	1,3	1,3
Katılıyorum	7	8,8	8,8	10,0
Kararsızım	21	26,3	26,3	36,3
Katılmıyorum	37	46,3	46,3	82,5
Tamamen katılmıyorum	14	17,5	17,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.69’da görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde form yapısını incelediğim bir etüdü daha iyi icra ederim” sorusunu öğrencilerin %1,3’ü “Tamamen katılıyorum”, %8,8’i “Katılıyorum”, %26,3’ü “Kararsızım”, %46,3’ü “Katılmıyorum”, %17,5’i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.33. Tutum ölçeği 8. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.9. “Bireysel çalgı dersinde daha önce dinlediğim bir eserin form yapısını analiz etmekte zorlanmam” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.70. Tutum ölçeği 9. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

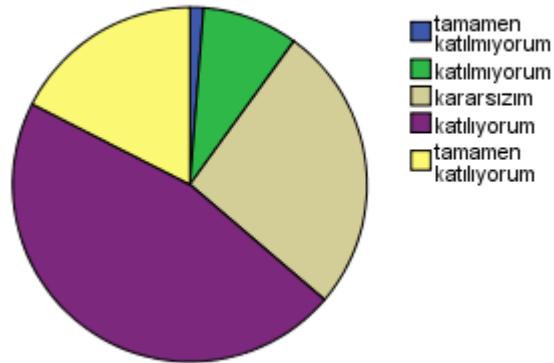
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,56
Standart Sapma	,991

Çizelge 4.70. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,56\pm,991$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Katılmıyorum” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.71. Tutum ölçeği 9. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	3	3,8	3,8	3,8
Katılıyorum	8	10,0	10,0	13,8
Kararsızım	22	27,5	27,5	41,3
Katılmıyorum	35	43,8	43,8	85,0
Tamamen katılmıyorum	12	15,0	15,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.71.'de görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde daha önce dinlediğim bir eserin form yapısını analiz etmekte zorlanmam” sorusunu öğrencilerin %3,8’i “Tamamen katılıyorum”, %10’u “Katılıyorum”, %27,5’i “Kararsızım”, %43,8 “Katılmıyorum”, %15’i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.34. Tutum ölçeği 9. sorusuna ilişkin görüşlerinin maddelere göre grafiği

4.2.10. “Bireysel çalgı dersinde çalınan etüt ve eserlerin form yapısının bilinmesinin gerekli olmadığını düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.72. Tutum ölçeği 10. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

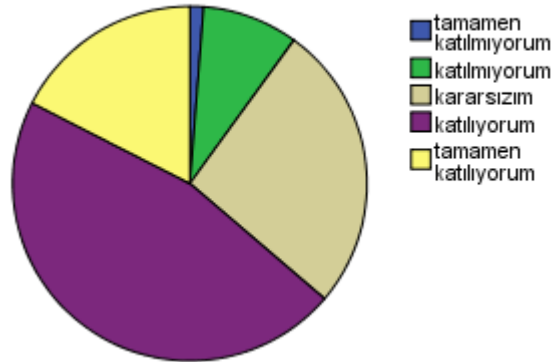
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,45
Standart Sapma	1,178

Çizelge 4.72. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,45\pm 1,178$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Katılmıyorum” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.73. Tutum ölçeği 10. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	4	5,0	5,0	5,0
Katılıyorum	17	21,3	21,3	26,3
Kararsızım	14	17,5	17,5	43,8
Katılmıyorum	29	36,3	36,3	80,0
Tamamen katılmıyorum	16	20,0	20,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.73’te görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çalınan etüt ve eserlerin form yapısının bilinmesinin gerekli olmadığını düşünüyorum” sorusunu öğrencilerin %5’i “Tamamen katılıyorum”, %21,3’ü “Katılıyorum”, %17,5’i “Kararsızım”, %36,3’ü “Katılmıyorum”, %20’si “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.35. Tutum ölçeği 10. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.11. “Bireysel çalgı dersinde çaldığım etütlerdeki müzikal çizginin kesildiği kadansları tespit etmekte zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.74. Tutum ölçeği 11. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

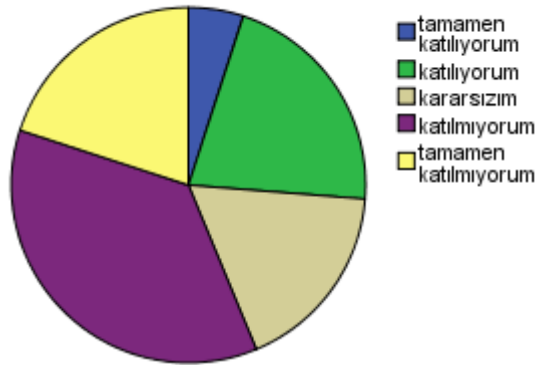
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,02
Standart Sapma	1,124

Çizelge 4.74. incelendiğinde anlaşılacağı gibi Tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,02\pm 1,124$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kararsızım” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.75. Tutum ölçeği 11. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	7	8,8	8,8	8,8
Katılıyorum	20	25,0	25,0	33,8
Kararsızım	25	31,3	31,3	65,0
Katılmıyorum	20	25,0	25,0	90,0
Tamamen katılmıyorum	8	10,0	10,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.75'te görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çaldığım etütlerdeki müzikal çizginin kesildiği kadansları tespit etmekte zorlanırım” sorusunu öğrencilerin %8,8'i “Tamamen katılıyorum”, %25'i “Katılıyorum”, %31,3'ü “Kararsızım”, %25'i “Katılmıyorum”, %10'u “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.36. Tutum ölçeği 11. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.12. “Bireysel çalgı dersinde daha önceden dinlemediğim bir eseri analiz etmekte zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.76. Tutum ölçeği 12. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

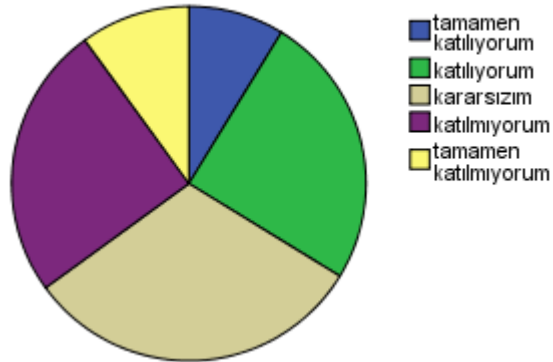
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,07
Standart Sapma	1,076

Çizelge 4.76. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalaması $\bar{x}=3,07\pm 1,076$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kararsızım” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.77. Tutum ölçeği 12. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	6	7,5	7,5	7,5
Katılıyorum	16	20,0	20,0	27,5
Kararsızım	33	41,3	41,3	68,8
Katılmıyorum	16	20,0	20,0	88,8
Tamamen katılmıyorum	9	11,3	11,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.77’de görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde daha önceden dinlemediğim bir eseri analiz etmekte zorlanırım” sorusunu öğrencilerin %7,5’i “Tamamen katılıyorum”, %20’si “Katılıyorum”, %41,3’ü “Kararsızım”, %20’si “Katılmıyorum”, %11,3’ü “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.37. Tutum ölçeği 12. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.13. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki öğrencilerin, bireysel çalgı dersinde çaldığım eserlerin form analizini yapabilmem için bilgilerimin yeterli olmadığını düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.78. Tutum ölçeği 13. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,45
Standart Sapma	,992

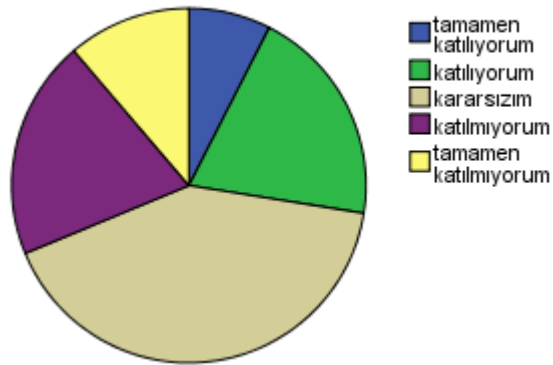
Çizelge 4.78. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=2,45 \pm ,992$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Katılıyorum” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.79. Tutum ölçeği 13. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	14	17,5	17,5	17,5
Katılıyorum	29	36,3	36,3	53,8
Kararsızım	26	32,5	32,5	86,3
Katılmıyorum	9	11,3	11,3	97,5
Tamamen katılmıyorum	2	2,5	2,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.79’da görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çaldığım eserlerin form analizini yapabilmem için bilgilerimin yeterli olmadığını düşünüyorum” sorusunu öğrencilerin %17,5’i “Tamamen katılıyorum”, %36,3’ü “Katılıyorum”, %32,5’i “Kararsızım”, %11,3’ü “Katılmıyorum”, %2,5’i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.38. Tutum ölçeği 13. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.14. "Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki "bireysel çalgı dersinde çalınan etütlerin form analizini yapmakta zorlanırım" tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.80. Tutum ölçeği 14. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

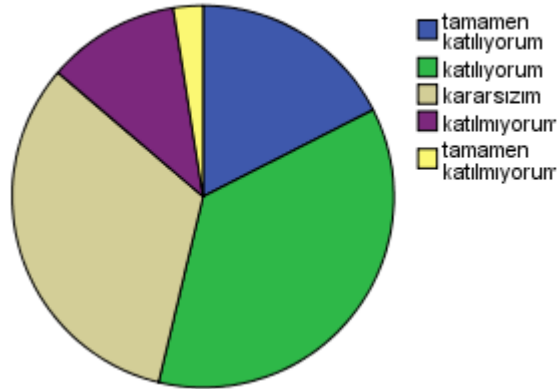
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,78
Standart Sapma	1,121

Çizelge 4.80. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=2,78\pm 1,121$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, "Kararsızım" görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.81. Tutum ölçeği 14. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	8	10,0	10,0	10,0
Katılıyorum	29	36,3	36,3	46,3
Kararsızım	22	27,5	27,5	73,8
Katılmıyorum	4	17,5	17,5	91,3
Tamamen katılmıyorum	7	8,8	8,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.81'de görüldüğü gibi "Bireysel çalgı dersinde çalınan etütlerin form analizini yapmakta zorlanırım" sorusunu öğrencilerin %10'u "Tamamen katılıyorum", %36,3'ü "Katılıyorum", %27,5'i "Kararsızım", %17,5'i "Katılmıyorum", %8,8'i "Tamamen katılmıyorum" olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.39. Tutum ölçeği 14. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.15. "Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki "bireysel çalgı dersinde çaldığım bir etüdün motif, cümle ve dönemlerini belirlemede zorlanmam" tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.82. Tutum ölçeği 15. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

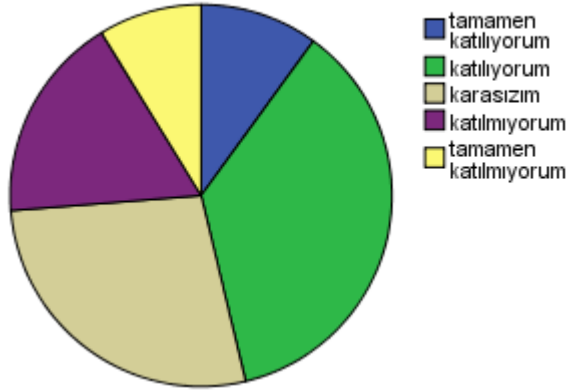
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,27
Standart Sapma	1,030

Çizelge 4.82. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,27\pm 1,030$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, "Kararsızım" görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.83. Tutum ölçeği 15. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	6	7,5	7,5	7,5
Katılıyorum	12	15,0	15,0	22,5
Kararsızım	20	25,0	25,0	47,5
Katılmıyorum	38	47,5	47,5	95,0
Tamamen katılmıyorum	4	5,0	5,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.83'te görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çaldığım bir etüdün motif, cümle ve dönemlerini belirlemede zorlanmam” sorusunu öğrencilerin %7,5'i “Tamamen katılıyorum”, %15'i “Katılıyorum”, %25'i “Kararsızım”, %47,5'i “Katılmıyorum”, %5'i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.40. Tutum ölçeği 15. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.16. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki bireysel çalgı dersinde çaldığım bir etütlerin form açısından incelememin gerekli olmadığını düşünürüm” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.84. Tutum ölçeği 16. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

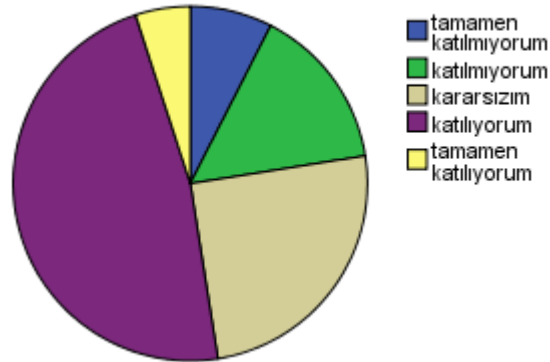
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,33
Standart Sapma	1,066

Çizelge 4.84. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,33\pm 1,066$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kararsızım” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.85. Tutum ölçeği 16. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	3	3,8	3,8	3,8
Katılıyorum	14	17,5	17,5	21,3
Kararsızım	29	36,3	36,3	57,5
Katılmıyorum	21	26,3	26,3	83,8
Tamamen katılmıyorum	13	16,3	16,3	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.85’te görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çaldığım etütlerin form açısından incelememin gerekli olmadığını düşünürüm” sorusunu öğrencilerin %3,8’i “Tamamen katılıyorum”, %17,5’i “Katılıyorum”, %36,3’ü “Kararsızım”, %26,3’ü “Katılmıyorum”, %16,3’ü “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.41. Tutum ölçeği 16. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.17. “Bireysel çalgı dersinde çaldığım etüt ve eserlerin form analizinde cümle gruplarını ve cümle yapılarını kolaylıkla ayırt ederim” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.86. Tutum ölçeği 17. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

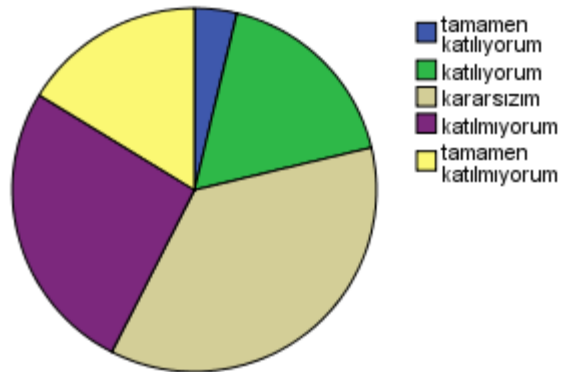
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,37
Standart Sapma	,919

Çizelge 4.86. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,37\pm,919$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kararsızım” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.87. Tutum ölçeği 17. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	3	3,8	3,8	3,8
Katılıyorum	8	10,0	10,0	13,8
Kararsızım	32	40,0	40,0	53,8
Katılmıyorum	30	42,5	37,5	91,3
Tamamen katılmıyorum	7	37,5	8,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.87’de görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çaldığım etüt ve eserlerin form analizinde cümle gruplarını ve cümle yapılarını kolaylıkla ayırt ederim” sorusunu öğrencilerin %3,8’i “Tamamen katılıyorum”, %10’u “Katılıyorum”, %40’ı “Kararsızım”, %42,5’i “Katılmıyorum”, %37,5’i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.42. Tutum ölçeği 17. Sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.18. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki öğrencilerin bireysel çalgı dersinde çaldığım klasik dönem eserlerinin form yapısını analiz etmekten hoşlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.88. Tutum ölçeği 18. Sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,18
Standart Sapma	,982

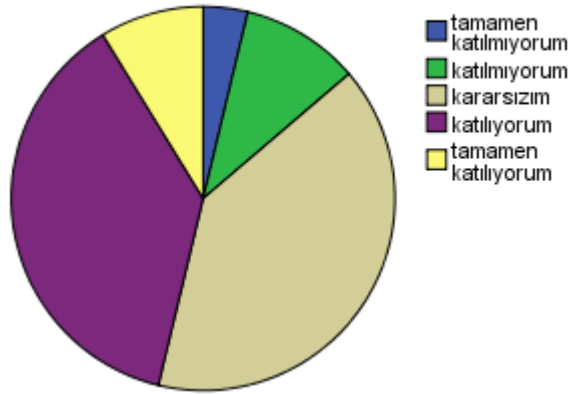
Çizelge 4.88. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,18\pm,982$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kararsızım” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.89. Tutum ölçeği 18. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış Yüzde
Tamamen katılıyorum	2	2,5	2,5	2,5
Katılıyorum	20	25,0	25,0	27,5
Kararsızım	25	31,3	31,3	58,8
Katılmıyorum	27	33,8	33,8	92,5
Tamamen katılmıyorum	6	7,5	7,5	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.89’da görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çaldığım klasik dönem eserlerinin form yapısını analiz etmekten hoşlanırım” sorusunu öğrencilerin %2,5’i “Tamamen katılıyorum”, %25’i “Katılıyorum”, %31,3’ü “Kararsızım”, %33,8’i “Katılmıyorum”, %7,5’i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.43. Tutum ölçeği 18. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.19. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki öğrencilerin, bireysel çalgı dersinde icra ettiğim varyasyon formundaki eserlerin bölmelerini tespit etmekte zorlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.90. Tutum ölçeği 19. yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

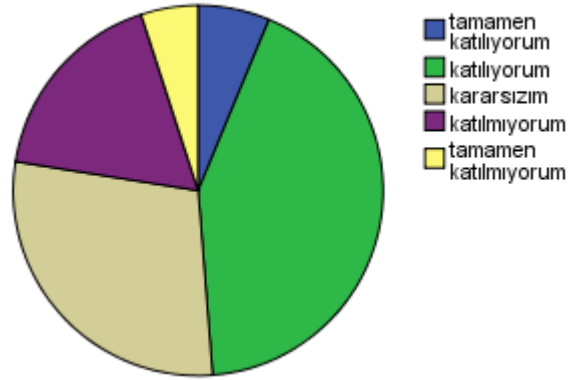
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	2,72
Standart Sapma	,993

Çizelge 4.90. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=2,72\pm,993$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Kararsızım” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.91. Tutum ölçeği 19. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	5	6,3	6,3	6,3
Katılıyorum	34	42,5	42,5	48,8
Kararsızım	23	28,8	28,8	77,5
Katılmıyorum	14	17,5	17,5	95,0
Tamamen katılmıyorum	4	5,0	5,0	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.91’de görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde icra ettiğim varyasyon formundaki eserlerin bölmelerini tespit etmekte zorlanırım” sorusunu öğrencilerin %6,3’ü “Tamamen katılıyorum”, %42,5’i “Katılıyorum”, %28,8’i “Kararsızım”, %17,5’i “Katılmıyorum”, %5’i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.44. Tutum ölçeği 19. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.2.20. “Müzik form bilgilerine yönelik tutum ölçeği testindeki öğrencilerin, bireysel çalgı dersinde çaldığım konçertoların kayıtlardan dinleyerek partiyon üzerinde analiz etmekten hoşlanırım” tutumuna ilişkin bulgular ve yorumlar

Çizelge 4.92. Tutum ölçeği 20. sorusuna yönelik aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S) değerleri

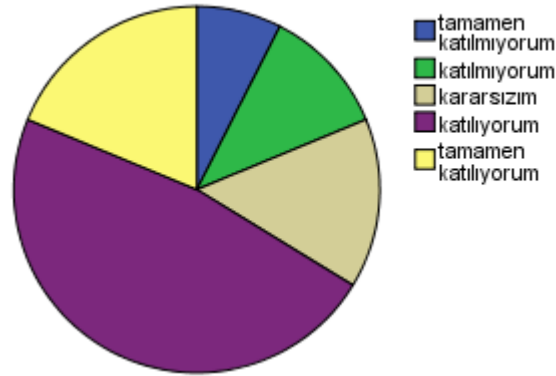
Geçerli	80
Eksik	0
Ortalama	3,58
Standart Sapma	1,143

Çizelge 4.92. incelendiğinde anlaşılacağı gibi tutum puan ortalamasının $\bar{x}=3,58\pm 1,143$ olduğu görülmektedir. Bu değerler, “Katılıyorum” görüşünü yansıtmaktadır.

Çizelge 4.93. Tutum ölçeği 20. sorusuna yönelik frekans (f), yüzdeler (%)

Geçerli	Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde	Toplanmış yüzde
Tamamen katılıyorum	6	7,5	7,5	7,5
Katılıyorum	9	11,3	11,3	18,8
Kararsızım	12	15,0	15,0	33,8
Katılmıyorum	38	47,5	47,5	81,3
Tamamen katılmıyorum	15	18,8	18,8	100,0
Toplam	80	100,0	100,0	

Çizelge 4.93'te görüldüğü gibi “Bireysel çalgı dersinde çaldığım konçertoların kayıtlardan dinlenerek partiyon üzerinde analiz etmekten hoşlanırım” sorusunu öğrencilerin %7,5'i “Tamamen katılıyorum”, %11,3'ü “Katılıyorum”, %15'i “Kararsızım”, %47,5'i “Katılmıyorum”, %18,8'i “Tamamen katılmıyorum” olarak yanıtlamıştır.

Şekil 4.45. Tutum ölçeği 20. sorusuna ilişkin görüşlerin maddelere göre grafiği

4.3. “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Müzik Form Bilgileri İle Tutumları Arasında Nasıl Bir İlişki Vardır?” Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Çizelge 4.94. Bilgi testi- tutum ölçeği eşleştirme çizelgesi

Paired Samples Test								
	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 bilgi-tutum	,75300	4,848	24	,000	,43246	4,848	24	,000

Çizelge 4.53'te görüldüğü gibi Ho: Bilgi testi ile tutum testi arasında ilişki yoktur. Hs: Bilgi testi ile tutum testi arasında ilişki vardır. Sig=0,00< α =0,05 olduğundan Ho reddedilir. Bilgi testi ile tutum testi arasında%95 güven ile ilişki olduğunu söyleyebiliriz.

Çizelge 4.95. Tutum ölçeği – bilgi Testi correlations çizelgesi

Correlations			
		tuttop	biltop
Tuttop	Pearson Correlation	1	-,143
	Sig. (2-tailed)		,206
	N	80	80
Biltop	Pearson Correlation	-,143	1
	Sig. (2-tailed)	,206	
	N	80	80

“Tutum Ölçeği” ve “Bilgi Testi” arasında zayıf, negatif yönlü ve bir ilişki vardır.

[$r(80) = -,143$; $p < 0,01$]

Elde edilen verilerde “Bilgi Testi” ile “Tutum Ölçeği” arasında yüksek oranda bir güven ilişkisi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin form bilgileri ile tutumları arasında zayıf bir ilişki olduğu söylenebilir. Müzik formlarına yönelik olan tutumlarda icra sırasında form bilgisinin gerekli olmadığı görüşü görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin form bilgileri ile form bilgilerine yönelik tutumları arasında zayıf bir ilişki olduğu söylenebilir.

Müzik yapıtlarının form yapı bilgisi bilindiğinde o yapıtlara karşı daha olumlu tutum ve davranışların sergileneceği, form yapıları incelenen eser ya da etütlere karşı olan tutumların istenilen yönde olduğu söylenebilir. Form yapı bilgisine sahip olunan etüt ve eserlerin icralarında, icracının kendinden daha emin ve daha etkili bir icra gerçekleştireceği, eser ve etütlerin form yapısını belirleme ve bu yapıtların form analizine yönelik yapılacak çalışmalar yönünde olumlu bir davranış içinde bulunduğu şeklinde yorumlanabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin form bilgilerinin eserleri icra etme üzerinde etkisi ne düzeydedir şeklinde ifade edilen araştırma probleminin çözümlenmesi amacıyla oluşturulan alt problemler ile ilgili elde edilen bulgulara göre şu sonuçlara varılmıştır.

1. Alt Problemine Yönelik Olarak Elde Edilen Sonuçlara Göre;

1. Üç bölmeli, imitasyon, sonat allegro, rondo, varyasyon ve süit gibi yapısal fonksiyonların bilgi düzeyinin istenilen seviyede olmadığı görülmüştür.
2. Motif, dönem, iki ve üç bölmeli yapılar, sonat allegro yapısı ve varyasyon gibi yapısal birimlerin bilgisine istenilen bilgi seviyesine kısmen ulaşıldığı görülmüştür.
3. Form biçimi basit yapıda olan eser ve etütlerin yapısal birimlerinin daha kolay anlaşıldığı, daha karmaşık yapıda olan yapısal elementler hakkında yeterli bilgi seviyesinde olunmadığı görülmektedir. Böylece, müzik yapıtlarının form bilgisi hakkında yeterli sayılabilecek bilgi düzeyine ulaşamadığı sonucuna varılmıştır.

4. Alt probleme yönelik elde edilen sonuçlar müzik formları yapısal fonksiyonlar alt konu başlığı açısından ele alındığında; Üç bölmeli, imitasyon, sonat allegro, rondo, varyasyon ve süit gibi yapısal fonksiyonların konu başlığı ile ilgili kavram ve içeriği çalgı dersinde icra ettiği eserlerin yorumuna katkısı olmayacağı sonucuna varılmıştır.
5. Alt probleme yönelik elde edilen sonuçlar müzik formları yapısal elementler alt konu başlığı açısından ele alındığında; öğrencilerin motif, dönem, iki ve üç bölmeli yapılar, sonat allegro yapısı ve varyasyon gibi yapısal birimlerin konu başlığı ile ilgili kavram ve içeriği çalgı dersinde icra ettiği eserlerin yorumuna kısmen katkı sağlayacağı sonucuna varılmıştır.
6. Alt probleme yönelik elde edilen sonuçlar müzik formları yapısal elementler alt konu başlığı açısından ele alındığında; öğrencilerin form biçimi basit yapıda olan eser ve etütlerin yapısal birimlerinin daha kolay anlaşıldığı, daha karmaşık yapıda olan yapısal elementler hakkında yeterli bilgi seviyesinde olmadığı sonucuna varılmıştır.
7. Müzik formları ve analiz konusunu oluşturan üç ana alt başlık ele alındığında öğrencilerin müzik formları kavram ve konularını çalgı dersinde uygulama ve çaldığı eserlerin yorumuna kısmen katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

2. Alt Problemine Yönelik Olarak Elde Edilen Sonuçlara Göre;

1. Etüt ve eserlerdeki müzikal prosedürlerin ayırt edilmesinde sonat yapısındaki bir eserin daha kolay analiz edildiği, klasik dönem ve füg yapısında olan eserlerin form yapısını belirleme konusunda olumlu bir tutum sergilenmediği görülmektedir.

2. Dinlenilmeyen bir eserin analizinde zorlanılacağına dair olumlu bir tutum sergilenmediği, daha önceden dinlenen ya da eserin dinlendiği sırada form analizinin yapılmasıyla daha etkili bir icra gerçekleşeceği yönünde olumlu bir tutum sergilendiği görülmektedir.
3. Eserlerin form yapısının ders öğretmeni ile birlikte analiz edilmesinin olumlu bir davranış olacağı düşünülmektedir. Bu durumda, bireysel çalgı dersinde etüt ve eserlerin form yapılarının ders öğretmeni ile birlikte analiz edildiğinde daha etkili ve nitelikli icraların gerçekleşeceği sonucuna ulaşılmıştır.
4. Alt probleme yönelik elde edilen sonuçlarda müzik formlarının yapısal elementlerine karşı olan tutum ve davranışlar alt konu başlığı açısından ele alındığında; Etüt ve eserlerdeki müzikal prosedürlerin ayırt edilmesinde sonat yapısındaki bir eserin daha kolay analiz edildiği, klasik dönem ve füg yapısında olan eserlerin form yapısını belirleme konusunda olumlu bir tutum sergilenmediği sonucuna varılmıştır.
5. Alt probleme yönelik elde edilen sonuçlarda müzik formlarının yapısal elementlerini belirlemede müzik yapıtlarının dinlenilmesi ile ilgili tutum ve davranışlar alt konu başlığı açısından ele alındığında; Dinlenilmeyen bir eserin analizinde zorlanılacağına dair olumlu bir tutum sergilenmediği, daha önceden dinlenen ya da eserin dinlendiği sırada form analizinin yapılmasıyla daha etkili bir icra gerçekleşeceği yönünde olumlu bir tutum sergilendiği sonucuna varılmıştır.

6. Alt probleme yönelik elde edilen sonuçlarda müzik yapıtlarının form analizinin bireysel çalgı dersi öğretmeni ile birlikte yapılmasına karşı olan tutum ve davranışlar alt konu başlığı açısından ele alındığında; bireysel çalgı dersinde etüt ve eserlerin form yapılarının ders öğretmeni ile birlikte analiz edildiğinde daha etkili ve nitelikli icraların gerçekleşeceği sonucuna varılmıştır.
7. Müzik yapıtlarını formu ve analiz konusunu oluşturan üç ana alt başlık ele alındığında öğrencilerin ilgili kavram ve konuları çalgı dersinde uygulama ve çaldığı eserlerin yorumuna katkı sağladığı görüşüne yönelik tutumlarının kısmen olumlu tutum sergiledikleri sonucuna varılmıştır.

3. Alt Problemine Yönelik Olarak Elde Edilen Sonuçlara Göre;

1. Müzik yapıtlarının form yapı bilgisi bilindiğinde o yapıtlara karşı daha olumlu tutum ve davranışların sergileneceği görülmektedir. Form yapıları incelenen eser ya da etütlere karşı olan tutumların istenilen yönde olduğu tespit edilmiştir.
2. Form yapı bilgisine sahip olunan etüt ve eserlerin icralarında, icracının kendinden daha emin ve daha etkili bir icra gerçekleştireceği sonucuna varılmıştır.
3. Eser ve etütlerin form yapısını belirleme ve bu yapıtların form analizine yönelik yapılacak çalışmalar yönünde olumlu bir davranış içinde olduğu saptanmıştır. Böylece müzik form bilgilerine yönelik tutum ve davranışların form bilgi seviyesine bağlı olarak değişiklik göstereceği sonucuna varılmıştır.

4. Alt probleme yönelik elde edilen sonuçlarda müzik yapıtlarının form yapılarının bilinmesine yönelik tutum ve davranışlar alt konu başlığı açısından ele alındığında; müzik yapıtlarının form yapı bilgisi bilindiğinde o yapıtlara karşı daha olumlu tutum ve davranışların sergileneceği sonucuna varılmıştır.
5. Alt probleme yönelik elde edilen sonuçlarda müzik yapıtlarının form yapı bilgisine sahip olunmasına yönelik tutum ve davranışlar alt konu başlığı açısından ele alındığında; Form yapı bilgisine sahip olunan etüt ve eserlerin icralarında, icracının kendinden daha emin ve daha etkili bir icra gerçekleştireceği sonucuna varılmıştır.
6. Alt probleme yönelik elde edilen sonuçlarda müzik yapıtlarının form yapılarını belirleme ve analizine yönelik tutum ve davranışlar alt konu başlığı açısından ele alındığında; Eser ve etütlerin form yapısını belirleme ve bu yapıtların form analizine yönelik yapılacak çalışmalar yönünde olumlu bir davranış içinde olduğu sonucuna varılmıştır.
7. Problem ve alt problemlere yönelik elde edilen sonuçlar öğrencilerin müzik formları en önemli alt başlıkları olan yapısal elemanlar, yapısal birimler ve yapısal fonksiyonlar konularına olan hâkimiyetinin yeterli olduğunu düşündükleri eserlere karşı daha başarı düzeylerinin arttırdığı sonucuna varılmıştır.
8. Tüm alt problemler ele alındığında; müzik yapıtlarının yapısal birimleri hakkında kısmen bilgi düzeyinde olduğu yapısal fonksiyonların ise yeterli bilgi düzeyinde bilinmediği ve bu birimlere karşı olan tutum ve davranışların da olumsuz olduğu görülmektedir. Müzik formu hakkında bilgi sahibi olduğunda eser icrasına katkısı olacağına yönelik olumlu tutum ve davranışların olacağı düşünülmektedir. Bireysel çalgı dersinde öğretmen ile birlikte yapılan analizlerin icrada etkili olacağı ve form analizi yapabilmenin form bilgi düzeyi ile doğru orantılı olduğu sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

Araştırmada varılan sonuçlara göre sunulan öneriler şunlardır:

1. Küçük formlu eserlerin (İki bölmeli, Üç bölmeli, Birleşik üç bölmeli) icrasında yapısal özelliklerin ve form analizlerinin ayrıntılı olarak yapılması icracıya büyük yararlar sağlayacaktır.
2. Büyük formlu eserlerin (Sonat, Rondo, Varyasyon, Süit, Füg) icrasına başlamadan önce eserlerin detaylı olarak form analizinin yapılması ve yapısal işlev elemanlarının net bir şekilde bilinmesinin önemi büyüktür.
3. En önemli yapısal fonksiyon prosedürü olan sergi-gelişme-yeniden sergi müzikal anlatımı ve sonat formu en temel form biçimi olarak önemle ele alınmalı ve öğrenilmelidir. Diğer bütün büyük ve küçük formların öğrenilmesine sonat formundan sonra başlanılmalıdır.
4. İcra edilecek eserlerin bestecisi, dönemi, bağlı olduğu ekol ve yansıttığı akımlar detaylı olarak bilinmeli ve form analizinde bu bilgiler gerektiğinde kullanılabilir. İcra edilecek eserlerin dönemi, ekolu ve kullandığı armonik ve bestecilik tekniklerinin detaylı bir şekilde bilinmesi ve icra aşamasında sık sık tekrarlanmasında büyük yararlar vardır.
5. Rönesans, barok, klasik, romantik ve çağdaş dönem bestecilik yaklaşımları ve dönemlerin özellikleri detaylı olarak incelenmelidir. Ulusal akımlar ve modal müzikler ile diğer farklı ses sistemlerinin barındıran ulus ve medeniyetlerin müzikleri ve melodik özellikleri son derece önemle incelenmelidir.

6. Müzik formlarında en önemli konu alt başlığı ve 3 ayrı konu katmanı olarak müzikal yapı elementleri, müzikal yapı birimleri ve müzikal yapı fonksiyonlarının birbirileri ile aralarında olan ilişkiler son derece önemle incelenmelidir.
7. Eser seçiminde öğrencilerin henüz hâkim olmadıkları veya bilmedikleri eserlerin icrasında bazı önlemler alınmalıdır. Eğer eserin bütünü analiz etmeye yetecek öğrenci becerisi yok ise en azından yapısal elementler ve yapısal birimler detaylı olarak incelenmelidir.
8. Müzik eğitiminin en önemli temel alanlarını oluşturan müzikal işitme, armoni, besteleme ve icra konuları arasında en önemli yapı harcını oluşturan form bilgisi müziğin içindeki en önemli sır olarak karşımıza çıkmaktadır. Form bilgisinden yoksun bir müzisyen hiçbir zaman müziği oluşturan elemanları, kompozisyonu oluşturan armonik kurguyu ve icrayı güzelleştiren yorum özelliklerini tam olarak yansıtamaz.

Müzik formları ve bunların analizi daha en küçük eser ve etütlerden başlayarak alışkanlık edinilmeli ve icracılara detaylı olarak verilmelidir. İyi bir form analizi berrak, akıcı ve müziğin bütün renklerini ortaya çıkaran bir icra için büyük önem taşır.

9. Eğitim kurumlarında genel yaklaşım müzik formları ve biçimleri derslerinin öğrencilerin icra ve armoni bilgi düzeylerinin artmasından sonra ders programlarında yer almaktadır. Oysaki çalgı icra derslerinin yer aldığı her dönemde müzik formları ders olarak veya korrepetitör (eşlik dersi) yardımı ile sürekli olarak çalgı dersini desteklemelidir.

KAYNAKLAR

- Akıncı, M. Ş. (2011). *Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. Sınıf Öğrencilerinin Ses Müziği Yapıtlarını Yorumlamada Müzik Biçimleri Dersine Ait Kazanımlarını Kullanabilme Durumları*. Burdur: Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Araboğlu, A. (2009). *Frederic Chopin'in Nocture'lerinin Form, Teknik Ve İcra Yönünden İncelenmesi*. Edirne: Yayınlanmış Sanatta Yeterlilik Tezi.
- Arel, H. S. (1969). *Türk Musikisi Kimdir*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Arslanboğa, M. (2010). *Johannes Brahms'ın Viyolonsel- Piyano Sonatlarının Müzikal Analizi*. Kayseri : Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Bakihanova, Z. (2013). *Armoni*. Ankara: Bilkent Üniversitesi Sahne Sanatları Fakültesi.
- Borrel, E. (1966). *Sonata*. (F. ÇİÇEKOĞLU, Çev.) İstanbul: Milli Eğitim Basım Evi, Devlet Konservatuvarı Yayınları Serisi.
- Brings, A. (1979). *A New Approach To Keyboard Harmony*. (L. KEAFT, Dü.) The United States America: Norton.
- Cangal, N. (2008). *Armoni*. Ankara: Arkadaş Yayın Evi.
- Cangal, N. (2008). *Müzik Formları*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Cangal, N., & Erdener, Y. (1976). *Müzik Formları*. Ankara: Yaykur.
- Çuhadar, C. H. (2008). Müzikte Absolüt Duyuş. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 37-49.
- Demirtaş, S. (2011). *İlköğretim 7. Sınıf Müzik Dersinde Şarkıların Piyano Eşlikli Öğretilmesinin Öğrenci Kazanımlarına Etkileri*. Denizli: Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Ece, A. S., & Kaplan, S. (2014, Eylül 9). <http://www.musikidergisi.net/?p=1057>. Eylül 25, 2014 tarihinde <http://www.musikidergisi.net>. adresinden alındı
- Ergün, M. (2000). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Erol, A. (2009). *Müzik Üzerine Düşünmek*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Gazimihal, M. R. (1961). *Musiki Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Gregersen P. K., a. (2000). *Teasing Apart Genes and Environment*. *American Journal of Medical Genetics* 98. (E. C. Pitch, Dü.)
- Günay, E. (2011). *Müzik Sosyolojisi*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Haciev, P. (2007). *Temel Müzik Teorisi*. (A. Destan, Çev.) İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Harod Barlow, S. M. (2013). *A Dictionary Of Musical Themes*. (J. Erskine, Dü.) Dover Publications, Incorporated.
- Helvacı, A. (2003, Ekim 30-31). <http://muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/A-Helvacı.html>. Temmuz 8, 2014 tarihinde <http://muzikegitimcileri.net>: 124-129 adresinden alındı
- Hindemith, P. (1949). *Aufgaben Für Harmonieschüler*. Edition 3603.
- Hindemith, P. (1949). *Harmonieübungen Für Fortgeschrittene*. Teil II ED 3603. <http://nuansmuzik.org/661.html>. (2013, Eylül 17). Temmuz 25, 2014 tarihinde <http://nuansmuzik.org>. adresinden alındı
- http://ogm.meb.gov.tr/belgeler/muzik_bicimleri.pdf. (2006)<http://ogm.meb.gov.tr>. adresinden alınmıştır
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Alg%C4%B1#Kaynak.C3.A7a>. (2014, Eylül 21). Eylül 2014, 2014 tarihinde <http://tr.wikipedia.org>. adresinden alındı
- [http://tr.wikipedia.org/wiki/Armoni_\(m%C3%BCzik\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Armoni_(m%C3%BCzik)). (2013, Haziran 30). Haziran 14, 2014 tarihinde <http://tr.wikipedia.org>. adresinden alındı
- <http://www.msxlab.org/forum/kimya/442499-sogurma-absorbsiyon-nedir.html>. (2013, Ocak 14). Temmuz 24, 2014 tarihinde <http://www.msxlab.org>. adresinden alındı
- Kanneci, A. (2005). *Türk Bestecilerinin Solo Gitar Sonatlarının Gitar Eğitimine Katkıları Yönünden İncelenmesi*. Ankara: Doktora Tezi.
- Kanneci, A. (2005). *Türk Bestecilerinin Solo Gitar Sonatlarının Gitar Eğitimine Katkıları Yönünden İncelenmesi*. Ankara: Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Kaplan, A. (2008). *Kültürel Müzikoloji*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

- Kardeş, B. (2013). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Programlarında Kazandırılan Eşlik Yapabilme Becerisinin Program Hedeflerine Ulaşma Durumu*. Denizli: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karolyi, O. (1995). *Müziğe Giriş*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Kasap, D. (2008). *Johann Sebastian Bach'ın 24 Füg'ünün Form Analiz Ve İcra Yönünden İncelenmesi*. Edirne: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kocabaş, A. (2007). *Müzik Öğretiminin Temelleri*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Koray, F. (1957). *Müzik Formları*. İstanbul: Maarif Basım Evi.
- Malder, W. (1782). *Beitrag Zur Harmonie Lehre*. Lehrbuch.
- Mimaroğlu, İ. (2006). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Ökten, A. İ. (2010). <http://www.arsivfotoritim.com/yazi/ali-ihsan-okten-sanatta-bicim-ve-icerik/>. Ağustos 22, 2014 tarihinde <http://www.arsivfotoritim.com>. adresinden alındı
- Önver, Ç. (2009). *Georg Phillippe Telemann' ın Flüt Ve Orkestra İçin A Moll Süiti'nin Form Ve İcra Açısından İncelenmesi*. Edirne: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özdemir, M. (2001). *Armoni*. İzmir: Kanyılmaz Matbaacılığı.
- Özgür, Ü., & Aydoğan, S. (1999). *Müziksel İşitme Okuma*. Ankara: Sözkese Matbaası.
- Özgür, Ü., & Aydoğan, S. (2002). *Müziksel İşitme Okuma*. Ankara: Sözkese Matbaası.
- Özmenteş, S. (2005). *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 89-98.
- Öztank, H. (2009). *Antonio Vivaldi'nin Sol Minör Fagot Konçertosu'nun Form Ve İcra Yönünden İncelenmesi*. Edirne: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Pander, O. V. (tarih yok). *Music Formen*. Ankara: Deutsche Bibliothek.
- Peynircioğlu, Z. F. (1996). Müzikte Algılama Ve Bellek. *Türk Psikolojisi Dergisi*, 11(36), 25-36.
- Ridley, A. (2007). *Müzik Felsefesi*. (B. Aydın, Çev.) Ankara.
- Sağır, T., & Albuz, A. (2008). *Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri*. Ankara: Maya Akademi.
- Say, A. (1993). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

- Say, A. (2000). *Müzik Tarihi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2009). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Saygun, A. A. (1966). *Musiki Temel Bilgisi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Sazak, N. (2008). Müziksel Algılamanın Temel Boyutları. *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1).
- Senemoğlu, N. (2005). *Geçilim Öğrenme Ve Öğretim*. Ankara: Gazi Kıtapevi Tic. Ltd. Şti.
- Sönmez, V. (2008). *Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Stefan Kostka, D. P. (2004). *Tonal Harmony*. Fifth Edition.
- Şenel, N. (1982). *Müzik Biçimleri*. İstanbul.
- Tan, Z. (2009). *Francis Poulenc Obua Ve Piyano Sonatı'nın; Form, Analiz Ve İcra Yönünden İncelenmesi*. Edirne: Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Tarman, S. (2006). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Uçan, A. (1982). *Müzik Eğitiminde Program Geliştirme/ Değerlendirme Araştırmaları 1, Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi*. Ankara: Çağrı Matbaası.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikeyi.
- Uluç, M. Ö. (2001). *Müzik İşaretleri Ve Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- Usmanbaş, İ. (1974). *Müzikte Biçimler*. İstanbul: Milli Eğitim Basım Evi.
- Uyan, M. O. (2004, Ocak 1). Müzik Teorisi Ve İşitme Eğitimi İle Bireysel Çalgı Eğitimi Başarıları Arasındaki İlişkiler. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 55.
- White, J. D. (1984). *The Analysis Of Music*. London: Metuchen, N. J.
- Yayla, A. A. (2003). *Müziksel Algılama Ve Bellek*. Antalya: Gazi Üniversitesi, XII. Eğitim Bilimleri Kongresi.
- Yayla, A. A. (2014). *Yüksek Lisans, Müzik Psikolojisi Dersi Notları*.
- Yayla, F. (2006). *Müzik Formları*. Ankara: Yurt Renkleri Yayınevi.

Yayla, F. (2006, Aralık). Müziksel İşitmenin Temel Prensipleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*(12), 28-38.

Yayla, F. (2014). *Yüksek Lisans, Müzik Teorisi Ders Notları*.

Zafer, T. (2009). *İstemihan Taviloğlu Türk Klarnet Konçertosu'nun Form Ve İcra Açısından İncelenmesi*. Edirne: Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Ziss, A. (2009). *Estetik. Gerçekliği Sanatsal Özümsemenin Biçimi*. Hayalbaz Kitaplığı.

EKLER

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Genel Sekreterlik

Sayı :27848278-044/54792
Konu :Anket İzni

30/12/2013

EĞİTİM FAKÜLTESİNE

İlgi :Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 27/12/2013 tarih ve 54537 sayılı yazısı.

İlgi yazı gereği; Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi tezli yüksek lisans programı öğrencisi Hakan ÇALIŞKAN'ın, "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Form Bilgilerinin Eserleri İcra Etme Üzerinde Etkisi" konulu tezi kapsamında, 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılı Bahar Dönemi'nde, Fakülteniz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 4. sınıfta bulunan müzik öğretmeni adaylarına "Tutum Ölçeği" ve "Bilgi Testi" uygulama çalışması yapılabilmesi için gerekli izin verilmesi hususunda;

Gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Sebahattin NAS
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi

Sayı :62297456-044/3133
Konu :Anket İzni

16/01/2014

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Genel Sekreterlik)

İlgi :30/12/2013 tarihli, 54792 sayılı yazı

İlgi yazıda adı geçen Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi tezli yüksek lisans programı öğrencisi Hakan ÇALIŞKAN'ın, "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Form Bilgilerinin Eserleri İcra Etme Üzerinde Etkisi" konulu tez çalışmasını Fakülteniz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 4. Sınıf öğrencilerine uygulama isteği Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Selâhittin ÖZÇELİK
Dekan

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Mahmut HAYTABEY

Tel: 0 (258) 296 10 05
E-Posta:

Faks: 0 (258) 0
Elektronik Ağ: <http://pau.edu.tr/egitim/default.aspx>

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 31906847-605.01

Konu : Hakan ÇALIŞKAN'ın araştırma izni

16.01.2014 * 2014

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

İlgil: 30.12.2013 tarih ve 27848278-044-29154 sayılı yazımız.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi tebli yüksek lisans programı öğrencisi Hakan ÇALIŞKAN'ın "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin Form Bilgilerinin Eserleri İlerleme Üzerinde Etkisi" konulu tezi kapsamında 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılı Bahar Döneminde, Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 4.sınıf müzik öğretmeni adaylarına "Tutum Ölçeği" ve "Bilgi Testi" uygulama yapma talebi uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Mustafa BİRİNCİOĞLU
Rektör

T.C.
 ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
 ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI

Sayı : 93130991- 044-222 1193
 Konu : Hakan ÇALIŞKAN'ın Anket İzni

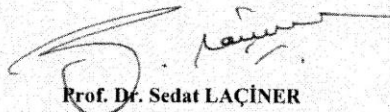
28 Ocak 2014

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 30.12.2013 tarih ve 278482780-044/29154 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi tezli yüksek lisans programı öğrencisi Hakan ÇALIŞKAN'ın, "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Form Bilgilerinin Eserleri İcra Etme Üzerinde Etkisi" konulu tezi kapsamında, 2013-2014 eğitim öğretim yılı bahar döneminde, Üniversitemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 4. sınıfta bulunan müzik öğretmen adaylarına "Tutum Ölçeği" ve "Bilgi Testi" çalışmalarını uygulama isteği Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

 Prof. Dr. Sedat LAÇINER
 Rektör

Değerli Öğrenciler,

Bu uygulama Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Bilim Dalı'nda yürütülen "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Form Bilgilerinin Eserleri İcra Etme Üzerinde Etkisi" adlı tez çalışmasında kullanılmak üzere yapılmaktadır. Çalışma lisans döneminde "Form Bilgisi" ile ilgili olan derslerin, "Bireysel Çalgı" dersindeki hedeflerine ulaşma durumuna katkısını saptamak amacıyla yapılacaktır. Katılarınız ve değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederiz.

TUTUM ÖLÇEĞİ

1. **Bireysel çalgı dersinde çalınacak bir eserin form analizinin yapıldığında daha etkili bir icra gerçekleşeceğini düşünürüm.**
  - a. Tamamen katılıyorum
  - b. Katılıyorum
  - c. Kararsızım
  - d. Katılmıyorum
  - e. Tamamen katılmıyorum
2. **Bireysel çalgı dersinde çaldığım etüt ve eserlerdeki sergi, gelişme ve yeniden sergi gibi müzikal prosedürleri belirlemede zorlanırım.**
  - a. Tamamen katılıyorum
  - b. Katılıyorum
  - c. Kararsızım
  - d. Katılmıyorum
  - e. Tamamen katılmıyorum
3. **Bireysel çalgı dersinde icra edeceğim eserlerin form yapısını bilmemin icrada olumlu katkısı olduğunu düşünürüm.**
  - a. Tamamen katılıyorum
  - b. Katılıyorum
  - c. Kararsızım
  - d. Katılmıyorum
  - e. Tamamen katılmıyorum
4. **Bireysel çalgı dersinde çaldığım bir eserin içindeki yapısal birimleri kolayca anlar ve icrada belirgin bir şekilde ifade ettiğimi düşünürüm.**
  - a. Tamamen katılıyorum
  - b. Katılıyorum
  - c. Kararsızım
  - d. Katılmıyorum
  - e. Tamamen katılmıyorum
5. **Bireysel çalgı dersinde çaldığım füg yapısındaki eserde modülasyon bölmelerini belirlemede zorlanırım.**
  - a. Tamamen katılıyorum
  - b. Katılıyorum
  - c. Kararsızım
  - d. Katılmıyorum
  - e. Tamamen katılmıyorum

6. **Bireysel çalgı dersinde çaldığım eserlerin form açısından çalgı öğretmenimle birlikte analiz etmekten hoşlanırım.**
- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum
7. **Bireysel çalgı dersinde çaldığım bir sonat formundaki eseri kolay analiz ederim.**
- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum
8. **Bireysel çalgı dersinde form yapısını incelediğim bir etüdü daha iyi icra edeceğimi düşünürüm.**
- a. Tamamen Katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen Katılmıyorum
9. **Bireysel çalgı dersinde daha önce dinlediğim bir eserin form yapısını analiz etmekte zorlanmam.**
- a. Tamamen Katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen Katılmıyorum
10. **Bireysel çalgı dersinde çalınan etüt ve eserlerin form yapısının bilinmesinin gerekli olmadığını düşünürüm.**
- a. Tamamen Katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum
11. **Bireysel çalgı dersinde çaldığım etütlerdeki müzikal çizginin kesildiği kadansları tespit etmekte zorlanırım.**
- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum
12. **Bireysel çalgı dersinde daha önceden dinlemediğim bir eseri analiz etmekte zorlanırım.**
- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum

13. Bireysel çalgı dersinde çaldığım eserlerin form analizini yapabilmem için bilgilerimin yeterli olmadığını düşünürüm.

- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum

14. Bireysel çalgı dersinde çalınan etütlerin form analizini yapmakta zorlanırım.

- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum

15. Bireysel çalgı dersinde çaldığım bir etüdün motif, cümle ve dönemlerini belirlemede zorlanmam.

- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum

16. Bireysel çalgı dersinde çaldığım bir etütlerin form açısından incelememin gerekli olmadığını düşünürüm.

- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum

17. Bireysel çalgı dersinde çaldığım etüt ve eserlerin form analizinde cümle gruplarını ve cümle yapılarını kolaylıkla ayırt ederim.

- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum

18. Bireysel çalgı dersinde çaldığım klasik dönem eserlerinin form yapısını analiz etmekten hoşlanırım.

- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum

19. Bireysel çalgı dersinde icra ettiğim varyasyon formundaki eserlerin bölmelerini tespit etmekte zorlanırım.

- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum

20. Bireysel çalgı dersinde çaldığım konçertoların kayıtlardan dinleyerek partiyon üzerinde analiz etmekten hoşlanırım.

- a. Tamamen katılıyorum b. Katılıyorum c. Kararsızım d. Katılmıyorum
e. Tamamen katılmıyorum

Değerli Öğrenciler,

Bu uygulama Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Bilim Dalı'nda yürütülen "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Form Bilgilerinin Eserleri İcra Etme Üzerinde Etkisi" adlı tez çalışmasında kullanılmak üzere yapılmaktadır. Çalışma lisans döneminde "Form Bilgisi" ile ilgili olan derslerin, "Bireysey Çalgı" dersindeki hedeflerine ulaşma durumuna katkısını saptamak amacıyla yapılacaktır. Katkılarınız ve değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederiz.

BİLGİ TESTİ

1. ...., müzikte geliştirilmeye elverişli en küçük fikir, en küçük form ögesi ve bir eserin oluşmasındaki en önemli yapı elementidir.
  - a. Motif
  - b. Cümle
  - c. Dönem
  - d. Bölme
  - e. Örgü
2. ....çift ölçü çizgisiyle ayrılan daha fazla ölçü içeren cümlelerden oluşan; eserlerde tonalite ve örgünün değişmesiyle elde edilen, genellikle eser yapısı içindeki en büyük parçadır.
  - a. Motif
  - b. Cümle
  - c. Dönem
  - d. Bölme
  - e. Örgü
3. ...., eserlerdeki büyük bölmeleri oluşturan küçük yapısal birimlerin analizinde ön plana çıkan genellikle iki müzikal cümleden oluşan; kalış, kapanış veya bitiş hissi uyandıran müzikal cümleler grubudur.
  - a. Motif
  - b. Cümle
  - c. Dönem
  - d. Bölme
  - e. Örgü
4. ....eser içindeki büyük bölmelerini oluşturmak için kullanılan ve farklı karakterdeki küçük yapısal birimlerdir.
  - a. Motif
  - b. Cümle Grubu
  - c. Dönem
  - d. Bölme
  - e. Örgü

5. .... Eserin temalarını ve armonik kurgusunu kesin ve net olarak gösteren, cümle grupları ile müzikal bağlantıları öreerek bölmenin ve eserin karakterini belirli müzikal bir prosedüre göre ortaya koyan yapısal birimdir.
- Bölme
  - Sergi
  - Dönem
  - Kadans
  - Cümle Grubu
6. ....eser içindeki müzikal yapı işlevleri ve bölümleri arasında bağlantıyı sağlayan cümle gruplarından oluşan müzikal pasajlardır.
- Sergi
  - Dönem
  - Örgü
  - Gelişme
  - Geçit (Köprü)
7. ...., eserde sunulan materyallerin kullanılarak yeni bir anlatımın oluşturulduğu, esere ait pasajların genişletilerek ve yeni bir fikir olarak sunulduğu müzikal anlatım, müzikal elementlerin armonik figürlerle işlendiği bölmedir.
- Sergi
  - Geçit (Köprü)
  - Gelişme
  - Örgü
  - Kapanış
8. ....birkaç akor üzerine kurulmuş melodik ve armonik figürlerin tekrarı ve genişletilmesiyle elde edilen eserin sonlandığı bölmedir.
- Sergi
  - Geçit (Köprü)
  - Gelişme
  - Örgü
  - Kapanış Bölmesi
9. ....dönem veya cümle grupları gibi bazı yapısal birimler ile ifade edilemeyen armonik yapının kadanslı, tonik veya dominant akoru üzerinde genişletilerek kapanışın elde edildiği birimdir.
- Kadans Bölmesi
  - Sergi
  - Gelişme
  - Geçit (Köprü)
  - Kapanış

10. ....barok dönemde birbirine bağlı öncül ve ardıl cümlelerden oluşan iki dönemin meydana getirdiği daha çok küçük yapıdaki eserlerde kullanılan bir müzikal biçimdir.
- Bölme
  - Sergi
  - Gelişme
  - İki Bölmeli yapı
  - Geçit (Köprü)
11. ...., barok dönemde genellikle çalgı için yazılan dans süitlerinde görülen tekrarlı çift ölçü çizgisiyle ayrılmış iki ayrı müzik fikrini içeren bir yapıdır.
- Bölme
  - İki Bölmeli Yapı
  - Basit İki Bölmeli Yapı
  - Gelişme
  - Kapanış
12. ....barok dönemde çalgı için yazılan; eserin A bölmesinin periyodik dominant tonunda kalıp, B cümlesi dominant tonundan tonik üzerinde otantik kalıktan sonra A bölmesinin tema ve melodik yapısı aynen tekrar edilerek armonik yapının bütünüyle tonik üzerinde kaldığı yapıdır.
- İki Bölmeli Yapı
  - Basit İki Bölmeli Yapı
  - Tekrarlı İki Bölmeli Yapı
  - Gelişme
  - Kapanış
13. ...., temel olarak ifade, zıtlık, ve yeniden ifadenin tekrarından oluşan ve kendi içinde üç ayrı fikrin derlendiği bir anlatımın aktarıldığı yapıdır.
- İki bölmeli Yapı
  - Basit İki Bölmeli Yapı
  - Birleşik Üç Bölmeli Yapı
  - Üç Bölmeli Yapı
  - Basit Üç Bölmeli Yapı
14. ...., tonikle başlayıp tonik ve yakın tonlarda biten A bölmesini, A bölmesine zıt müzikal fikir niteliğindeki B bölmesinin takip ettiği ilk bölmenin tamamen aynısı veya küçük değişiklikler içeren şekliyle oluşturulan üçüncü A bölümü ve bazen bitiş için küçük bir koda ile oluşan bir yapıdır.
- İki bölmeli Yapı
  - Basit İki Bölmeli Yapı
  - Tekrarlı İki Bölmeli Yapı
  - Üç Bölmeli Yapı
  - Basit Üç Bölmeli Yapı

15. ....iki bölmeli veya üç bölmeli bir yapıya yeni bir Trio bölümünün eklenmesiyle oluşturulan AB veya ABA yapısına C (trio)'nin eklenip De Copa ile ilk bölümün aynen tekrarlanması sonucunda oluşur.
- İki bölmeli Yapı
  - Basit İki Bölmeli Yapı
  - Tekrarlı İki Bölmeli Yapı
  - Birleşik Üç Bölmeli Yapı
  - Basit Üç Bölmeli Yapı
16. ...., küçük bir ana temanın ifadesi ve imitasyon tekniğiyle geliştirilmesi ile oluşturulan kontrpuantal yapıdaki, kendi içinde armonik hedeflere doğru şekillenen tonik ve ilgili tonlara modüle olan bir imitatif yapıdır.
- Envansiyon
  - Füg
  - Varyasyon
  - Sürekli Varyasyon
  - Bölmeli Varyasyon
17. ....,imitasyon tekniğini temel alan ve kontrpuan tekniğinin tüm inceliğini kullanan ifade ve sürekli gelişim prensiplerine bağlı genellikle üç veya dört olmak üzere iki ile altı ses arasında değişen melodik çizgilerden oluşan ve müzikal bir prosedürle anlatımın geliştirildiği kontrpuantal yapıdır.
- Envansiyon
  - Füg
  - Varyasyon
  - Sürekli Varyasyon
  - Bölmeli Varyasyon
18. ...., sergi, gelişme ve sergi tekrarından oluşan Ana ve Yan tema olmak üzere iki güçlü tematik ve armonik figür üzerinden köprülerle yapılar arası bağlantının sağlandığı ve gelişme bölümünün güçlü bir anlatımla duyurulduğu yapıdır.
- Sonat Allegrosu
  - Sonatin
  - Rondo
  - Sonat-Rondo
  - Varyasyon
19. ....,sonat- allegro yapısının daha küçük ölçekli eserlerde görülen müzikal köprüler içermeyen şeklidir.
- Sonat Allegrosu
  - Sonatin
  - Rondo
  - Sonat-Rondo
  - Varyasyon

20. ....üç bölmeli yapının temel özelliği olan ifade-zıtlık-ifadeyle paralellik gösterip ifade-değişken zıtlık ve ifadenin yeniden tekrarı şeklinde sergilenen yapıdır.
- Sonat Allegrosu
  - Sonatin
  - Rondo
  - Füg
  - Varyasyon
21. ...., ifade edilmiş bir müzik fikrinin belirli elementlerinin değiştirilerek yeniden ifade edilmesi olarak tanımlanır.
- Rondo
  - Envansiyon
  - Varyasyon
  - Sonat Allegrosu
  - Füg
22. ....barok dönemde iki ayrı tipte görülen bu biçim genellikle basta verilen bir melodik tema üzerine kurulan armonik işlemlerle geliştirilen bölmeler şeklinde oluşturulan bir yapıdır.
- Füg
  - Envansiyon
  - Varyasyon
  - Sürekli Varyasyon
  - Bölmeli Varyasyon
23. ....barok dönemde görülen melodik, ritmik ve armonik elementlerin oluşturduğu genellikle bir dönem veya iki bölmeli bir yapının hakim olduğu ve varyasyonlara geçmeden önce yapısal olarak sonuçlanmış bir bölmenin ifadesiyle başlayan bir yapıdır.
- Füg
  - Envansiyon
  - Varyasyon
  - Sürekli Varyasyon
  - Bölmeli Varyasyon
24. ....barok dönemde görülen aynı tonda, benzer biçimde ama değişik etkileri olan dans parçalarının birbirini izlemesinden oluşan çalgı müziği biçimidir.
- Rondo
  - Sonat
  - Suit
  - Sonatin
  - Füg

25. .... sonat formu içersinde şekillenmiş Sonat-Allegrosuna paralel gelişim gösteren A bölümünün ana temasının ifadesi ile başladığı, varış köprüsüyle bağlandığı B bölümü ilgili majör tonu üzerinden sunulan dönüş köprüsü ile ana tema ve tonaliteye dönüş olan ifade-değişken zıtlık ve ifadenin yeniden tekrarı şeklinde sunulan bir yapıdır.
- Sonat
  - Rondo
  - Sonatin
  - Varyasyon
  - Sonat-Rondo

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Hakan
Soyadı	ÇALIŞKAN
Doğum yeri ve tarihi	Çanakkale- 18/10/1986
Uyruğu	TC
İletişim adresi ve telefonu	Cevatpaşa Mah. Pirireis Cad. Çağdaşkent Sit. 83/A1 Blok D: 26 Merkez/Çanakkale - 05383367073
Eğitim	
İlköğretim	Turgut Reis İlköğretim Okulu
Ortaöğretim	Hüseyin Akif Terzioğlu Güzel Sanatlar Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
Yükseköğretim (Yüksek Lisans)	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Bilim Dalı
Yabancı Dil	
İngilizce – Kamu Personeli Dil Sınavı- Aralık/2010	Puan: 49,00